

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרו שהו'ף לפניו ל'עז'מי
עז'מים ולנצח נצחים (אשר בחל).

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מונקדת ומפסקת

פרשת כי תשא תשפ"ו

היכל הקודש ברסלב

181 Huschke Road, Liberty NY 12747

היכל הקודש

כארא פארק

1415 55th Street
Brooklyn NY 11219
347.760.5924

היכל הקודש

קרית יואל

8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
845.467.5299

היכל הקודש

מאנסי

34 Union Rd.
Spring Valley, NY 10977
845.445.9314

היכל הקודש

כני ברק

רחוב ירושלים 2
052.760.5715

היכל הקודש

וויליאמסבורג

27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
718.384.1652

היכל הקודש

קרית יואל

8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
845.662.4888

היכל הקודש

בלומינגטאון

24 Merriewold LN S
Monroe NY 10950
845.238.0804

היכל הקודש

ירושלים

רחוב רבי נחמן מברסלב 15
054.845.6150

צו הערן די

הערליכע שיעורים

פונעם ראש ישיבה שליט"א
רופט:

קול ברסלב

212.444.9191

חיזוק פאר די אידישע שטוב

212.444.9169

ג'דפס ע"י

**קרן הדפסה
היכל הקודש**

2623 State Route 52
Liberty, NY 12754

718.387.2691

www.BreslevCenter.com

1 תנא אמת תורת העולה קא - תורה אחת לכל העולם, שאם עלו - לא ירדו. במסכת
2 נדה בפרק "רצא דופן" ג' (א, ה) הוא דנקט במה - אסמכתא וסימנא בעלמא. לישום
3 אילים - דאמר "הריני שוחטן לשום אילים". בעלמא - עובר. עקידה בעטות - כגון
4 האי, לא היה ידע דבעינן עינו - הוה שחיט לשום אילים. ומותבין אשמעתין -
5 אידרייה גופיה קא מותבין. מודין חיבין - לשלם

6 תנא אמת תורת העולה ריבה קמיה ליה. תני
7 רבה בר בר חנה קמיה דרב: כביש עצרת ששחטן
8 לשום אילים - פשרוה, ולא עלו בעלמא לשום
9 חובה. אמר ליה רב: עלו ועלו. אמר רב הקדאי:
10 מסתברא מילתיה דרב בכסבור אילים ושחטן לשום
11 כבישים, שדרי כבישים לשום כבישים נשחטו. אבל
12 כסבור אילים ושחטן לשום אילים - לא, אעקרה
13 בטעות הווי אעקרה. ורבה אמר: אעקרה בטעות
14 לא הווי אעקרה. אמר רבא, ומותבין אשמעתין:
15 התבנים שפגלו במוקדש, מודין - חיבין, הא שוגגין
16 - פטורין, ותני עלה: פגולין פגול. היכי דמי?
17 אילמא דידע דתקאת היא וקא מחשב בה לשום
18 שלמים - הא שוגגין? מודין הווי! אלא לאו
19 דכסבור שלמים הוא, וקא מחשב בה לשום שלמים,
20 ותני: פגולין פגול, אילמא אעקרה בטעות הווי
21 אעקרה! אמר ליה אבוי: לעולם דידע דתקאת היא,
22 וקא מחשב בה לשום שלמים, ובאומר מותר. מתיב
23 רבי יודא, רבי שמעון אומר: כל מנחות שנקמצו
24 שלא לשמן - פשרוה, ועלו בעלמא לשום חובה,
25 שאין מנחות דמותו לזבחים, שהקומין מחבת
26 לשום מרחשת - בעשייה מוכיחין עליה שהיא
27 מחבת, הריבה לשום בלולה - מעשייה מוכיחין עליה
28 שהיא חרבה. אבל בזבחים אינו כן, שהיטה אמת
29 לכולן, קבלה אחת לכולן, וירקה אחת לכולן. היכי
30 דמי? אילמא דידע דמחבת היא, וקא קמין לה
31 לשום מרחשת - כי בעשייה מוכיחין מאי הוי? הא
32 מעקר קא אעקר לה! אלא לאו דכסבור מרחשת
33 היא, וקא קמין לה לשום מרחשת וטעה, דהקא
34 הוא דמעשייה מוכיחין עליה, הא בעלמא - אעקרה

1 עקידה בשעת היא עקרה - צריך עיון. הא דתניא בתוספתא בפרק קמא דהובא, כבשי
2 ציבור ששחטן לשום כבישים, ומנאו אילים - עלו לצבור לשום אילים. לישום
3 ציבור ששחטן לשום אילים, ומנאו כבישים - עלו לשום כבישים. אלמא, עקידה בעטות -
4 לא הווי אעקרה! ושמיא משום שלמי נדבה קאמר, ותנא הוא דלא מפרש.
5 וקא מפרש בה שלמים - מילין - ובלאזל שני
6 ימים, וכפידוש הקונטרס. מתיב רבי
7 יודא רבי שמעון אומר - נראה דרבי יודא לית
8 ליה לא כרבה ולא כרב אבי דרש מביחין (ב,
9 א), אלא טעמא דנפשיא קאמר בדמיונות. ולא
10 מסק אדעתא קושיא דרבי שמעון ארביי שמעון.
11 וצריך עיון.

12 תירי ומקדש - לען לשון אמושא פרש הקונטרס:
13 ביום קודש. וכן משמע בסוף "כל התירי"
14 (ובאפי, א' א). אנו שבת למקרא חזני, למעיל לא
15 אהני! וקעת קשה דרומן לא מייחא הא, והבא לא
16 מייחא הויא דהתנו לאחרי פירש בקונטרס:
17 אהנו שמונה עבשוי מוקי "מוקדש". הוא דנקט
18 המדיר ללמדו ומוספין דהאינא. דמעטע
19 המדיר של הערבים קודם למוקדש, הוא לא
20 מוקדש הווא היום טעמא אחרניא. דהכי קאמר
21 דתנא: לא תבא דאיכא אחר בבוקר - עשה שני
22 בין הערבים. תלמוד לומר וערך עליה העולה
23 ותרבה דמפרק "כל התירי" (שם פט, א) נפקא
24 ליה מרתיב "מלבר עלת הבורק תעש את אלה"
25 - מכלל דתמיד קרב בירשאו ושי לומר, דקא
26 דהבא איצטרך למנחת בתוקן, דאף על גב
27 דתירי. וכן משמע בפרק "אמר בלחם המנחה"
28 (יטא לה, א). איצטרך קודמין למנחה. דבתיב
29 "וערך עליה העולה", ועל כרחך מנחת בתוקן
30 קאמר. דנחת נסכים נפקא לן מרתיב "עלה
31 ומנחה", בריאתא לעיל בפירוק (ג, ב). ופרק
32 קמא דתמיד (ב, ב) נמי אמרין: למיפרא
33 דבתוקן קדמי, ותנאי: וישר לבי, ומדבא
34 נגזרין לכל בני מיני דקמי מרתיב, תנן
35 בפרק "כל התירי" (יבואח פט, א). העשפת קודמין
36 למנחות, שהללו שני ימים. ויז לא כדבא. נא
37 היל האי מודי קשיא: אלא הבאני לא מייחא
38 מותנתין דלענין מוספין איירי? דאין לומר: דהבא
39 מיידי דאית ליה לוקמס, והתם איירי דלית ליה -
40 התיב נמי איירי דאית ליה. דומיא דדס חטאת
41 קודם לים עולה הנתן והתנו ויש לומר: משום ולא
42 היא דבר קודם משמעו טפי עיובא, אייתיה. מידו
43 תנא: דהתירי קמא" (בבא קמא) קיא, א' תן;
44 היתא אע"פ ש' חל האיבי אמר - לא א' תנא
45 ומפרש בגמרא: משום דרתיב "מלבר איל
46 הכפרים" - מכלל דכפר בירשאו. ופירי, אלא
47 מעתה. "מלבר עלת הבורק" - הכי נמי דמוספין
48 קרבי בירשאו! ותנאי: ויערך עליה

1 העולה
2 אלא
3 אעקרה
4 אעקרה
5 אעקרה
6 אעקרה
7 אעקרה
8 אעקרה
9 אעקרה
10 אעקרה
11 אעקרה
12 אעקרה
13 אעקרה
14 אעקרה
15 אעקרה
16 אעקרה
17 אעקרה
18 אעקרה
19 אעקרה
20 אעקרה
21 אעקרה
22 אעקרה
23 אעקרה
24 אעקרה
25 אעקרה
26 אעקרה
27 אעקרה
28 אעקרה
29 אעקרה
30 אעקרה
31 אעקרה
32 אעקרה
33 אעקרה
34 אעקרה
35 אעקרה
36 אעקרה
37 אעקרה
38 אעקרה
39 אעקרה
40 אעקרה
41 אעקרה
42 אעקרה
43 אעקרה
44 אעקרה
45 אעקרה
46 אעקרה
47 אעקרה
48 אעקרה

30 בטעות הווי אעקרה! אמר ליה אבוי: לעולם דידע דמחבת היא, וקא קמין לה
31 לשום מרחשת, ודקא אמרת: כי בעשייה מוכיחין עליה מאי הוי? רבא בעלמא. דאמר
32 רבא: ממשכה דלא מייכבא - פסל רתמנא, מחשבה דימיכבא - לא פסל רתמנא.
33 משנה תמידין אין מעכבין את המוספין, ולא המוספין מעכבין את התמידין, ולא
34 המוספין מעכבין זה את זה. לא הקריבו כבש בפוקר - קריבו בין הערבים. אמר
35 רבי שמעון: איתמי? בזמן שהיו אנוסין או שוגגין, אבל אם היו מודין ולא הקריבו
36 כבש בפוקר - לא יקריבו בין הערבים. לא הקטירו קטורת בפוקר - יקטירו בין הערבים. אמר רבי שמעון: וכולה היתה
37 קריבה בין הערבים, שאין מחזיבין את מנחת ההקב אלא בקטורת הפסמים, ולא מנחת העולה אלא בתמיד של שחר,
38 ולא את השולחן אלא בלחם הפנים בשפה, ולא את המנחה אלא בשבעה גרותיה בין הערבים. גמרא נקא מיניה
39 רבי הווי בר אבין מרב קריא: ציבור שאין להן תמידין ומוספין, אי זה מן קודם? היכי דמי? אילמא תמידין דיומיה
40 ומוספין דיומיה - פשיטא, תמידין עדיפי, דהווי להו תירי ומקדש! אלא תמידין דלמחר ומוספין דהאינא: תמידין עדיפי
41 שכן תירי, או דלמא מוספין עדיפי - דהווי להו מקדש? אמר ליה, תניתיה: התמידין אין מעכבין את המוספין, ולא
42 המוספין מעכבין את התמידין, ולא (את) המוספין מעכבין זה את זה. היכי דמי? אילמא דאית ליה, ולקדם - והתנאי: אלא
43 כגון שלא היה דבר קודם למקדש של שחר? תלמוד לומר "וערך עליה העולה", ואמר רבא: "העולה" - עולה ראשונה!

1 הולדת. והשתא לפרוך ממתנייהו דרשנא מהא איפבא, דעולת הבקר קדמה ברישא!
 2 לכך נראה לפרש: ומנכא לא נפקא לן אלא הקטרה, דכולי קרא - בתקשרה איירי.
 3 ומזהם נפקא לן עבודה דם, דרבינ' "תעשר" - משמע: עשית הדם. ופרק "הגול"
 4 (קטני) (בבא קמא ק"א, א) איימרין לאווייהו האי קרא, דהא לא תביב אלא הקטרה
 5 אשה ריח ריחן נזחא קמי תמיד, ולמטא הקטרת נוסף
 6 קדמה? ועשית ותרבי הרי תביב (מלבד איכתבו) - 1
 7 כדכתיב (במדרב כח) "מלבד עלת התמיד תעש" 2
 8 את אלה. תימנה למה לי קרא דתמיד קודם 3
 9 למתוקן תיפוק לן דתמיד קודם, דא על גב 4
 10 דקמיני בקרא, אמרינן בודימס (פס, א) "מוספי" 5
 11 חדש שקרא למוספי ראש השנה, אף על גב דרבינ' 6
 12 "מלבד עלת התמיד" לכשתן, ואי מפסיל ביראג 7
 13 - נתיב, ובסמוך נפקא דלא מפסילי ויש להו 8
 14 דהיא נזחא שמענינן, מה עלה - שאין לאחרי,
 15 אף על גב דרבינ' "מלבד" לבסוף, והא דאמרינן 9
 16 בריש של "הדריה" (מבא פס, א): "ויכל יתא חטאת" 10
 17 קדמת למעשה עלה, משום דרבינ' "ועשה את 11
 18 האחד חטאת ואת האחד עולה?" תלמוד לומר: 12
 19 "ופי שן בן בקר תקח לחטאת." ויכל תהא עלה 13
 20 קדמת לכל מעשה? תלמוד לומר: "ועשה וגו'" 14
 21 האי כיצדו הם חטאת - קודם לדם עלה, מנפי 15
 22 שבעה כלי, אלמא עבי לאקדומי אמילי 16
 23 מוקדשה, אף על גב דרבינ' "ועשה" דלא משמע 17
 24 אלא עשית הדם - לאו מילתא היא, דבין 18
 25 דגלי גבי תמידין, הוא הדין נמי דהיי. אי נמי: 19
 26 מתיקריב את אשר לחטאת ראשונה, והא ק"ל 20
 27 דריש, דמינה דרשנין (ובחס, א) "ה אבנה אב- 21
 28 כל החטאות קדמות לעולה" אף אי נמי: אי קרא, 22
 29 והא אמנא: אלא דבעי בהקטרה - דקודם 30
 31 ברישא. ותימנה: למה לי קרא ד"ועולה"? בלא 31
 32 האי קרא נמי תיפוק לן מייקודם דבר שנאמר בו 32
 33 "בבקר" מדבר שלא נאמר בו אלא "ביום" - 33
 34 דמשמע בעיצומו של יום. ומיניה שמענינן בפרק 34

1 **אֵלָא פְּשִׁיטָא דְלִית לִיה, וְאִי דְיוֹמֵיהּ אֲמַאי? תְּרִידִי**
 2 **וּמְקוֹדֶשׁ - תְּרִידִי עֲדִירָא! אֵלָא לְאוּ דְלִמְרָא, וְקִתְּנִי:**
 3 **אִין מְקַבְּלִין הוּא אֵת זֶה - אֵלָמָא כִּי תְרִידִי גִינְהוּ! -**
 4 **אֲמַר לִיה אֲמִי: לְעוֹלָם דְּאִית לִהוּ, וְלִקְדָּם, וְדִקְרָא**
 5 **קְשִׁינָא לָךְ שְׂלֵא יִהְיֵה דְכֵר קוֹדֶם - מִצְוֵהּ בְּעִלְמָא**
 6 **הוּא. הַא שְׂמַעְתּ: אִין פּוֹחֲתִין מִשְׁשֵׁה טְלָאִים הַמְבוֹקְרִין**
 7 **בְּלִשְׁתַּת הַטְּלָאִים כְּדִי לִשְׁבֹּת לְדִישֵׁי יוֹמִים טוֹבִים שְׂל**
 8 **רֵאשִׁי לַשְּׁבִיעָה, הִכִּי דְרִמִּי? אֵלִימָא דְּאִית לִיה - הַמְדִּירִין**
 9 **וּמְקַבְּלִין מוֹכָא הוּוּ! אֵלָא לְאוּ דְלִית לִיה - הַמְדִּירִין**
 10 **מִינְה: תְּמִידִין עֲדִירָא! - לָא, לְעוֹלָם דְּאִית לִיה, וְהִכִּי**
 11 **קָא אֲמַר: אִין פּוֹחֲתִין מִשְׁשֵׁה טְלָאִים הַמְבוֹקְרִין**
 12 **בְּלִשְׁתַּת הַטְּלָאִים אֲרַבְּעָה יוֹמִים קוֹדָם שְׁחִיטָה, וְיִמְצִי**
 13 **- בְּן בִּג בִּג הוּא, דְּתִנְיָא, בְּן בִּג בִּג אֲוִמְר: מִנְּזִין**
 14 **לְתִמְדִי שְׂמַעְנִין בִּיקוֹר אֲרַבְּעָה יוֹמִים קוֹדָם שְׁחִיטָה?**
 15 **תְּלַמְדוּ לִימֵר "הַשְּׁמִירוֹ לְתִקְרִיב לִי בְּמַעֲוִדוֹ", וְהִלְלִין**
 16 **הוּא אֲוִמְר: "וְהִיא לִבְּךָ לְמִשְׁבֹּת עַד אֲרַבְּעָה עָשָׂר**
 17 **יוֹם", מַה לְּהִלְלִין - טַעֲוִין בִּיקוֹר אֲרַבְּעָה יוֹמִים קוֹדָם**
 18 **שְׁחִיטָה, אָף כָּאֵן - טַעֲוִין בִּיקוֹר אֲרַבְּעָה יוֹמִים קוֹדָם**
 19 **שְׁחִיטָה, אֲמַר לִיה רִבִּינָא לְרַב אֲשִׁי: הִנֵּי שְׁשֵׁה -**
 20 **שְׁבַעֲךָ הוּוּ, דְּהָא אֲוִיךָ דְּצִפְרָא דְּהִתְחַל אֲתַמְחָא! -**
 21 **וּלְמַעֲבִיבֵיהּ, תְּמַנְיָא הוּוּ, דְּהִיאִיכָא דְּפִנְיָא דְּבַעֲלִי**
 22 **שְׁבַתָּא! - הָא לָא קְשִׁינָא, דְּלִבְתָּר דְּאֲקִירִב אֲמַר.**

מכל

35 "תמיד נשחט" (פסחים נה, א) דמוספי קריב עי שש, והכי אמרינן פרק "אמר להם הממונה"
 36 (יומא ג, ב), עטרת קודם איתא - וייקודם דבר שנאמר בו "בבקר" לרבר שלא
 37 נאמר בו אלא "בבקר" ויהי לומר: איתא לא קשיא מידי, דלא "העולה" הוא דרשנין
 38 "מלבד" כדבעי למדרשיה ביהודא קטא" (בבא קטא, א) אלא אי קשיא - לישתוק מ"מלבד", ואי מפסיל בכך - נראה שפיר דמחזיא לא שמענין פסול. אי נמי: מייקודם" לא
 39 שמענין אלא שמנזה להקדים, אבל אם הקדים ושחט - ניימר: ומנכא שמענין - דלא. ותימנה: הא דאמרינן ריש עירובין (ב, א): שלמים שחטין קודם פתחהו לרלות ההיכל - פסולין,
 40 ותיפוק לי דאם, בן אקמיננהו קודם תמיד. דפשטא ומילתא משמע: קודם שנפתחו באותו יום. וכן נמי לקטן פרק "שתי מדות" (פס, ב): עלת תמיד שחטתה שלא לשמה - כשרה. ואמאי?
 41 האי קודם תמיד איתעבידו מהו מחמת לא קשיא מידי - דרשיתא, ואל עבודה היא, דלא היא בבלי עשיה. מיהו תימנה: דאמרינן פרק "נאמר ללון הממונה" (יומא טז, א): "פשי" 41
 42 ה'לחם' (מנחות א, א) לא זו בלבד אמרה, אלא אפילו עלת הועת שנמלקה מנחה שנקבצה - תנא לבית השריפה. ואיללה קאי. ותיפוק ליה דקמי תמיד עבריננהו, אבל משום קודם 42
 43 פתחהו לרלות ההיכל - לא מפסיל, אלא תביב ביה פתח' ושמא, דלא יאבתי לא מטא זמן ומן למעשה. קרא לא איירי ביה. אי נמי: לא מפסיל בשביל כך, דמפסילת הכא: למצה 43
 44 בעלמא. וכן משמע קודם תמיד נשחט (פסחים ט, ב) דעשה תוספת דאביתא קרישם דחי לעשהו דהשלמה דרשנינן. וכן משמע כל הקרבנות כולם, ואי הוה מיפסיל לא שייך ביה 44
 45 דחיה, ועלת השלם אהאי קרא ויקרא (א) ד"ויקרב עלה העולה" הוא דרשנינן ויהי דרשנינן לא מופסיל הוא דרשנינן. וכן פליגי שפיר "מי שהיה נאמא" (שם צ, א) כבור שנתערב 45
 46 בפסח. אם חבורת גרבים - איבאלו. ותערבוהו מתיים קאמר, סדרינן בגמרא: דלא און נביאין קודשים לבית הפסול (ויפריש שישין) והוה ליה למימר יטע ד שחטאבא, ומן שחיתת פסח 46
 47 אחר תמיד הוא, ואפילו הוי לא מפסיל דהבכור. וכן משמע נמי ב"דאשה" (שם פח, ב): חמשה שנתערבו ערות פסחזין וזה כהוה, ומנצתא יבולת באחד מןן כו"ו, ופטורין (פסחים פסח 47
 48 רשאהו) (א, פסח פט, א) פסח פט, א) ותיבין מנותר פסח ודחיק טיבא לענוי. והשתא, אי מפסיל, מאי קשיא ליה אף פסח נמי אחר תמיד, ליה לא תשיב ליה. 48
 49 דברים שבין פסח רשאהו לפסח שש, וכן, אי שלמים חוי, דמותר הפסח קרב שלמים - הא מפסילי! ואין לומר: דעשה דפסח רדי לעשהו דהשלמה, דהא לא הוי אלא ספיקא בעלמא. 49
 50 ומיהו קשיא ביה: כיון דאיכא איסורא דארייתא, היכי מקריבין לבחילה? ואן לומר: דמשום ספיקת פסח רדי ליה איסורא דארייתא, וזה, ומסקינן דהם, דמשום סמיכה שבקנין ליה, 50
 51 דליכא נמי אלא מעשה בעלמא, וגבי בכור דחיה נמי (דבמותר הפסח איירי). לכך נראה: דהויא בתמיד של שחר, דרבינ' "תעשר" - הוא דמעבבי עשיות דהם, בלא בתמיד של ערב - 51
 52 לא מעבבא אלא הקטרה. דכולי קרא בהקטרה איירי. וכן משמע בריש "תמיד נשחט" (שם נט, א), ומקולח בהשאת הועת, שאין לזבחהו אלא זרעה. אי נמי: בבחמת, ומעלה ומעלה 52
 53 בראשו של מובה, וקרא לא איירי אלא בהקטרה - נחא ואל מעבבא אלא הקטרה, ד"עלה השלם כל ההקטרת כולין משמע. אבל אי מיתעשר נפקי, דמסתבר לאשוויי תמיד של 53
 54 שחט' למדין של ערב, מאי טעמא לא מעבבא נמי עשייה: והשתא נחא דרבי אייבא בשלא הקטור תמיד, דהקטרת איסורים - כל ה'לילה' דרשנינן (עירובין נב, ב). והואר דרש "תמיד 54
 55 נשחט" ומדין של חטאת הועת, לא בעי לאוקמה? הוה האי נזחא - דאם, בן מאי דחיה איכא? אבל השתא, איכא דחיה מרובין מנא, נזחיה אמר הקטרה. וכן משמענין מנכא מנכא 55
 56 דחי אלא למצה. ותימנה: דברפי "אלו דברים" (פסחים עג, ב) אמרינן: שחטו, ונדעו שנמשכו ידיהם קודם או שננטאו - שרף מיד, ופרקי ואי אמרת לא בעי עקרה - פסולו מחמת 56
 57 מנאי חוי? ששחטו אחר תמיד של ערב תרבינא, אלמא, רבינ' מפסילי ליה לומר: דהוי נדרשן - ופי שחטוהו אמור להקטרה, וממלא יפסיל. דהא דאן מעלה מלתינ' - רבקה: ליעה 57
 58 שחטתה בראשו של מובה, ואף על גב דהקטרת איסורים לא מעבב, כי באדור שבאבילה - ופי מילי כי אייבוק לוקטרה, אבל הכא - הא לא איחוי. אי נמי: מדרבנן פסול לירוק. 58
 59 ולפרושי ד לא קשיא מידי מה שנביא רבני יצחק בן אבדרם, ודנאי בתוספתא דרפסיים: כל הקדשים שחטין קודם תמיד של שחר, או שבעבבן אחר תמיד הערב - פסולין. והשתא, 59
 60 אי אמרת מדרבנן פסילי שלא לירוק - נחא, מיהו "הקריבן משמע שהקריב כולה, ואורכה בא שחטין איירי - קשיא קודם תמיד של שחר אפילו אסרינן לירוק, אמאי פסלינן ליה? 60

1 אלא פשיטא דלית ליה - אלא או לתמידין או למוספי. מבוקרים - בלא
 2 מום, שריד' לבודק שלא יהא בהן מום ארבעה ימים קודם לשחטה. ולהכי
 3 עריכין ששה - שמא יארעו שני ימים טובים של ראש השנה בתמישי בשבת,
 4 ויצטרכו בכל יום שנים. כדו' לשבת ולשני ימים טובים של ראש השנה -
 5 אלא אשתו ביהו, ושיחא כדו' להקריב שני
 6 תמידין ליום. אילימא דאית ליה - בכשים
 7 דרבה. תמידין ומוספין מנכא הוו - ועשרים
 8 ותרתי טלאים בעינן והתוהו ששה - לתמידין,
 9 ושש אשרעו למוספין. ושפני מניח תמידין
 10 עדיפי - דלא אמרינן: יקריב הארבעה בשבת
 11 לתמידין ולמוספין ויבטל תמידין יום טוב
 12 שני של ראש השנה. אלמא, תמידין דיום
 13 שני עדיפי ממוספי שבת, אף על גב דמוספי
 14 שבת מקדשי, הן ושבת קודש מיום טוב.
 15 לעולם דאית ליה - לתמידין ומוספין. והאי
 16 דלא נקט אלא תמידין - משום דמבוקרינן
 17 ארבעה ימים קודם שחטתה קאמר, לתמידין
 18 הוא דבעינן ביקור ארבעה ימים, אבל מוספין
 19 לא. שפיריה שפיריה לגיוריה שוה - מה
 20 פסח - מבוקר ארבעה ימים, ומקורו מנעשה,
 21 ושחטתו בארבעה ששה. אף תמיד - טעון
 22 ביקור ארבעה ימים. דהאיכא צפרא רדי
 23 שבבכא - דבשלמא דבין ה'הריבם, דיוחס שני
 24 ושלישי - איכא למימר שיהוה ביום ראשון
 25 אחר טלאים מבוקרים ארבעה ימים קודם. אלא
 26 במצויא שבת - לא יכול לחזר, והוא יקריב
 27 לבוקר? והא דנקט חד בשבת - היינו כי הוי
 28 ראש השנה תמישי וששי, והוא הדין נמי אי
 29 הוי ראש השנה בראשון ששי ופני למפרך:
 30 דהאי צפרא דשלישי שבבתי? שפני דמצי דמעלי
 31 שבתא - דקא סלקא דעתך קודם שהקריב
 32 תמיד של בין ה'הריבם - של ערב שבת קאמר,
 33 דליהוה ששה. והוא הדין דמצי למפרך דנפאי
 34 דמעלי יומא כבא, היכי דהוי ראש השנה
 35 תמיד של בין ה'הריבם קאמרינן דליהוה שש.
 36 הוי

35 תמיד נשחט" (פסחים נה, א) דמוספי קריב עי שש, והכי אמרינן פרק "אמר להם הממונה"
 36 (יומא ג, ב), עטרת קודם איתא - וייקודם דבר שנאמר בו "בבקר" לרבר שלא
 37 נאמר בו אלא "בבקר" ויהי לומר: איתא לא קשיא מידי, דלא "העולה" הוא דרשנין
 38 "מלבד" כדבעי למדרשיה ביהודא קטא" (בבא קטא, א) אלא אי קשיא - לישתוק מ"מלבד", ואי מפסיל בכך - נראה שפיר דמחזיא לא שמענין פסול. אי נמי: מייקודם" לא
 39 שמענין אלא שמנזה להקדים, אבל אם הקדים ושחט - ניימר: ומנכא שמענין - דלא. ותימנה: הא דאמרינן ריש עירובין (ב, א): שלמים שחטין קודם פתחהו לרלות ההיכל - פסולין,
 40 ותיפוק לי דאם, בן אקמיננהו קודם תמיד. דפשטא ומילתא משמע: קודם שנפתחו באותו יום. וכן נמי לקטן פרק "שתי מדות" (פס, ב): עלת תמיד שחטתה שלא לשמה - כשרה. ואמאי?
 41 האי קודם תמיד איתעבידו מהו מחמת לא קשיא מידי - דרשיתא, ואל עבודה היא, דלא היא בבלי עשיה. מיהו תימנה: דאמרינן פרק "נאמר ללון הממונה" (יומא טז, א): "פשי" 41
 42 ה'לחם' (מנחות א, א) לא זו בלבד אמרה, אלא אפילו עלת הועת שנמלקה מנחה שנקבצה - תנא לבית השריפה. ואיללה קאי. ותיפוק ליה דקמי תמיד עבריננהו, אבל משום קודם 42
 43 פתחהו לרלות ההיכל - לא מפסיל, אלא תביב ביה פתח' ושמא, דלא יאבתי לא מטא זמן ומן למעשה. קרא לא איירי ביה. אי נמי: לא מפסיל בשביל כך, דמפסילת הכא: למצה 43
 44 בעלמא. וכן משמע קודם תמיד נשחט (פסחים ט, ב) דעשה תוספת דאביתא קרישם דחי לעשהו דהשלמה דרשנינן. וכן משמע כל הקרבנות כולם, ואי הוה מיפסיל לא שייך ביה 44
 45 דחיה, ועלת השלם אהאי קרא ויקרא (א) ד"ויקרב עלה העולה" הוא דרשנינן ויהי דרשנינן לא מופסיל הוא דרשנינן. וכן פליגי שפיר "מי שהיה נאמא" (שם צ, א) כבור שנתערב 45
 46 בפסח. אם חבורת גרבים - איבאלו. ותערבוהו מתיים קאמר, סדרינן בגמרא: דלא און נביאין קודשים לבית הפסול (ויפריש שישין) והוה ליה למימר יטע ד שחטאבא, ומן שחיתת פסח 46
 47 אחר תמיד הוא, ואפילו הוי לא מפסיל דהבכור. וכן משמע נמי ב"דאשה" (שם פח, ב): חמשה שנתערבו ערות פסחזין וזה כהוה, ומנצתא יבולת באחד מןן כו"ו, ופטורין (פסחים פסח 47
 48 רשאהו) (א, פסח פט, א) פסח פט, א) ותיבין מנותר פסח ודחיק טיבא לענוי. והשתא, אי מפסיל, מאי קשיא ליה אף פסח נמי אחר תמיד, ליה לא תשיב ליה. 48
 49 דברים שבין פסח רשאהו לפסח שש, וכן, אי שלמים חוי, דמותר הפסח קרב שלמים - הא מפסילי! ואין לומר: דעשה דפסח רדי לעשהו דהשלמה, דהא לא הוי אלא ספיקא בעלמא. 49
 50 ומיהו קשיא ביה: כיון דאיכא איסורא דארייתא, היכי מקריבין לבחילה? ואן לומר: דמשום ספיקת פסח רדי ליה איסורא דארייתא, וזה, ומסקינן דהם, דמשום סמיכה שבקנין ליה, 50
 51 דליכא נמי אלא מעשה בעלמא, וגבי בכור דחיה נמי (דבמותר הפסח איירי). לכך נראה: דהויא בתמיד של שחר, דרבינ' "תעשר" - הוא דמעבבי עשיות דהם, בלא בתמיד של ערב - 51
 52 לא מעבבא אלא הקטרה. דכולי קרא בהקטרה איירי. וכן משמע בריש "תמיד נשחט" (שם נט, א), ומקולח בהשאת הועת, שאין לזבחהו אלא זרעה. אי נמי: בבחמת, ומעלה ומעלה 52
 53 בראשו של מובה, וקרא לא איירי אלא בהקטרה - נחא ואל מעבבא אלא הקטרה, ד"עלה השלם כל ההקטרת כולין משמע. אבל אי מיתעשר נפקי, דמסתבר לאשוויי תמיד של 53
 54 שחט' למדין של ערב, מאי טעמא לא מעבבא נמי עשייה: והשתא נחא דרבי אייבא בשלא הקטור תמיד, דהקטרת איסורים - כל ה'לילה' דרשנינן (עירובין נב, ב). והואר דרש "תמיד 54
 55 נשחט" ומדין של חטאת הועת, לא בעי לאוקמה? הוה האי נזחא - דאם, בן מאי דחיה איכא? אבל השתא, איכא דחיה מרובין מנא, נזחיה אמר הקטרה. וכן משמענין מנכא מנכא 55
 56 דחי אלא למצה. ותימנה: דברפי "אלו דברים" (פסחים עג, ב) אמרינן: שחטו, ונדעו שנמשכו ידיהם קודם או שננטאו - שרף מיד, ופרקי ואי אמרת לא בעי עקרה - פסולו מחמת 56
 57 מנאי חוי? ששחטו אחר תמיד של ערב תרבינא, אלמא, רבינ' מפסילי ליה לומר: דהוי נדרשן - ופי שחטוהו אמור להקטרה, וממלא יפסיל. דהא דאן מעלה מלתינ' - רבקה: ליעה 57
 58 שחטתה בראשו של מובה, ואף על גב דהקטרת איסורים לא מעבב, כי באדור שבאבילה - ופי מילי כי אייבוק לוקטרה, אבל הכא - הא לא איחוי. אי נמי: מדרבנן פסול לירוק. 58
 59 ולפרושי ד לא קשיא מידי מה שנביא רבני יצחק בן אבדרם, ודנאי בתוספתא דרפסיים: כל הקדשים שחטין קודם תמיד של שחר, או שבעבבן אחר תמיד הערב - פסולין. והשתא, 59
 60 אי אמרת מדרבנן פסילי שלא לירוק - נחא, מיהו "הקריבן משמע שהקריב כולה, ואורכה בא שחטין איירי - קשיא קודם תמיד של שחר אפילו אסרינן לירוק, אמאי פסלינן ליה? 60

מנחות. פרק רביעי - התכלת דף נ עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזולץ)"
 רסח
 תוספות

הבי נתיני תנא בעלמא קאי - סימנא בעלמא נקט'. כלומר, האי דנקט 'ששה' - לאו לשבת ושני ימים דוקא קאמר, אלא אפילו כי ימות החול בעתן בלשכה ששה טלמים, כולן מבוקרין ארבעה ימים קודם שחיתה, לברי יום השחיתה. שדו שם בכל יום ששה ראויין לטול אוז שנים מיום שירצה. כגון דביום חנוך הוה זה ביום (שנים עשר) ונטלו שנים מבוקרין ארבעה ימים קודם. ונטלו

הלא חרוק הטיב אתר התמידי; לכך נראה: דמדרבנן מייספלי, אפילו הקטיר ועשה הכל, ולא תמידי דבריהם הדיבא לא אפשו. **אית** דגרסי - 'דא איכא צפרא דחלמא בשבטא', וחלו שני ימים טובים של ראש השנה אחר השבוע ופירי; ולשענך, ומניא דהו, ודאיכא דפניא דמעלי שבתא; וסבבור ונטלו

היה שבאנעו ובין הערבים דראשון, אף על פי שערך איכא צפרא דחד בשבטא', ומונה השני ימים טובים לפני השבת. ובתר הכי גרסו 'דפניא דמעלי יומא טבא'. **מכל** מקום שבעה הוה - ובלשכה ובין הערבים דראשון, אף על פי שערך ביקור ארבעה ימים - יתרח וימצא מבוקרין. שצמחקריכו היו מבוקרין אתון, כדי למוכרין. אבל בצפרא, לא יכול לילה לטרוח ולבקש מבוקרין. **דיקא** נמי דקתי די לשבת - אף על גבי דלעיל (לג, א) תניא 'כדי שירכוך ושנה השלש' - לישב למעטיה התי. מתנחן - פירש חסידות. וטעמיה דרבי שמעון קאמר, ומכל מקום פרך שפיר 'חיווך נאר דבר שמיה' מעלת התמידי. ולא תהיך; חדא, כיון דההוא דהוה טעמא - אידך נקט אידך. והוה דבסבורי ומחסידי שמעון דמותר דאורבן - (והוה) אלמנו דרמון בן דביטון. והו, מגל דשלם

היה? **במה** דברים אמורים שלא נתחך - והוא קאי 'שאין מתחכן' דמתניתין, אבל נתחך - יקריבו בכש אתר דוקא, ולא שנים, מדלא קתני 'ועשיתו יום קריבים' לרבי שמעון. אף על גב דגבי קטורת קרב כומל - לא דמי ללל הדתם חדא מילתא דהא. **ולא** שכינתא ומערתא - עיקר טעמם; משום ולא שכינתא. ודפוקי נמי דרמנא (כו, א) מוכח מקרא דכתיב 'ויכלול על מבוחר בך ה' חילו', דעולה נמי מערתא. **יכול** היא חיד מתנדב ומביא - והא דאמרינן בעבילה פרק 'חטאת התקן' (ט, ב); הנהגה מנשר קדיש קדיש קודם ויזקה וכו' - כיא קטורת שכולה למנחה; היינו למסודה לצבור תלמוד

מכל מקום שבעה הוה! **אלא** תנא בעלמא קאי, ומאי 'כדי לשבת ושני ימים טובים של ראש השנה?' **סימנא בעלמא**. דיקא נמי, דקתני 'כדי לשבת', ולא קתני 'לשבת ולשני ימים טובים של ראש השנה', שמע מינה. 'לא הקריבו כבש בבקר וכו'. **אמר רבי שמעון:** 'ובקלה היתה קריבה בין הערבים, שאין מחנכין את מזבח הזהב אלא בקטורת הפסמים, חיווך מאן דכר שמייה? - חסורין מיתקריבין, והכי קתני: 'לא הקריבו כבש בבקר - לא יקריבו בין הערבים. במה דברים אמורים? - שלא נתחנך המזבח, אבל נתחנך המזבח - יקריבו בין הערבים. **אמר רבי שמעון:** 'אימתי? בזמן שהיו אנוסין או שוגגין, אבל אם היו מודיין, לא הקריבו כבש בבקר - לא יקריבו בין הערבים, לא הקטירו קטורת בבקר - יקטירו בין הערבים'. מנא הני מילי? דתנו רבנן: 'ואת הכבש השני תעשה בין הערבים' - שני בין הערבים, ולא ראשון בין הערבים. במה דברים אמורים - שלא נתחנך המזבח, אבל נתחנך המזבח - אפילו ראשון בין הערבים. **אמר רבי שמעון:** 'אימתי? בזמן שהיו אנוסין או שוגגין, אבל אם היו מודיין, לא הקריבו כבש בבקר - לא יקריבו בין הערבים, לא הקטירו קטורת בבקר - יקטירו בין הערבים. וכן פהינים המאן, מזבח כמלוא? **אמר רבא, הכי קאמר:** לא יקריבו הו, אבל אחרים - יקריבו'. 'לא הקטירו קטורת בבקר - יקטירו בין הערבים'. **דיבון דלא שכיחא וגועתרא - תיביא להו, ולא פשעי.** 'אמר רבי שמעון: 'ובקלה היתה קריבה בין הערבים שאין מחנכין את מזבח הזהב. **אלא** בקטורת הפסמים של בין הערבים' וכו'. **והתניא:** בקטורת הפסמים של שחר' - תניא היא. **אמר אביו:** מסתברא קמאן דאמר בקטורת הפסמים של בין הערבים, דכתיב: 'בבקר בבקר בהיטיבו את הצרות יקטורנה' - אי לאו דעבד דתלקה מאורתא, הטבה בעצרא מוהיאי? **ולמאן** דאמר בקטורת הפסמים של שחר - גמור ממוזבח העולה, מה להלן בחמודי של שחר, אף פאן אהיטיבו הוה דלא מתקן, הא קודשי מיקדיש? - היא גופה לא משמע לך, דחיווך וקודש דשלקחן בשבת הוא. **דפרקתני סיפא:** ולא את המנוחה אלא בשבעה נרותיה בין הערבים. תנו רבנן: **הוה קטרת לשעלתה יחיד על מזבח החיצון, והוראת שעה היתה.** חיקא? **אמר רב פפא:** פנשאים. **אלא יחיד על מזבח החיצון הוא דלא, הא על מזבח הפנימי - מקריבו? והו, על מזבח החיצון יחיד הוא דלא, הא ציפור - מקריבו? והתניא:** יכול יהא יחיד מתנדב ומביא פיוצא בה נדרה, וקורא אני בה 'מוצא שפתוך תשמרו ועשיתו?' **תלמוד לומר** 'לא תעלו עליו קטורת ורה'. יכול לא יהא יחיד מביא - שאין מביא חובתו פיוצא בה, אבל

הוא יחיד מתנדב ומביא - והא דאמרינן בעבילה פרק 'חטאת התקן' (ט, ב); הנהגה מנשר קדיש קדיש קודם ויזקה וכו' - כיא קטורת שכולה למנחה; היינו למסודה לצבור תלמוד

שנים ביום ראשון, וביקר שנים הדבנין תחתיו. ליום שני נטלו שנים מן הראשונים וביקר שנים מן השוק ותנו שנים תחתיו. שלשני נטלו שנים מן הראשונים, וביקר שנים תחתיהם אחרים והבנינו תחתיהן - נשאר שם ששה מן הראשונים. ליום רביעי יטלו עד שנים מן הראשונים, והשנים שנתבקר בראשון יחיד ראויין שם של ראשון ושנים של שני ושנים של שליש, וכן כולם. לעולם היו שם ששה ראויין לישטח. ולא פירש טעם הדבר. ולי נראה דקמ"ב מנינים מנין קובע לזכר, **אמר** מתרמיך (לא) - משכח טלמים מבוקרין זה ארבעה ימים. **סימנא בעלמא** - שלא תעשה בניסא אם ששה או תעשה או ארבעה. **כדי** לשבת ולשני ימים - משמע סימן. כלומר, שראוי לשלשה ימים. ולא הני לשבת ולשני ימים טובים - וליחוי משמע: לצורך שבת ושני ימים טובים של ראש השנה, ולא ראשון בין הערבים - שאם לא הקריבו בבקר - לא יקריבו בין הערבים. והכי מדרש קרא: אם אתה חבש את הארבע תעשה בבקר - והכשר של יקריבך את החודש, ואי לא - לא. **מנה דברים אמורים** - שלא נתחנך המזבח - דהאי קרא - בחיווך כתיב, דכתיב לעיל מניה 'והא אשר תעשה על המזבח', בפרשת 'ואתה וזאת' **אבל** נתחנך המזבח אפילו ראשון בין הערבים ודכתיב בפרשת 'פינחס': 'ואת הכבש השני תעשה בין הערבים כמנחת הבקר' וכו'. ובההוא קרא לא כתיב 'אל הבשר ואל תעשה בבקר'. והניא בספרי: האי קרא למה נאמר? והלא כבר נאמר למעלה בפרשה 'את הכבש אחד תעשה בבקר ואת הכבש' וכו' - שנים אחד מקריבו, ולא ארבעה. יקריבו בין הערבים - כדנראה טעמא: דלא שכיחא דפושעי בה, הילכך לא קסיב בה להו. ומזבח כפל כו' - דקאמר 'לא יקריבו בין הערבים'. **ולא** שנת - דתמידי - עולה הוא, ואף על גב דלא קריבה אלא תרי וזמני חילוק, אינא בעל תרינו ומקריבו כל יומי טובא. הימנא לא חביב להו, ופשעי - לא יקריבו קטור להו. אבל קטור - לעולם ליתא דלא חרי זמני כיומא. וזמני כיומא, לישנא ארתינא: לא שכיחא אתר גבירא, דכדאמרינן במסכת יומא (כו, א); מילתא לא שנת אדם בה. **מתניא** מעשרה, כדכתיב 'שימו קטורה' וכתיב בתריה 'ברך ה' חילו' (דברים לג, א) **מזבח העולה** אלא כתיב של שחר - דאמרינן לעיל 'לא יקריבו בין הערבים, דכתיב 'בבקר בבקר' **כדי** שיהיו את הצרות' וכו', כשמואל את המנחה מן הארץ שיש שם מ'תרתאי' או 'לא דיקב' מאורתא הילתק - מנאי בעי לתקן לצפרא? אלמא חיווך מנורה בין הערבים, וכיון דמנורה נתחבבה בעיך - קטרת נמי תחילת עביד, דכתיב (שמות לג) 'ובהעלות אהרן את הצרות בין הערבים יקטורנה'. הא קודשי פקש - דלחם אם יסדירוהו עליו בולא? בתמידי. דהא קיימא לן 'שתי הלחם' (מנחות ט, א) דלא מקדש לחם אלא בשבת. דקתני: שאפילו הוא על השולחן ימים רבים - אין בכך כלום, ולא קודש לא פיסל בולא ליש פסול. **כתיבין סיפא כו'** - וזמנא אהתקמשת' - כלומר, וכל מילתא וידה אינה אלא בין הערבים. והדיוטין הילתק, הכי נמי כל מילי וידיה ודחיווך וקודש ויפוש ושלוחן כמבנה. **וא** קטרת מפרש בסגנון דבנשיאים קמיידי, דכתיב (במדבר יז) 'כף אחת עשרה זהב' וכו', וזמנא שעה היתה - שדור קטורת כיוצא בה, שדור קטורת חובה ליחיד לא מציע. **כיוצא בה** - בקטורת. **יכול** - יחיד הוא דלא יביא קטורת נרבה, שדור דין הוא שלא מציע שיהא מביא חובתו כיוצא בה, שדור קטורת חובה ליחיד לא מציע. **אלא**

הוא יחיד מתנדב ומביא - והא דאמרינן בעבילה פרק 'חטאת התקן' (ט, ב); הנהגה מנשר קדיש קדיש קודם ויזקה וכו' - כיא קטורת שכולה למנחה; היינו למסודה לצבור תלמוד

1 תלמוד לומר וכו' ככל אשר עויתך יעשו - ותמה למה לי קרא דלא תעלו עליו קטרת
2 ורה', ותפיק ליה מביא? ואומר רבי רודה אמיתא דרבור הוא המופקר שלא
3 ישנו, ולא יחיד כעין צבור - מביא. ותמה: דאם כן, ללא תעלה בלשון רבים ליה דרמינה
4 דרשינן לעיל צבור ויחיד מקטרת ורודה יש לומר: ורדי אמיתא. צבור שרי לגבי קטרת נרבה
5 על מנחת הפנימי, ורודו שפיר בכלל 'כאשר'
6 עויתך, כיון דרמינו חובה (או) מיתנו נרבה.

7 ונראה דלא מהדר אלא אקטרת ממים, דשיין
8 לזמנח הקטרת בהחיה פרישה, אבל אמאי דלא
9 כתיב קטרת - לא מהדר (והוה אמיתא דעל מנחת
10 החיצון מביא).

11 **ומהצצה** אבד - קשישא: ארבי לעומר דאמר
12 מתנה - אא קדוש דהצאן.
13 רמציצה? דאמר קרא - מחצה משלם (לרובאין)
14 הוא, ואם כן אמאי אבד? ודא אבד לא אקדוש
15 קדושת הנוק, ואם כן בר פרוין דווא? ואף על גב
16 דמשמע במסכת שקלים (א: א') 'אבדון מלקיב',
17 מכל מקום מה בין זה לסולת אחר, כיון דנרדה.
18 מיהו משום הכי קרי ליה 'אבד', אפילו פגול
19 טעון עיבור צורה - דליק 'עין' 'עין' מנחת אף
20 לענין זה: מדרתם - איבא (עיבור) צורה, אבא -
21 גמי. כדרשנין פרק קמא (תוספתו ג, א) ובפרק
22 'איזוהו מקומן' (מכילתו נב, ב): כיס אתה שורפה, ואי
23 אתה שורפה כלילה.

24 **תעשה** אפילו בשבת תעשה אפילו בטומאה
25 - הא דתפסקין דבא מחד קרא שבת
26 וטומאה - היינו משום דגלי דרומא גבי פסח
27 דרדשינן במבוער - אפילו בשבת, ואיטריך
28 קרא אחריתא גבי טומאה: איש נרחה, ואין צבור
29 נרדחין ונראה: ודו מנייהו מפקדין: דשקולין הם,
30 ולא דמו לפסח.

הרי

1 **אבל צבור יהא מביא, שמביא חובה פיזא? בה?**
2 **תלמוד לומר** 'לא תעלה', ויכול לא יעלו על מנחת
3 הפנימי, אבל יעלו על מנחת החיצון? **תלמוד לומר**
4 **"את שמן המשחה ואת קמרת הסמים לקדש כלל**
5 **אשר עויתך יעשו"** - אין לך אלא מה שאמרו בענין?
6 **אמר רב פפא:** לא מביעאי קאמר, לא מביעאי ציבור
7 על מנחת החיצון - דלא אשכחן, ולא מביעאי יחיד
8 על מנחת הפנימי - דלא אשכחן, אלא אפילו יחיד
9 על מנחת החיצון, דאשכחן בנשיאים - הווראן שעה
10 היתה. **משנה** חביתו כהן גדול לא היו בראין ציצאין,
11 אלא מביא עשרון שלם וחוצהו, מקריב מחצה בפקר
12 ומחצה בין הערבים. כהן שמביא מחצה שחרית,
13 ומת, ומינו כהן אחר תחתיו - לא יביא חצי עשרון
14 מביטו וחצי עשרונו של ראשון, אלא מביא עשרון
15 שלם (מחצה) וחוצהו, מקריב מחצה, ומחצה אבד.
16 נמצאו שני הצאין קריבין, ושני הצאין אבדוין, נמרא
17 תנו רבנן: אילו נאמר 'מנחת מחצית' - הייתי אומר:
18 מביא חצי עשרון מביטו שחרית ומקריב, חצי עשרון
19 מביטו ערבית ומקריב. תלמוד לומר 'מחציתה בפקר
20 ומחציתה ערבין' - מחצה משלם הוא מקריב, והיא
21 ביצד? מביא עשרון שלם וחוצהו, ומקריב מחצה

22 בפקר ומחצה בין הערבים. נמא מחצה של בין הערבים או שאבד, ויכול יביא חצי עשרון
23 מביטו ערבית וקריב? תלמוד לומר 'מחציתה בפקר ומחציתה ערבין' - מחצה משלם הוא
24 מביא, הא ביצד? מביא עשרון שלם (מביטו) וחוצהו, ומקריב מחצה ומחצה אבד, נמצאו
25 שני הצאין קריבין ושני הצאין אבדוין. כהן גדול שהקריב מחצה שחרית ומת, ומינו אחר
26 תחתיו, ויכול יביא חצי עשרון מביטו או חצי עשרונו של ראשון? תלמוד לומר 'ומחציתה
27 ערבין' - מחצה משלם הוא מביא ומקריב, הא ביצד? מביא עשרון שלם וחוצהו ומקריב,
28 ומחצה אבד. נמצאו שני הצאין אבדוין, ושני הצאין קריבין. תני תנא קמיה דרב נחמן:
29 מחצה ראשון ומחצה שני - תעובר צורתן ויצאו לבית השרופה. אמר רבי רב נחמן:
30 בשלמא ראשון - איתוי להקדבה, אלא שני - למה ליה עיבור צורה? מעקרא לאיבוד
31 קא אתי? דאמר לך מני? תנא דבי רבה בר אבהו היא, דאמר: אפילו פיגול מענין עיבור
32 צורה. לא אשי אמר: אפילו תיקא רבנן, כיון דבעינן דפגלי בהו, אי פגו היא מקריב ואי
33 פגו היא מקריב - מיתווא חזו. איתמר: חביתו כהן גדול ביצד עושי אומק? רבי חיאי בר
34 אבא אמר רבי יוחנן: אופה, ואחר כך מטנגה. רבי אסי אמר רבי הונא: מטנגה, ואחר
35 כך אופה. אמר רבי תיא בר אבא: פותיה דידי מסתברא, 'תפיני' - תאפינה נאה. רבי
36 אסי אמר: פותיה דידי מסתברא, 'תפיני' - תאפינה נא. תנא: 'תפיני' - תאפינה נא.
37 רבי אומר: תאפינה נאה. רבי יוסי אומר: תאפינה רבה, אית ליה נא, ואית ליה נאה.
38 תנן הקה: חביתו כהן גדול - לישתן ועריכתן ואפייתן בפנים, ורוחות את השתן. מנא
39 הני מילי? אמר רב הונא: 'תפיני' - תאפינה נאה, ואי אפי לה מאתמול - אינשפה
40 לה. מתקופ לה רב יוסף: אימא, דקבשי ליה בירקא? דבי רבי ישמעאל תנא: 'תעשה'
41 ואפילו בשבת, 'תעשה' - ואפילו בטומאה. אביי אמר, אמר קרא 'סלת מנחת המיד',
הרי

1 **אבל ציבור יביאה** - נרבה, שרי מביאין חובה כיוצא בה פעמים בכל יום. לא תעלו
2 - משמע לרבים קאמר. לא מביעאי יחיד על המנחת הפנימי - דלא יביא, דא
3 לא אשכחן לה. **משנה** חביתו - היינו (מנחת) מחבת כהן גדול שנביא בכל יום,
4 כדכתיב 'ביום באו אהרן': 'מחציתה בכקר'. על שם מחבת קרו להו 'חביתים',
5 ודכתיב (ויקרא ו) 'על מחבת בשמן תעשה'.
6 לא היו באין הצאין - שלא יביא חצי עשרון
7 בכקר מביטו, וחצי עשרון עבר. ואף על פי
8 שקריבה לחצאן, כדכתיב 'מחציתה בכקר'
9 - משמע 'מחציתה של שלמה
10 (מחצה משלמה). מחצה מתוך שלם הוא
11 מביא. שמביא עשרון שלם ורדחין. ומינו אחר
12 תחתיו - קודם תמיד על כהן הערבי. ולא
13 יביא חצי עשרון מביטו ולא חצי עשרונו של
14 ראשון. רס. **נמרא** תלמוד לומר 'מחציתה
15 - מביעאי דריוו משמע: אפילו כהן העמד
16 בין הערבים, אף על גב דכתיב 'חצי עשרון
17 דראשון. מחצה ראשון - שנשאר מכהן ראשון,
18 ומחצה שני שנשאר מכהן שני. תעבי צורתה
19 =פסולת כלילת. חזי להקריבה - כי אפשרי,
20 דזה חזי להקריבה, דליכך דעבי עיבור צורה.
21 לאיבוד אתי - ולשרפה לאחר. אפילו פגול
22 =פסול תמור דוא, ופסול אחריתא דוא. טעון
23 צורה. חביתו כהן גדול - דכתיב 'מנחת' ומכתב
24 'מורכבת'. אופה - בתור תחילה, ואחר כך
25 מטנגה במחבת. תאפינה נאה - בשבת אפייה
26 בתור תוא נאה, ואם מטנגה תחילה - הרי
27 היא שחרתה כון השמן מן המחבת. תאפינה
28 נא - בשבת אפייה בתור תוא נא, כמו
29 (שמות יב) 'אל האבול ממנו נא', כלומר,
30 בכך תוא מטנגה קצת, ואינה משולת כל
31 עורכה, היינו טעון. ורואי מודו כולי עלמא
32 דהריווהו בעינן, כדכתיב 'על מחבת בשמן'
33 וכתוב 'תופיני'. תאפינה רבה - אפיה רבה
34 אופה. מטנגה ואופת, אית ליה נא - משום
35 הכי, אופה אורי טעון, ואית ליה נאה, משום
36 'כפי אופה תחילה'. לישנא אחריתא: 'רבה'
37 גדולה ומרוקעת ודקה, ודו נטיה, ואית ליה
38 מטנגה תחילה, ואחר כך אופה. ואיכא טעון נא,
39 ונאה וגדולה היא, לישנא אחריתא - 'תאפנה
40 רבה' - שריככה בשמן (קריבה נאה) ותרחבה,
41 ודו נטיה. תחילה מטנגה, ואחר כך אופה
42 ואיכא נא ונאה. שלשתן שמעתי. עריכתן -
43 תקון החלות, שקרין אטיורי, ולבשן צופת
44 סוניה. בפנים - בעודה. דתנור של מחבת
45 הדי בעודה, ולישה ועריכה, ואף על גב דקודם
46 לתן שמן היא. דאי תנא אית ליה: מרת יבש
47 לא נתקדשה, מדלא מציין לישת שאר מנחות
48 בפנים. אלא בעינן פנים, דקסבר חצי עשרון פגול
49 היה חולק חביתו כהן גדול נמשח. והאי דלא
50 משוחו את העשרות והשלם - מפני שכל אדם
51 מודו לו מנחתו, ופעמינ משחיו לחצין, אבל
52 זה אתו מסור אלא לכתיבים. מנא הני מילי
53 - דהדות שבת? אינשפא - נפחה ברות
54 כמו (שמות טו) 'נשפת ברות'. דבשי ליה
55 יביקא - טמון בירקות, ודא יבש שלשת
56 בה רות תעשה - 'על מחבת בשמן תעשה'
57 (ויקרא ו). כנגתת תמיוני - דהדות שבת.
רבא

מנחות. פרק רביעי - התכלת דף נא עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזלץ)"
רכו
הסופוט

1 רבא אמר - "על מחבת" - מלמד ששענה כלי שרת (הוא). ואפילו מורדו בחצי עשרון
 2 שאינו נמשת - על כרוך אפיתו מרחא מנחבת כלי שרת הוא. (ואי אפי' לה מאתמול
 3 מיפסל ליה בלינה) - דאפילו מנחות, משקדשו בכלי - ונפסלו בלינה, במסכת מעילה (ט,
 4 א). וכו' גרסין: **ואמר נאמר בנחשת כבשש** (ש - שמות טו). "ועשרון סלת בלול בשמן כתיב
 5 רובע הדין", ובנחת נחשת נחבת כתיב. לשון אצלנא

6 ארמינא: ואמר מנחת נסכים "שמן", והיני דק'.
 7 שלשה לוגין לעשרון - דרובע הדין - שלשה
 8 לוגין, הדין - שנים עשר לוגין. בנחת נרבה -
 9 נאמר (ויקרא א') ויצק עליה שמן, מה הלחן
 10 - לוג אחד, כדאמר לקמן (פס. א). "למנחה
 11 ולגז שמן". לקמן פריך: והיכי מצי למדיניה?
 12 מנחת נרבה, ואי הכא כתיב "בשמן" להוסיף?
 13 והתני "שמן" דהתם לאו להוסיף? הדין?
 14 כאן תמי - בבכר ובערב, ומנחת נסכים כאן
 15 תמיד, ועל תמיד. מנחת נרבה לא הוויא שבת
 16 וטעמא, דכל שמן קאן לא מן קבוע - חליני?
 17 דהה שבת וטעמא, הדין? מנחת יחיד היא
 18 ובאה בגלל עצמה, שאין אהא עם הוהת
 19 ומנחת נסכים אינה מנחה לבנה - בפריק י"ב
 20 דמנחות אבות" (מנחות טו. א). תירי - הוהת?
 21 טעמא, שבת, יחיד, גדל על עצמה. לבנה, וכו'
 22 משמעאל אומר - הואיל לא אתא מדינא, תיב
 23 וישמאל סולת מנחה תמיד' דכתיב בחבתי, ויהי
 24 כאן - כדאמרן לעיל: "בשמן" - להוסיף לה
 25 שמן, וריבה מנחת נסכים שמן - שלשה לוגין
 26 לעשרון, דהיינו רביה, ובנחת נרבה ליכא אלא
 27 לוג בנחת נסכי - רביה ואליים - שני לוגין
 28 לעשרון, דכתיב בפרשת "שלח לך" - ויחזקרב
 29 על בן הדין סלת שמן עשרונים בלול בשמן.
 30 חצי הדין - דהיינו ששה לוגין, שתיים לעשרון.
 31 וביאל כתיב "לאיל תעשה מנחה סלת שני
 32 עשרונים בלול בשמן שלישית הדין" - דהיינו
 33 ארבעה לוגין, שנים לעשרון. והדר תני נאמר
 34 כאן שמן נאמר בנחת נסכי - והיכי מצי
 35 למפריך, והא שמן נרבה - לאו להוסיף הוא,
 36 אלא לקבוע לה שמן, דהיי "בשמן" להוסיף.
 37 דהא, דלקבוע לא צריך, דבמנחת לקמן. (פס.
 38 תנא בשמן להוסיף רבי שמעון היא - דאמר
 39 בספסא ריבה כאן שמן כו', ורפלין לטעמיה
 40 מדינא דריבה כאן שמן. ולרבי שמעון ליכא
 41 למפריך "נילף מנחת נרבה" - משום דהיי
 42 להוסיף, ונרבה לקבוע. והא דלא סימא ברישא
 43 משום דרבי שמעון אפסוקה ממנא דאמר
 44 הוהוסיף? והא וברנא דמנחת נרבה מאן קהדר?
 45 דהא רבי שמעון נפקא ליה שפיר מדינא?
 46 בחתיבא רבי ישמעאל - ויהוה קאמר "אי כלי",
 47 דלרבי ישמעאל איכא למפריך שפיר "נילף
 48 ממנחת נרבה" - והא לדידה תריהו לקבוע
 49 ולא להוסיף, ואיצטרך קרא. (בבלי רישא -
 50 רבי ישמעאל אומר, וכו' קאמר רישא: "בשמן"
 51 להוסיף לה שמן, ורבי ישמעאל קאמר ליה, דאי
 52 לקבוע לה רבי שמן - בטאי מנחת - לא
 53 צריך, דכין דכתיב "על מחבת" - ממילא ידענא
 54 דריבה שני מנחת מחבת). תנא מנחת
 55 חושא - דהיי דכתיב "בשמן" - שבידנא באתו

1 **הרי היא מנחת תמידין - רבא אמר: "על מחבת" -**
 2 **מלמד ששענהה פלי, ואי אפי' לה מאתמול - אפסול**
 3 **ליה בלינה. תניא כותיה דרבא: "על מחבת" -**
 4 **מלמד ששענהה כלי. "בשמן" - להוסיף לה שמן.**
 5 **ואינו יודע כמה. היינו דין נאמר כאן "שמן", ונאמר**
 6 **להלן במנחת נסכים "שמן". מה להלן - שלשת לוגין**
 7 **לדרגו: ואי אפי' כאן - שלשת לוגין לעשרון. או פלך**
 8 **"שמן". מה להלן - לוג אחד, אף כאן - לוג אחד?**
 9 **חובה למי דומה, דנין תבש"ט מוכש"ט, תירי, כאה**
 10 **חובה, דוחה שבת, דוחה טובא, ואין דנין תבש"ט**
 11 **משאינו תבש"ט. או פלך לדרגו זו: דנין גי'ל מוגיל,**
 12 **יחוד, בגלל עצמה, וין לבונה, ואין דנין גי'ל משאינו**
 13 **גי'ל. רבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה אומר:**
 14 **"סלת מנחה תמיד" - הרי היא לך במנחת תמידין,**
 15 **מה מנחת תמידין - שלשה לוגין לעשרון, אף זו -**
 16 **שלשה לוגין לעשרון. רבי שמעון אומר: ריבה כאן**
 17 **שמן, וריבה במנחת פגשים שמן. מה להלן - שלשת**
 18 **לוגין לעשרון, אף כאן - שלשת לוגין לעשרון. או פלך**
 19 **לדרגו זו: ריבה כאן שמן, וריבה במנחת פרים ואליים**
 20 **שמן. מה להלן - שני לוגין לעשרון, אף כאן - שני**
 21 **לוגין לעשרון? נראה למי דומה, דנין מנחה הפאה**
 22 **עשרון ממנחה הפאה שנים שלשה עשרונים. הא**
 23 **גופא קשיא, אמרת: "בשמן" - להוסיף לה שמן, והרי**
 24 **תני: נאמר כאן "שמן", ונאמר במנחת נרבה "שמן" -**
 25 **אמר אביי: מאן תנא "בשמן" להוסיף? רבי שמעון**
 26 **היא, ואילו לא נאמר" קאמר וברנא מאן קא מתיר?**
 27 **רבי ישמעאל. רב הונא בריה דרב יהושע אמר: פולה**
 28 **רבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה היא, והכי**
 29 **קאמר: "בשמן" - להוסיף לה שמן. דאן לקבוע שמן**
 30 **לא צריך, מון דכתיב בה "על מחבת" - במנחת**
 31 **מחבת דמיא. או אינו אלא לקבוע לה שמן, דאי לא**
 32 **כתב רבמיא "בשמן" - והא אמויא: תייהו מנחת**

1 **הרי היא קבועת תמידין - דכתיב גבי שבת (מבשר כרו): "על גולת תמיד", ופסי נמי**
 2 **מערין "מערר" "מערר" תמידי. תימה: דלמדן מן הלמדו דהו גורא הללו לגלוי מילתא**
 3 **בעלמא הוא. אפי' לא מאתמול איפסלה בלינה - תימה: דכסוף רבי ישמעאל (מנחות עב,**
 4 **ב) מרבינ שני הלחם, מרביכי "מערר" ה" - הכותב קבוע מומר דרו, לכולן. ויסקי שתי**
 5 **הלחם לפידיה, וקסבר: תנור מוקדו, או ואפי' לה**
 6 **מאתמול - איפסלה בלינה, ואפילו הכי בעי קרא**
 7 **אש למה דהוה אמינא. דאפי' לה בתנור חיל**
 8 **חבל הכא כתיב "מחבת" - על כרוח צריך לעשות**
 9 **במנחת בלי שרת. ותימה: דהכא נמי לא בעי אלא**
 10 **אפיה, אבל הקטרה - פשיטא ליה דרדי, ובכל**
 11 **ולקטרה. ובמה עזר לא לעשות אפילו מעמר**
 12 **ושתי הלחם, שכן באים לעיתים שני דמיסו: ויש**
 13 **לומר: וכו' קטרה פשיטא דרו דבעין, או דמתעשה**
 14 **אפילו בשבת, כנאנו דרב רבי ישמעאל, או**
 15 **מדינא היא לך במנחת תמידין דרשמי אבי,**
 16 **דשיליה היא פריקא (נב. א) דרשש ליה רבא גופיה.**
 17 **ותימה הכי מוכח דאי אפי' לה מאתמול איפסלה**
 18 **בלינה לא כלי שרת אין מוקדשין אלא במנמן לוג**
 19 **לומר: דפרושיה לעיל. כיון דכתיב בקרא "על**
 20 **מחבת" - על כרוחן בעי קודשיל כל מידו. כתיב**
 21 **לקמן (עג. ב) גבי שני הלחם, דאן לא כתיב**
 22 **"מערר" בקרא, ולכיוי מנחת אפיתין דהה שבת?**
 23 **וש לומר: כיון דרו דהו שבת, אם כן מאתמול נמי**
 24 **הוה זמנן, ואם תאמר: סוף "לולב וערבה" (סוכה**
 25 **פס. ט) גבי "כמעשה בחול כך מעשה בשבת",**
 26 **ופריך בגמרא: וניתי במקודשתו אומר ועזיא אן**
 27 **שיער למים, ואי שדי לה במקודשת - איפסלה**
 28 **לה בלינה. ואמאי איפסל, מן דאן זמנא**
 29 **מאתמול? ויש לומר: דהתם שאתב מס' בלינה -**
 30 **לאו מחוסר זמן הוה, וכי היא גזנא סוף" שתי**
 31 **הלחם" (מנחות עג. ב) דבדולא אשכחיהו דקאפו,**
 32 **אמר לה: דרך חול קאפיתו: אף כי הוסיף יקדש**
 33 **בלינה איפסול ליה, לפי דאמר רבא אמר**
 34 **שדיו סבורים דומנו בחול, וגם אפון אותו בכלי**
 35 **שרתי. אי נמי לאורי אפיה תנחין אותו בקטרת**
 36 **הה, כפיוד הקטורה, הדיה עם בלינה,**
 37 **ומיפסלה בלינה. דליליא אין מחוסר זמן. ולמאן**
 38 **דאמר (מנחות עג. ב) תנור אינו מוקדש, נראה לי**
 39 **שום הקטרת לא התקדש.**
 40 **תניא כותיה דרבא - אף עג רבאבי נמי**
 41 **תניא - הא אמרן דרבא נמי לא פליג עליה, אלא**
 42 **דלא צריך.**
 43 **תלמוד לומר סלת למנחה תמיד - תימה?**
 44 **דאם כן, "בשמן" למה ליה שני לומר: יאי? אלא**
 45 **"בשמן" - לא דהו מסתבר לאקדשי לבני שמן.**
 46 **והכתב**

1 **חומא? הדר אמר: תייהו נמי לקבוע לה שמן, תייהו מדינא. וין דינא, ולא אתיא ליה, ואצרבא**
 2 **קרא "סלת מנחה תמיד", דרמסיים רבי ישמעאל מילתיה. רבה אמר: פולה רבי שמעון,**
 3 **["אילו לא נאמר" קאמר], והכי קאמר: "בשמן" - להוסיף לה שמן, דאי לקבוע לה שמן - לא**
 4 **צריך, מון דכתיב בה "על מחבת" - במנחת**
 5 **מחבת דמיא. או אינו אלא לקבוע לה שמן, דאי לא**
 6 **כתב רבמיא "בשמן" - והא אמויא: תייהו מנחת**
 7 **חומא? הדר אמר: תייהו נמי לקבוע לה שמן, תייהו מדינא. וין דינא, ולא אתיא ליה, ואצרבא**
 8 **קרא "סלת מנחה תמיד", דרמסיים רבי ישמעאל מילתיה. רבה אמר: פולה רבי שמעון,**
 9 **["אילו לא נאמר" קאמר], והכי קאמר: "בשמן" - להוסיף לה שמן, דאי לקבוע לה שמן - לא**
 10 **צריך, מון דכתיב בה "על מחבת" - במנחת**
 11 **מחבת דמיא. או אינו אלא לקבוע לה שמן, דאי לא**
 12 **כתב רבמיא "בשמן" - והא אמויא: תייהו מנחת**
 13 **חומא? הדר אמר: תייהו נמי לקבוע לה שמן, תייהו מדינא. וין דינא, ולא אתיא ליה, ואצרבא**
 14 **קרא "סלת מנחה תמיד", דרמסיים רבי ישמעאל מילתיה. רבה אמר: פולה רבי שמעון,**
 15 **["אילו לא נאמר" קאמר], והכי קאמר: "בשמן" - להוסיף לה שמן, דאי לקבוע לה שמן - לא**
 16 **צריך, מון דכתיב בה "על מחבת" - במנחת**
 17 **מחבת דמיא. או אינו אלא לקבוע לה שמן, דאי לא**
 18 **כתב רבמיא "בשמן" - והא אמויא: תייהו מנחת**
 19 **חומא? הדר אמר: תייהו נמי לקבוע לה שמן, תייהו מדינא. וין דינא, ולא אתיא ליה, ואצרבא**
 20 **קרא "סלת מנחה תמיד", דרמסיים רבי ישמעאל מילתיה. רבה אמר: פולה רבי שמעון,**
 21 **["אילו לא נאמר" קאמר], והכי קאמר: "בשמן" - להוסיף לה שמן, דאי לקבוע לה שמן - לא**
 22 **צריך, מון דכתיב בה "על מחבת" - במנחת**
 23 **מחבת דמיא. או אינו אלא לקבוע לה שמן, דאי לא**
 24 **כתב רבמיא "בשמן" - והא אמויא: תייהו מנחת**
 25 **חומא? הדר אמר: תייהו נמי לקבוע לה שמן, תייהו מדינא. וין דינא, ולא אתיא ליה, ואצרבא**
 26 **קרא "סלת מנחה תמיד", דרמסיים רבי ישמעאל מילתיה. רבה אמר: פולה רבי שמעון,**
 27 **["אילו לא נאמר" קאמר], והכי קאמר: "בשמן" - להוסיף לה שמן, דאי לקבוע לה שמן - לא**
 28 **צריך, מון דכתיב בה "על מחבת" - במנחת**
 29 **מחבת דמיא. או אינו אלא לקבוע לה שמן, דאי לא**
 30 **כתב רבמיא "בשמן" - והא אמויא: תייהו מנחת**

מנחה
 מנחה

1 והתקנה המשיח תחזיו מנבני עשה אותה - מוכח דרשינן קרא קמא דכריתות (ו. ה)
2 ודבן גדול בן כון גדול טעון משיחה, היינו תא נמי דפרק בתמורה (יא) הווא
3 קרא לכבדנן גדולים.
4

שתיאה כולה בהקשרה - פירש קמפוטריס: עשה לה שיריים. וזא דבעי לקמן: רבי

5 ייחודה האי - כ"ל תקטר? מאי עבד

6 ליה? כיון דהווא מנחת כהנים - פשיטא ברולה

7 כליל, ולא אצטריך? אלא לרבי שמעון דקטבר?

8 משל עולם תהא. עד פירש לישנא אחרינא:

9 שתיאה קריבה לחצאנא, ו"ל"א לא דרש - וזא

10 לא דרש רבי שמעון ר"ה, וכן קמא דסנהדרין

11 (ד, א) גבי "ומוסף ויחפשי" ובפרק קמא דסוטה (ה)

12 ב, אבל ירדו מוסף על ענין ראשון ובפרק

13 (מנחות ב, א) גבי "וירד חור ארבעה" -

14 דרש "ומנחה" (כבא קמא) ס, ח) ופרק שני

15 דעבודה (וה (ז, א). וקשה דברפ"ל האסורין"

16 (מנחות ב, א) גבי "ואם נאמר נגות

17 למה נאמר רבע", ומירו הוא דרדשינן הכי? ויש

18 לומר: ומשום דאיכא יסין - מוכח ד"ומין"

19 ולמדרש אתא. מיהו דק קשיא דרש "ארבע"

20 מיתות" (סנהדרין ג, א) גבי "בת ברוך אתא אחת אחסיה

21 ואתא נשואה" - בשפירש דרש "בת" יתב"כ כרכי

22 עקבא. וברייתא דרש פירקין מוכח כרבי שמעון.

23 ובמנחה (ב, א) גבי "ומה" קמא? וזא

24 שמעון דם שרץ דטמא. מדרבתי "וזה", ומוכח

25 בבראשית רבה דמירו קודשיה וזה? רבי יהודה

26 דרש כהן ור"ה, ובפרק "אלו מציאות" (בבא

27 מציעה ג, א) גבי "וסנהדרין ג, א) וקרא קמא

28 דסנהדרין (ד, א) גבי "ושפטיך" - דרש ר"ה.

29 ובריש מנחה (ב, ב) גבי "ואם המד ימיר" -

30 אמרין: וי"ל לא דרש. שרץ טיף קלפלי" - ומא

31 א, א) "איברים פורשים שנתעולו מבערב", ופרק

32 שני סנהדרין (כ, א) גבי מלך, ולא שר? רבי

33 יהודה רבי שמעון אלא שמונה עשרה נשים.

34 ומא דרש ר"ה - דרש נפשי ומנא: להמי דרש?

35 ולא דלא דרש ליה. וטובא אשכחן כ' תאי ונותא.

36 וזקן זו קליפת תהא - דהיא אמיתא: אלא

37 מערב חביתין חביל יום, ובגו - שרץ

38 שנעשה כהנים גדולים, אי על פי כשכר נתנו

39 בכחות הדיוט, ורבי שמעון לית ליה האי כסרא.

40 אף כאן לא תעשה על אביכלתו - אבל אסורא

41 נפקא ל"ל חבילת הקטור. וקע"ש קטא: אמאי?

42 לא דרשינן לאו נמי, מדרבתי "לאמר" - לאו

43 אמור, כדרדשינן פרק ב' ביהו"א (פסחים מב, א)?

44 יש לו נסכים - שפירשין כהניו, דלאחר מיתה

45 היו הכל הפקר.

46 דקא מיהא לישנא - שבתין שני, שהיו

47 כהנים שלמה והוציאם -

48 הפאק ל"ל מלמט שמעולין ב"ה. תימה ותפול ל

49 דקדשי בוד הבית האין ויש לומר: דאיצטריך

50 למעול אחר מועל, דאנו אלא בבדמה וכלי שרת

51 בלבד.

52 וכן גר שמת והניח וזכהים. יש לו נסכים - קריבין משל עיבור. ותנאי

53 בית דין הוא, ביהו גדול שמת ולא מינו ביהו אחר תהיו - שתיאה מנחתו קריבה משל עיבור:

54 אמר רבי אבהו: שני תקנות הוו, דאורייתא - מדיצבור. פון דהווי דקא מידחקא לישפה - תקינו

55 דלבי מוהשיים. פון דהווי דקא פשעו בה - אוקמהו דאורייתא. ועל פרה, שלא יהא מועלין

56 באפרה. - דאורייתא היא! דתנאי: תפארת היא" - מלמד שמועלין בה, "היא" - בה מועלין

57 באפרה

58 וכן גר שמת והניח וזכהים. יש לו נסכים - קריבין משל עיבור. ותנאי

59 בית דין הוא, ביהו גדול שמת ולא מינו ביהו אחר תהיו - שתיאה מנחתו קריבה משל עיבור:

60 אמר רבי אבהו: שני תקנות הוו, דאורייתא - מדיצבור. פון דהווי דקא מידחקא לישפה - תקינו

61 דלבי מוהשיים. פון דהווי דקא פשעו בה - אוקמהו דאורייתא. ועל פרה, שלא יהא מועלין

62 באפרה. - דאורייתא היא! דתנאי: תפארת היא" - מלמד שמועלין בה, "היא" - בה מועלין

63 באפרה

64 וכן גר שמת והניח וזכהים. יש לו נסכים - קריבין משל עיבור. ותנאי

65 בית דין הוא, ביהו גדול שמת ולא מינו ביהו אחר תהיו - שתיאה מנחתו קריבה משל עיבור:

66 אמר רבי אבהו: שני תקנות הוו, דאורייתא - מדיצבור. פון דהווי דקא מידחקא לישפה - תקינו

67 דלבי מוהשיים. פון דהווי דקא פשעו בה - אוקמהו דאורייתא. ועל פרה, שלא יהא מועלין

68 באפרה. - דאורייתא היא! דתנאי: תפארת היא" - מלמד שמועלין בה, "היא" - בה מועלין

69 באפרה

70 וכן גר שמת והניח וזכהים. יש לו נסכים - קריבין משל עיבור. ותנאי

71 בית דין הוא, ביהו גדול שמת ולא מינו ביהו אחר תהיו - שתיאה מנחתו קריבה משל עיבור:

72 אמר רבי אבהו: שני תקנות הוו, דאורייתא - מדיצבור. פון דהווי דקא מידחקא לישפה - תקינו

73 דלבי מוהשיים. פון דהווי דקא פשעו בה - אוקמהו דאורייתא. ועל פרה, שלא יהא מועלין

74 באפרה. - דאורייתא היא! דתנאי: תפארת היא" - מלמד שמועלין בה, "היא" - בה מועלין

75 באפרה

76 וכן גר שמת והניח וזכהים. יש לו נסכים - קריבין משל עיבור. ותנאי

77 בית דין הוא, ביהו גדול שמת ולא מינו ביהו אחר תהיו - שתיאה מנחתו קריבה משל עיבור:

78 אמר רבי אבהו: שני תקנות הוו, דאורייתא - מדיצבור. פון דהווי דקא מידחקא לישפה - תקינו

79 דלבי מוהשיים. פון דהווי דקא פשעו בה - אוקמהו דאורייתא. ועל פרה, שלא יהא מועלין

80 באפרה. - דאורייתא היא! דתנאי: תפארת היא" - מלמד שמועלין בה, "היא" - בה מועלין

81 באפרה

82 וכן גר שמת והניח וזכהים. יש לו נסכים - קריבין משל עיבור. ותנאי

83 בית דין הוא, ביהו גדול שמת ולא מינו ביהו אחר תהיו - שתיאה מנחתו קריבה משל עיבור:

84 אמר רבי אבהו: שני תקנות הוו, דאורייתא - מדיצבור. פון דהווי דקא מידחקא לישפה - תקינו

85 דלבי מוהשיים. פון דהווי דקא פשעו בה - אוקמהו דאורייתא. ועל פרה, שלא יהא מועלין

86 באפרה. - דאורייתא היא! דתנאי: תפארת היא" - מלמד שמועלין בה, "היא" - בה מועלין

87 באפרה

88 וכן גר שמת והניח וזכהים. יש לו נסכים - קריבין משל עיבור. ותנאי

89 בית דין הוא, ביהו גדול שמת ולא מינו ביהו אחר תהיו - שתיאה מנחתו קריבה משל עיבור:

90 אמר רבי אבהו: שני תקנות הוו, דאורייתא - מדיצבור. פון דהווי דקא מידחקא לישפה - תקינו

91 דלבי מוהשיים. פון דהווי דקא פשעו בה - אוקמהו דאורייתא. ועל פרה, שלא יהא מועלין

92 באפרה. - דאורייתא היא! דתנאי: תפארת היא" - מלמד שמועלין בה, "היא" - בה מועלין

93 באפרה

94 וכן גר שמת והניח וזכהים. יש לו נסכים - קריבין משל עיבור. ותנאי

95 בית דין הוא, ביהו גדול שמת ולא מינו ביהו אחר תהיו - שתיאה מנחתו קריבה משל עיבור:

96 אמר רבי אבהו: שני תקנות הוו, דאורייתא - מדיצבור. פון דהווי דקא מידחקא לישפה - תקינו

97 דלבי מוהשיים. פון דהווי דקא פשעו בה - אוקמהו דאורייתא. ועל פרה, שלא יהא מועלין

98 באפרה. - דאורייתא היא! דתנאי: תפארת היא" - מלמד שמועלין בה, "היא" - בה מועלין

99 באפרה

100 וכן גר שמת והניח וזכהים. יש לו נסכים - קריבין משל עיבור. ותנאי

101 בית דין הוא, ביהו גדול שמת ולא מינו ביהו אחר תהיו - שתיאה מנחתו קריבה משל עיבור:

102 אמר רבי אבהו: שני תקנות הוו, דאורייתא - מדיצבור. פון דהווי דקא מידחקא לישפה - תקינו

103 דלבי מוהשיים. פון דהווי דקא פשעו בה - אוקמהו דאורייתא. ועל פרה, שלא יהא מועלין

104 באפרה. - דאורייתא היא! דתנאי: תפארת היא" - מלמד שמועלין בה, "היא" - בה מועלין

105 באפרה

106 וכן גר שמת והניח וזכהים. יש לו נסכים - קריבין משל עיבור. ותנאי

107 בית דין הוא, ביהו גדול שמת ולא מינו ביהו אחר תהיו - שתיאה מנחתו קריבה משל עיבור:

108 אמר רבי אבהו: שני תקנות הוו, דאורייתא - מדיצבור. פון דהווי דקא מידחקא לישפה - תקינו

109 דלבי מוהשיים. פון דהווי דקא פשעו בה - אוקמהו דאורייתא. ועל פרה, שלא יהא מועלין

110 באפרה. - דאורייתא היא! דתנאי: תפארת היא" - מלמד שמועלין בה, "היא" - בה מועלין

111 באפרה

112 וכן גר שמת והניח וזכהים. יש לו נסכים - קריבין משל עיבור. ותנאי

113 בית דין הוא, ביהו גדול שמת ולא מינו ביהו אחר תהיו - שתיאה מנחתו קריבה משל עיבור:

114 אמר רבי אבהו: שני תקנות הוו, דאורייתא - מדיצבור. פון דהווי דקא מידחקא לישפה - תקינו

115 דלבי מוהשיים. פון דהווי דקא פשעו בה - אוקמהו דאורייתא. ועל פרה, שלא יהא מועלין

116 באפרה. - דאורייתא היא! דתנאי: תפארת היא" - מלמד שמועלין בה, "היא" - בה מועלין

117 באפרה

118 וכן גר שמת והניח וזכהים. יש לו נסכים - קריבין משל עיבור. ותנאי

119 בית דין הוא, ביהו גדול שמת ולא מינו ביהו אחר תהיו - שתיאה מנחתו קריבה משל עיבור:

120 אמר רבי אבהו: שני תקנות הוו, דאורייתא - מדיצבור. פון דהווי דקא מידחקא לישפה - תקינו

121 דלבי מוהשיים. פון דהווי דקא פשעו בה - אוקמהו דאורייתא. ועל פרה, שלא יהא מועלין

122 באפרה. - דאורייתא היא! דתנאי: תפארת היא" - מלמד שמועלין בה, "היא" - בה מועלין

123 באפרה

124 וכן גר שמת והניח וזכהים. יש לו נסכים - קריבין משל עיבור. ותנאי

125 בית דין הוא, ביהו גדול שמת ולא מינו ביהו אחר תהיו - שתיאה מנחתו קריבה משל עיבור:

126 אמר רבי אבהו: שני תקנות הוו, דאורייתא - מדיצבור. פון דהווי דקא מידחקא לישפה - תקינו

127 דלבי מוהשיים. פון דהווי דקא פשעו בה - אוקמהו דאורייתא. ועל פרה, שלא יהא מועלין

128 באפרה. - דאורייתא היא! דתנאי: תפארת היא" - מלמד שמועלין בה, "היא" - בה מועלין

129 באפרה

130 וכן גר שמת והניח וזכהים. יש לו נסכים - קריבין משל עיבור. ותנאי

131 בית דין הוא, ביהו גדול שמת ולא מינו ביהו אחר תהיו - שתיאה מנחתו קריבה משל עיבור:

132 אמר רבי אבהו: שני תקנות הוו, דאורייתא - מדיצבור. פון דהווי דקא מידחקא לישפה - תקינו

133 דלבי מוהשיים. פון דהווי דקא פשעו בה - אוקמהו דאורייתא. ועל פרה, שלא יהא מועלין

134 באפרה. - דאורייתא היא! דתנאי: תפארת היא" - מלמד שמועלין בה, "היא" - בה מועלין

135 באפרה

136 וכן גר שמת והניח וזכהים. יש לו נסכים - קריבין משל עיבור. ותנאי

137 בית דין הוא, ביהו גדול שמת ולא מינו ביהו אחר תהיו - שתיאה מנחתו קריבה משל עיבור:

138 אמר רבי אבהו: שני תקנות הוו, דאורייתא - מדיצבור. פון דהווי דקא מידחקא לישפה - תקינו

139 דלבי מוהשיים. פון דהווי דקא פשעו בה - אוקמהו דאורייתא. ועל פרה, שלא יהא מועלין

140 באפרה. - דאורייתא היא! דתנאי: תפארת היא" - מלמד שמועלין בה, "היא" - בה מועלין

141 באפרה

142 וכן גר שמת והניח וזכהים. יש לו נסכים - קריבין משל עיבור. ותנאי

143 בית דין הוא, ביהו גדול שמת ולא מינו ביהו אחר תהיו - שתיאה מנחתו קריבה משל עיבור:

144 אמר רבי אבהו: שני תקנות הוו, דאורייתא - מדיצבור. פון דהווי דקא מידחקא לישפה - תקינו

145 דלבי מוהשיים. פון דהווי דקא פשעו בה - אוקמהו דאורייתא. ועל פרה, שלא יהא מועלין

146 באפרה. - דאורייתא היא! דתנאי: תפארת היא" - מלמד שמועלין בה, "היא" - בה מועלין

147 באפרה

148 וכן גר שמת והניח וזכהים. יש לו נסכים - קריבין משל עיבור. ותנאי

149 בית דין הוא, ביהו גדול שמת ולא מינו ביהו אחר תהיו - שתיאה מנחתו קריבה משל עיבור:

150 אמר רבי אבהו: שני תקנות הוו, דאורייתא - מדיצבור. פון דהווי דקא מידחקא לישפה - תקינו

151 דלבי מוהשיים. פון דהווי דקא פשעו בה - אוקמהו דאורייתא. ועל פרה, שלא יהא מועלין

152 באפרה. - דאורייתא היא! דתנאי: תפארת היא" - מלמד שמועלין בה, "היא" - בה מועלין

153 באפרה

154 וכן גר שמת והניח וזכהים. יש לו נסכים - קריבין משל עיבור. ותנאי

155 בית דין הוא, ביהו גדול שמת ולא מינו ביהו אחר תהיו - שתיאה מנחתו קריבה משל עיבור:

156 אמר רבי אבהו: שני תקנות הוו, דאורייתא - מדיצבור. פון דהווי דקא מידחקא לישפה - תקינו

157 דלבי מוהשיים. פון דהווי דקא פשעו בה - אוקמהו דאורייתא. ועל פרה, שלא יהא מועלין

158 באפרה. - דאורייתא היא! דתנאי: תפארת היא" - מלמד שמועלין בה, "היא" - בה מועלין

159 באפרה

160 וכן גר שמת והניח וזכהים. יש לו נסכים - קריבין משל עיבור. ותנאי

161 בית דין הוא, ביהו גדול שמת ולא מינו ביהו אחר תהיו - שתיאה מנחתו קריבה משל עיבור:

162 אמר רבי אבהו: שני תקנות הוו, דאורייתא - מדיצבור. פון דהווי דקא מידחקא לישפה - תקינו

163 דלבי מוהשיים. פון דהווי דקא פשעו בה - אוקמהו דאורייתא. ועל פרה, שלא יהא מועלין

164 באפרה. - דאורייתא היא! דתנאי: תפארת היא" - מלמד שמועלין בה, "היא" - בה מועלין

165 באפרה

166 וכן גר שמת והניח וזכהים. יש לו נסכים - קריבין משל עיבור. ותנאי

167 בית דין הוא, ביהו גדול שמת ולא מינו ביהו אחר תהיו - שתיאה מנחתו קריבה משל עיבור:

168 אמר רבי אבהו: שני תקנות הוו, דאורייתא - מדיצבור. פון דהווי דקא מידחקא לישפה - תקינו

169 דלבי מוהשיים. פון דהווי דקא פשעו בה - אוקמהו דאורייתא. ועל פרה, שלא יהא מועלין

170 באפרה. - דאורייתא היא! דתנאי: תפארת היא" - מלמד שמועלין בה, "היא" - בה מועלין

171 באפרה

172 וכן גר שמת והניח וזכהים. יש לו נסכים - קריבין משל עיבור. ותנאי

173 בית דין הוא, ביהו גדול שמת ולא מינו ביהו אחר תהיו - שתיאה מנחתו קריבה משל עיבור:

174 אמר רבי אבהו: שני תקנות הוו, דאורייתא - מדיצבור. פון דהווי דקא מידחקא לישפה - תקינו

175 דלבי מוהשיים. פון דהווי דקא פשעו בה - אוקמהו דאורייתא. ועל פרה, שלא יהא מועלין

176 באפרה. - דאורייתא היא! דתנאי: תפארת היא" - מלמד שמועלין בה, "היא" - בה מועלין

177 באפרה

178 וכן גר שמת והניח וזכהים. יש לו נסכים - קריבין משל עיבור. ותנאי

מנחות. פרק רביעי - התכלת דף נב עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזלץ)"
 תוספות

1 הי מנייהו אחריי - איוז נאמר באחרונה שנמסוך עליה, דשנא חרז ביה מאידך,
 2 משום דקיימא לן (עירובין ב, ב) רבי יהודה ורבי שמעון - הלכה כרבי יהודה. קפ"תא
 3 ודקני רבי שמעון שבאין מן הלשכה. דלית בהו כפרה - מנחת כהן - ליהא
 4 ליורשיה כפרה בגוה. בזה דבר העלם דבר - לפרשן לציבור היא. קרניו לחיי לאשי -
 5 רינה דכחוב קרננה דרביה. דכל הני - שפחה
 6 קרבן ניתו. לרבות פה העלם - דבאין מתרומת
 7 הלשכה כהני. דבתמידי משתעי. ואף על גב
 8 דלא אורתא דהכי הביאו שקליהם. שריר לא
 9 וזו יודיעה שחוטא. אפילו הכי מרובה להו קרא.
 10 דרבי רבי שמעון - ובזון דמקרא יליף - עיקר
 11 הוא, הך היא דאורייתא. שמיני בחיבתין -
 12 במסכת תמיד (ב) מני כותביה שלשה עשר
 13 השקוסים כתמידי, בין בבקר בין בערב. וזה בכך
 14 וזה בכך. כמארי דרשאי - דבבל עמקה
 15 היא, דתבתי "האומר לצולה חרבי" (שעה)
 16 (מד) - שבני - מקריב הסלה דגמתי נסכי תמיד.
 17 תשעי בין הכי נמי דלא כפלי - לעולם? והא
 18 קיימא לן מנחתם נסכים בלילה כו' - דאם
 19 לא הקריבו היום נסכים. יקריבו למחר. ובגו
 20 שלא קריש בבלי. ולא נפסלו בלילה. אלא
 21 דמשנן דקרב תמיד כלא נסכיהו - אמר יא -
 22 לא הוו נסכים - לא קתני. הכי נמי גבי בחיבתין
 23 "דאי מת כהן גדול" - לא קתני. ולעולם לא
 24 מת - בטילה כל בין הערבים. עד שימנעו כהן
 25 אתו. ואחריה לקביה דרשא - הא אקמרי
 26 רבי ירמיה "בלבאי טפשא". מבישותין אמרי
 27 קפיתו - כשאנו אומרים שום טעם שאינו יפה
 28 - אומרים אותו השומעין לפני בני ארץ ישראל
 29 מבישותין - כי אמרתינו מלי מעלייתא - לא
 30 אמרי להו קפיתו. ולא נמי - דאמרן דאנני
 31 בטילה - מבישותין היא, דרשא אמרתי (דאי)
 32 לא). דנפקא לי מקרא דתבתי בחיבתין ויקרא
 33 "ס"ל מנחה תמיד" - כה תמיד אינו בטל.
 34 אף היא אינה בטלה. מאי הוי עלה - כרבי
 35 או כרבי ירמיה? פליגי בה - בחיבתין כהן גדול
 36 כלה מת. מפרשי לה שני קמציין של לבונה -
 37 כשהוא מביא עשרון של מנחתו - כמנחה עמו
 38 שני קמצים לבונה. ומקריב ומאחד לחצי עשרון
 39 של שריתו. והאחד לחצי של בין הערבים
 40 ולא

1 **בַּאֲפֵרָה אִין מוֹעֲלִין! אִמֵר רַב אִשִׁי: שְׁמֵי תַקְנוֹת**
 2 **הַנָּא, דְּאוּרִייתָא - בַּה מוֹעֲלִין, בַּאֲפֵרָה אִין מוֹעֲלִין.**
 3 **כִּיּוֹן דְּהוּו דְקָא מוֹעֲלִין בְּה, וְקָא עֲבָדִי מִינֵיהּ לְבַתְּבָן**
 4 **גְּזָרוּ בִיה מַעֲלָה. כִּיּוֹן דְּהוּו דְקָא פְּרָשִׁי מִסְּפַק**
 5 **הַנָּאוֹת - אוֹקְמוּהָ דְּאוּרִייתָא. תְּנִי וְרַבְּנָן: פִּר הַעֲלֵם**
 6 **דְּבַר שֶׁל צִיבּוּר וְשִׁעְרֵי עֲבוֹדָה זָרָה - בַּתְּחִילָה**
 7 **מִבְּיַן לְהָן, דְּבַר רַבִּי רִבִּי יְהוּדָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר:**
 8 **מִתְרוּמַת הַלְשָׁכָה הֵן פָּאִין. הֵן תְּתִיבֵי אִיפְסָא! הִי**
 9 **מִינֵיהּוּ אַחְרִיתָא? אַמְרוּהָ רַבְּנָן מַמְיָה דְרַב אִשִׁי:**
 10 **לִימָא קַמְיִיתָא - אַחְרִיתָא, דְּשַׁמְעִינָן לִיה לְרַבִּי**
 11 **שְׁמַעוֹן דְּחִישׁ לְפִשְׁעָה. אִמֵר לְהוּ רַב אִשִׁי: אִפְלוּ**
 12 **מִימָא בְּתִרִיתָא - אַחְרִיתָא, כִּי קָא חִישׁ רַבִּי**
 13 **שְׁמַעוֹן לְפִשְׁעָה מִלְחָא דְלִית בְּהוּ כְּפִרָה גְּבוּוּה,**
 14 **בְּמִלְחָא דְאוֹת לְהוּ כְּפִרָה גְּבוּוּה - לֹא חִישׁ רַבִּי**
 15 **שְׁמַעוֹן לְפִשְׁעָה. מַאי הוּו עֲלָה? אִמֵר לִיה רַבִּי**
 16 **וּזְבִי לְרַב אִשִׁי: תָּא שְׁמַע, דְּתַנִּינָא: "אֵת קֶרְבִּי**
 17 **לְחַמֵי לְאִשִׁי רִיחַ יְחִוּי תִשְׁמְרוּ לְתַקְרִיב לִי בְּמוֹעֲדוֹ"**
 18 **(לְרַבּוֹת פִּר הַעֲלֵם דְּבַר שֶׁל צִיבּוּר וְשִׁעְרֵי עֲבוֹדָה**
 19 **זָרָה, שְׁפָאִין מִתְרוּמַת הַלְשָׁכָה, דְּבַר רַבִּי שְׁמַעוֹן.**
 20 **וְשִׁלְמִיָה הִתְהָ קְרִיבָה" וְכוּ. אִמֵר רַבִּי חִישִׁי: אֵי**
 21 **אָבָא, בְּעֵי רַבִּי יוֹחָנָן: שְׁלִימָה שְׁחִרִית וְשִׁלְמִיָה**
 22 **בִּין הָעֲרַבִים, אוּ דִילְמָא שְׁלִימָה שְׁחִרִית וְבִטְלָה**
 23 **בִּין הָעֲרַבִים? אִמֵר רַבָּא, תָּא שְׁמַע: "שְׁמִינִי -**
 24 **בְּחִבּוּתִים" וְאִם אִיתָא דְבִטְלָה בִּין הָעֲרַבִים - הָא**
 25 **וְגִינִי דְלֹא מִשְׁכַּח לִיה שְׁמִינִי בְּחִבּוּתִים, חִיבִי דְמִי?**
 26 **דְּמַת בְּהוּ גְדוֹל וְלֹא מִינֵי אַחַר תְּתִיבֵי. אַמְרוּהָ רַבְּנָן**
 27 **קַמְיָה דְרַבִּי יְרֵמְיָה, אִמֵר: בְּכֹלְאֵי טַפְשָׁא, מִשּׁוּם**
 28 **דִּתְבוּ בַּתְרָא דְחִשּׁוּכָא, אִמְרוּ שְׁמַעְתָּא דְּמַחְשָׁבָן.**
 29 **אִלָּא דְתַנִּי "שְׁבִיעִי - בְּסֻלָּת, תִּשְׁעִי - בִּיּוֹן", הִכִי נִמְו דְלֹא כְּמִלִּי? "מִנְחָתָם וְנִסְפָּקָהֶם"**
 30 **בְּלִילָה, "מִנְחָתָם וְנִסְפָּקָהֶם" אִפְלוּ לְמַחְרָ! אִלָּא "דְּאִי לֹא" תַנִּי.**
 31 **אֲהַרְרוּהָ קַמְיָה דְרַבָּא, מִבְּשִׁוּתֵיהּ. אִמְרוּ קַמְיָה, מִבְּשִׁוּתֵיהּ - לֹא אִמְרוּ קַמְיָהוּ. וְתַרְדִּי**
 32 **אִמֵר רַבָּא: הֵי נִמְו מִבּוּתֵיהּ מִיָּא, אִמֵר קָרָא: "בְּסֻלָּת מִנְחָה תְּמִידוֹ" - הִרִי הִיא לְךָ כְּמִנְחָתָה**
 33 **תְּמִידוֹ. מַאי הוּו עֲלָה? אִמֵר רַב נַחֲמָן בַּר יִצְחָק: תָּא שְׁמַע, דְּתַנִּינָא: שְׁלִימָה שְׁחִרִית**
 34 **וְשִׁלְמִיָה בִּין הָעֲרַבִים. אִמֵר רַבִּי יוֹחָנָן: פְּלִיגי בַּה אִבָּא יוֹסִי בְּן דּוֹסְתָא וְרַבְּנָן. אִבָּא יוֹסִי בְּן**
 35 **דּוֹסְתָא אוֹמֵר: מִפְּרִישׁ לָה שְׁנֵי קַמְצִים שֶׁל לְבוֹנָה, קוֹמִין - שְׁחִרִית, וְקוֹמִין - בִּין הָעֲרַבִים.**
 36 **וְרַבְּנָן אִמְרוּ: מִפְּרִישׁ לָה קוֹמִין אַחַר, חִצֵי קוֹמִין - שְׁחִרִית וְחִצֵי קוֹמִין - בִּין הָעֲרַבִים. בְּמַאי**
 37 **קַמְפִּילְנָי? אִבָּא יוֹסִי בְּן דּוֹסְתָא סָבִיר: לֹא אֲשַׁבְּתִין חִצֵי קוֹמִין דְּקָרְבִי, וְרַבְּנָן סָבִיר: לֹא**
 38 **אֲשַׁבְּתִין עֲשָׂרוֹן דְּבְעֵי שְׁנֵי קַמְצִים. בְּעֵי רַבִּי יוֹחָנָן: בְּהוּ גְדוֹל שְׁמֹת, וְלֹא מִינֵי אַחַר תְּתִיבֵי,**
 39 **לְרַבָּן**

1 **ואין מועלין באפרה -** תימה. היפוך דהיא דאפר הקדש - מותר, כדאייתא בסוף תמורה (לה),
 2 א). ולמאן דמוקי הא דתניא "אסור", בפלגא דליקא מאיליה, ללא הוי איניש ולמעיל
 3 - ניהא. אלא למאן דמוקי לה בתרומת השמן (והחם) ובפרק "כל שעה" (פסחים ב, ב) קשיא
 4 וש לומר: דשאני הכא. דכל מצוהוה לשריפה עומד. ועד נראה: דשעם דהחם - משום דאין
 5 לך דבר שנעשת מצוהוה ומועלך בו, אבל הכא -
 6 אבתי לא איתעביד.
 7 **דקא** עבדי למוכחן - רב אשי לטעמיה דאמר
 8 במסכת מכות (א, כא) דאפר מקלה מותר
 9 לזהב על מכות, משום דמתנו מוכחת עליו.
 10 **גזרו** ביה מעילה - משמעוהא דאיכא מעילה
 11 נט, א"כ, ובפרק "ולד חטאת" (תמורה יב, ב)
 12 מועלך, ודכי רבי מאיר דאמר (תמורה יב, ב)
 13 והבנים אמורים: אין מועלך, ועד כאן לא פליגי
 14 אלא דרבנן, אבל דאורייתא - אין מועלך, ואית
 15 דגרסי פרק "ולד חטאת": "מאי טעמא דמועלך. ואית
 16 אין מועלך, ושיבוש הוא. אלא הכי דרסין: "מאי
 17 טעמא דבבבלי אין מועלך מאורייתא. דתם
 18 נמי תנן, רבי שמעון אמר: הדין קל בבבלי
 19 ותמור כסופי כו' - אלא טעמא דמועלך דהוי
 20 דכסוף פרק תרומא דהמועה (לב, ב) בעי גבי
 21 "מקדיש עלה לברך ביה" - אסור לטעמיה דא
 22 שחיפהו. ומועלך בה ביה שחיפהו, ופרקימי
 23 דרבנן, מי איכא מעילה דרבנן? ויש לומר: דכיון
 24 דאיכא מעילה דאורייתא - לא שייך לתקן
 25 מעילה אחר דרבנן. ומיהו תימה: דריש מעילה (ב),
 26 א) תנן: "דשי קדשים ששחטן בדרום - מועלך
 27 כהן דרבנן. ומאי איכא בין מעילה דאורייתא
 28 ומעילה דרבנן דאורייתא - מועלך דמועל דרבנן
 29 - לא משלם דמועל, ולכו שכן קרבן, ופרקימי
 30 איכא מעילה דרבנן? אין, דאמר עולא: קדשים
 31 שמתו - יצאו מדין מעילה דרב תורה, ודאי
 32 - איכא מעילה. ואמאי לא מיייתי מתניתין דרבנן
 33 מעילה בבבלי? ויש לומר: משום דרמיא טפי
 34 לקדשי קדשים ששחטן בדרום, ובמאן דהקנינו
 35 דמי. ודרב רבי חיים, וכו' פירש בקומטוס כאן:
 36 "והיה רב אקדשהו רבנן, ודחטא איכא שפיר
 37 מעילה דאורייתא. אבל קדשים שמתו - לא
 38 נחאת להו קדושת דמיס, ודילכך שפיר שפתי.
 39 ואפר פרה נמי איכא קדושה דרבנן. וקשה
 40 לפירושו: דבפרק "ולד חטאת" (תמורה יב, ב) נבי
 41 "קדשים שמתו, דפרקימי מי איכא מדין דמעיקרא
 42 לית ביה מעילה, דמפקת ואמרת אפילו קדשים
 43 קלים, ולכסוף אית ביה מעילה ולא, אדרי דמי
 44 ומאי פריך. לפירושו טובא איכא פלוגיא לכך
 45 נראה מבו שפירשו. ומיהו תימה קצת: אמאי לא
 46 "התנהו מן חטאתא, כשאייתו חזי - לא פלעל עד
 47 שיפגום. כשדאי מותה - כיון שנתנה כל שהיא,
 48 מעלי? ושמאי לחכי לא מייחי לה, דילמא דייני
 49 דוקא חטאת - והואיל ולכפרה אחיא, לא ברי
 50 מינה. וחקנו רבנן מעיקלה טפי, דכאקבא רבי
 51 דמחטאת לא שמעין העולה, ואית ספרים דגרסי
 52 "הואיל ולכפרה אחיא - ברילי מניה", ואין
 53 דהוסינו מכות כן, ושנא הכי קאמר: מנחתינן אשמעין דאפילו חטאת ברדילי - איכא מעילה. ועלוא אשמעין: אילו היבא ללא ברדילי -
 54 זרחה - יש לדקדק: אמאי נקט גבי פיר לשון וידי, ודכי עבדי לשון רבים, והוי מצי למנקט פרי עבודה זרה? "דשמעין" ליה לרבי שמעון דחיש לפשיעה - קצת קשיא: דרבי יהודה נמי
 55 חיש לפשיעה, ולא אשכחן דניפלוו אחתהו. ותליל כבודא ליה משל ירושימי: ד"א" לא קתני - כלומר, דבר שניגיל אלא באקראי בעלמא.

מנחות. פרק רביעי - התכלת דף נב עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזלץ)" תוספות

1 הרבנה לבנותו - אבל לאבא יוסי בן חוסתאי, כיון דרצין קומץ בבורק קומץ
2 בערב - אל שייך לאיכפולי טפי משיעור שלם. דלרבנן הוא דבעי אל בעינן שלם בלבונה,
3 כי הויכז רבענין שלם בעשורין, אבל משמן בעי (טפ) לאבא יוסי בן דוסתאי נמי - דבכל יום
4 לא היה קול לזוג מוחצה בבורק, וכן עברב והשתא נמי. ואי דילמא, לכל עשורין היו שלשה
5 לזנין, וזו היא בליתן. **הלכה** כבאבא יוסי בן
6 דוסתאי - תימה הילכתא למשחזאי?

הדרן עלך התכלת

7 כל המנחות באות מצה חוץ מומצץ שבתורה
8 ושתי הלחם - שתי הלחם נחא דכילי
9 כחדי שני מנחות, דאיסקי' מנחה, כדאמר בפרק
10 'התכלת' (מנחות מז. ב.) אבל לזמי תורה, לא
11 אשקחון, ומכל מקום נחא לאשמעינן דינאי.
12 **בודהה** - ברלית גרסינן בערוך, ופרשי: לשון
13 הונתאה כמז: (מלבי"ם א.) 'בחודש אשר בדא
14 מלכר, (נחמיה ו.) 'כי מלכך אתה בודאם.'
15 **הסרה** או תרה - מכאן פרש הרב רבינו חיים
16 דכשמודרין במדה בפסח או לזרוח הלה, אין
17 להבדיל על הסתל. דאם בן נמצאת יורה נמו
18 לעצן מנחה. ועד אמרין לקמן (פז. א.) 'גדישא'
19 תילתא.

מנין

14 לכל המנחות שאות באות מצה בו -
15 תימה: מתניתין היא (מנחות נא. א.) דהנין:
16 כל המנחות לנישות פורשים, ומשכרם שלא
17 יצמיצו בו, שנאמר: 'כל המנחה בל תאפה חמץ'.
18 וזכר נמי הרשין לקמן בגמרא (טפ) שאר המנחות
25 מנין - תלמוד לומר 'כל המנחה'. ועוד: משמע
26 דשייך לרביעי טפי מחזיקי רובל מנחה'
27 מכאן מוכיח מהאי קרא דזאת תורה המנחות:
28 דמיתייב הבא. ומדחזיא לא שייך לרביעי אלא
29 מנחות שיש בהם דין הכתוב בפרשה, הגשה
30 קמיצה ולבונה, כגון מנחת סלת מוחבת ומרדשת.
31 אבל מכל המנחות 'איתרבו אפילו מנחת העומר
32 ומנחת קנאות ומנחת כהן ומנחת (נסכים) ולחם
33 הפנים ונראה לפרשי: רביעי אמר לא רצה להביא
34 לו את דרדשינו מיתיראד קמיה (אלא) לפי
35 שהיה סבור דאפילו למצוא אף קמיצא ליה
36 היכא דלא כתיבא מצה, הויביל לו מרקאות
37 פשוטות וחמה על שאלתו. והשיב לו: דכתיבא -
38 כתיבא, כגון מנחת מוחבת, ולא כתיבא, כגון
39 מנחת סלת ומרדשת - כתיב 'זאת תורה', והוא
40 הדין דאיתיה מתוך קרא לא ידעין כתיבא שאר
41 מנחות. עוד משמע דמנחת סלת נמי כתיבא,
42 דאזתא פרשה 'זאת תורה' דכתיב בה 'מצות'
43 תאכל בפרשה פשטה דקרא מנחת סלת לתתבו, דכתיב
44 'מנחת המנחה משענה', ומזאת תורה' מרבי
45 מרדשת ומשחזאי נמי לעומר דנתיב לו
46 מנחות, אפילו אותם דאין בהם הגשה קמיצה

הדרן עלך התכלת

17 **כל המנחות פאות מצה**, חוץ ממחמץ שבתורה
18 וישתי הלחם, שהן פאות חמין. רבי מאיר
19 אומר: השאור בודה להן מתוך ומחמץ. רבי
20 יהודה אומר: אף היא אינה מן המוכרח, אלא
21 מביא את השאור, ונזתנו לתוך הפך ומילא את
22 הפך. אומר לו: אף היא היתה סתרה או יתרה.
23 **גמריא** בעא מיניה רבי פירדאי מרבי אמי: מנין
24 לכל המנחות שהן פאות מצה? - מנלן? דיתבי
25 בה - פתיב בה, דלא פתיב בה - פתיב בה
26 ואת
27 ככלת ומתחמץ מגאליה וממנו מתחמץ את השאר. אף היא אינה מן המוכרח -
28 שאינה מתחמצת יפה, לפי שאי לה שאור מחמץ יפה. אלא מביא שאר - ומתחמץ
29 יפה מתוך בינה, ונתון לתוך העשורין, ומסיק וממלא סלת. היא היתה יתרה
30 או סתרה - כגון אם השאור עבה ומגובל בקושי במעט מים, אינו מחוץ נפח
31 גדול כאילו היה קמח - ומצא העשורין יתר, לפי שאין לו מים הרבה שאור מגובל,
32 היה נפחו גדול מעבשאו. ואם אינו מגובל יפה, שתן הוא בו מים דרבה, מצא נפחו
33 גדול משאילו היה קמח - ומצא העשורין חסר, שאם לא בשביל המים, לא היה
34 מלא. **גמרא** דיתביא כתיבא - אותה מנחה שכתוב בה 'מצה', כגון מנחת מנפה
35 ומנחת מנחת - הרי כתיב בה, ודלא כתיבא - אתה מהאי קרא דכילי לכל המנחות,

1 ולא מינו אחר - דקריביה שלימה. לרבנן הוכפלה לבנותו - שיביא קומץ שחרית וקומץ
2 בערב. דבשלמא לאבא יוסי לא מבעיא ליה דלא הוכפל שיביא שני קמיצין לכל לבונה,
3 דלא מציעו שני קמיצין בהקטרה אחת. מאי תני גלי - סתל פלי קרא בהוספה, כדאמרנן
4 לעיל (נא. א.) לרבי יהודה מ'אזתא', ולרבי יהודה מ'אזתא', ורבי יהודה מ'אזתא', ורבי יהודה מ'אזתא',
5 אלא כדבולחא, אפי' אף חרביי שלשה לזנין
6 לכל עשורין. דעד שלא ימות היה מביא שלשה
7 לזנין, ותרצן לזוג מוחצה לזמי עשורין דשהי,
8 ולזוג מוחצה לבין הערבים, השתא מאי. חששה
9 קצנין תן - בפרק 'דאומר דרי' עלי עשורין
10 (מנחות ק. ב.) חשיב, והאי קומץ לבונה של
11 החביתין - לא חשיב הנתם, משום דלחצאני קרב,
12 ובשלימה קמיייר לא חשכאן. ואם אתה דבי
13 מת כהן גדול קרבו שלם בכל הקטרות - וזמנין
14 דמשתחו, ושבטתה, כגון בעי' קמיצין של חביתין,
15 דהא התם אף חשיב שני קמיצין של בויבי לחם
16 הפנים, אף על גב דרדן קרבין ניתיה. והכי נמי
17 ליחשוב. ומשני - לעולם אימא לך הדיכפול,
18 דלא היה חשיב לזוג - משום 'זאי' מת כהן
19 לאא קתני, אלא בקריבים כדרכן באי מיידי. לאא
20 משקיתין - ד'אי' לא קתני. והאי מלא קומץ
21 בחוץ - דקרבני ליה הנתם בני מנחה קמיצין. דאי
22 ענה דהעלתו בחוץ - דייבי, וקתני ליה נמי, שמע
23 מביא דהא אתה דחכמי - ליתנינהו, ואפילו
24 ד'אי'. מאי ליה עיל - דהא לא ענינן ליה
25 בהאי? אלא אמר יוסי - דאמר. היתנין ועלמא
26 נמי כחדי כהן בעי שני קמיצין, הילכך לא נמי
27 שני קמיצין, וקתני 'לזוג מוחצה שחרית' בו -
28 אלאמא שמן לא הוכפל, ואפשיטא בעיא דשמן
29 לאבא יוסי. ומדמשנן לאבא יוסי לא הוכפל -
30 דמאי דלא גלי לא גלי, לרבנן נמי - לבונה ושמן
31 לא הוכפלו, דמאי גלי לא גלי. דאינדה לא
32 פליגי אלא כלבונה מוחים, אבל בלאורי מיתה
33 אי הוכפל אי לא הוכפל - לא פליגי. הילכרא
34 כאבא יוסי - דאמר. בחיין ביה מקריב קומץ
35 לבונה שחרית וקומץ ערביית. והנן משה קצנין
36 תן - ולא חשיב ליה לקומץ החביתין -
37 לחצאני קרב. ואם אתה דקריב שלם - ליתני
38 'שבעה קמיצין קו'. אמרייא יתיהו - נמי אמר:
39 כסתם משנה אמר רבי יוחנן, ומי אמרה הלכה
40 כאבא יוסי אמר רבי יוחנן.

לרבנן הוכפלה לבנותו או לא? מי אמרין, מתוך שהוכפלה סלתו - הוכפלה לבנותו, או דילמא מאי הנלי - גלי, מאי דלא גלי - לא גלי? ושמן בין לאבא יוסי בן דוסתאי ובין לרבנן, מהו? אמר רבא, תא שמע: "המשה קמיון הן", ואם איתא - זמנין דמשפחה ליה שבעת! - ד"אי" - לא קתני. ותיב רב פפא וקאמר ליה: "הא שמעיתא. אמר ליה רב יוסף רב שמעיה לרב פפא: והא 'מעלה קומץ בחוץ' - ד"אי' הוה", ותניו: מאי הוה עיל? אמר רב נחמן בר רבא: תא שמע, דתיבא: פהו גזול שמת ולא מנין אחר תתוהו - שליבית שחרית ושליבית בין הערבים. ומפריש ליה שני קמיצין קומץ שחרית וקומץ בין הערבים. ומפריש ליה שלשת לזנין - לזוג ומחצה שחרית לזוג ומחצה בין הערבים. מני? אילמא רבנן - מאי שאנן לבנותה הדיכפלה, ומאי שאנן שמתה דלא הוכפלה? אלא אבא יוסי בן דוסתאי היא, דאמר: חביתו כהו גזול בעלמא שני קמיצין בעיא, ולבונה לא הוכפלה ושמן לא הוכפל. ומדמשנן לאבא יוסי בן דוסתאי לא הוכפלה, לבנותה ושמינה לרבנן נמי לא הוכפלו. אמר רבי יוחנן: הילכה כאבא יוסי בן דוסתאי. ונמי אמר רבי יוחנן הכי? והא אמר רבי יוחנן: הילכה כסתם משה, והתניו: והא אמר רבי יוחנן: יתיהו, ואלאבא דרבי יוחנן.

הדרן עלך התכלת

7 **כל המנחות פאות מצה**, חוץ ממחמץ שבתורה
8 וישתי הלחם, שהן פאות חמין. רבי מאיר
9 אומר: השאור בודה להן מתוך ומחמץ. רבי
10 יהודה אומר: אף היא אינה מן המוכרח, אלא
11 מביא את השאור, ונזתנו לתוך הפך ומילא את
12 הפך. אומר לו: אף היא היתה סתרה או יתרה.
13 **גמריא** בעא מיניה רבי פירדאי מרבי אמי: מנין
14 לכל המנחות שהן פאות מצה? - מנלן? דיתבי
15 בה - פתיב בה, דלא פתיב בה - פתיב בה
16 ואת
17 ככלת ומתחמץ מגאליה וממנו מתחמץ את השאר. אף היא אינה מן המוכרח -
18 שאינה מתחמצת יפה, לפי שאי לה שאור מחמץ יפה. אלא מביא שאר - ומתחמץ
19 יפה מתוך בינה, ונתון לתוך העשורין, ומסיק וממלא סלת. היא היתה יתרה
20 או סתרה - כגון אם השאור עבה ומגובל בקושי במעט מים, אינו מחוץ נפח
21 גדול כאילו היה קמח - ומצא העשורין יתר, לפי שאין לו מים הרבה שאור מגובל,
22 היה נפחו גדול מעבשאו. ואם אינו מגובל יפה, שתן הוא בו מים דרבה, מצא נפחו
23 גדול משאילו היה קמח - ומצא העשורין חסר, שאם לא בשביל המים, לא היה
24 מלא. **גמרא** דיתביא כתיבא - אותה מנחה שכתוב בה 'מצה', כגון מנחת מנפה
25 ומנחת מנחת - הרי כתיב בה, ודלא כתיבא - אתה מהאי קרא דכילי לכל המנחות,

הדרן עלך התכלת

17 **כל המנחות פאות מצה**, חוץ ממחמץ שבתורה
18 וישתי הלחם, שהן פאות חמין. רבי מאיר
19 אומר: השאור בודה להן מתוך ומחמץ. רבי
20 יהודה אומר: אף היא אינה מן המוכרח, אלא
21 מביא את השאור, ונזתנו לתוך הפך ומילא את
22 הפך. אומר לו: אף היא היתה סתרה או יתרה.
23 **גמריא** בעא מיניה רבי פירדאי מרבי אמי: מנין
24 לכל המנחות שהן פאות מצה? - מנלן? דיתבי
25 בה - פתיב בה, דלא פתיב בה - פתיב בה
26 ואת
27 ככלת ומתחמץ מגאליה וממנו מתחמץ את השאר. אף היא אינה מן המוכרח -
28 שאינה מתחמצת יפה, לפי שאי לה שאור מחמץ יפה. אלא מביא שאר - ומתחמץ
29 יפה מתוך בינה, ונתון לתוך העשורין, ומסיק וממלא סלת. היא היתה יתרה
30 או סתרה - כגון אם השאור עבה ומגובל בקושי במעט מים, אינו מחוץ נפח
31 גדול כאילו היה קמח - ומצא העשורין יתר, לפי שאין לו מים הרבה שאור מגובל,
32 היה נפחו גדול מעבשאו. ואם אינו מגובל יפה, שתן הוא בו מים דרבה, מצא נפחו
33 גדול משאילו היה קמח - ומצא העשורין חסר, שאם לא בשביל המים, לא היה
34 מלא. **גמרא** דיתביא כתיבא - אותה מנחה שכתוב בה 'מצה', כגון מנחת מנפה
35 ומנחת מנחת - הרי כתיב בה, ודלא כתיבא - אתה מהאי קרא דכילי לכל המנחות,

הדרן עלך התכלת

17 **כל המנחות פאות מצה**, חוץ ממחמץ שבתורה
18 וישתי הלחם, שהן פאות חמין. רבי מאיר
19 אומר: השאור בודה להן מתוך ומחמץ. רבי
20 יהודה אומר: אף היא אינה מן המוכרח, אלא
21 מביא את השאור, ונזתנו לתוך הפך ומילא את
22 הפך. אומר לו: אף היא היתה סתרה או יתרה.
23 **גמריא** בעא מיניה רבי פירדאי מרבי אמי: מנין
24 לכל המנחות שהן פאות מצה? - מנלן? דיתבי
25 בה - פתיב בה, דלא פתיב בה - פתיב בה
26 ואת
27 ככלת ומתחמץ מגאליה וממנו מתחמץ את השאר. אף היא אינה מן המוכרח -
28 שאינה מתחמצת יפה, לפי שאי לה שאור מחמץ יפה. אלא מביא שאר - ומתחמץ
29 יפה מתוך בינה, ונתון לתוך העשורין, ומסיק וממלא סלת. היא היתה יתרה
30 או סתרה - כגון אם השאור עבה ומגובל בקושי במעט מים, אינו מחוץ נפח
31 גדול כאילו היה קמח - ומצא העשורין יתר, לפי שאין לו מים הרבה שאור מגובל,
32 היה נפחו גדול מעבשאו. ואם אינו מגובל יפה, שתן הוא בו מים דרבה, מצא נפחו
33 גדול משאילו היה קמח - ומצא העשורין חסר, שאם לא בשביל המים, לא היה
34 מלא. **גמרא** דיתביא כתיבא - אותה מנחה שכתוב בה 'מצה', כגון מנחת מנפה
35 ומנחת מנחת - הרי כתיב בה, ודלא כתיבא - אתה מהאי קרא דכילי לכל המנחות,

מנחות. פרק חמישי – כל המנחות דף נג עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)"
רלה
 הסופות

1 בי"ג את ארץ, וכתוב: "זאת תורת המנחה, וכתוב בתורה: 'מנחת תאכל'. שאור
 2 דרבי מאיר – כל שהסכים פניו, בפרק 'אלו עוברין' (פסחים מה, א) – לרבי יהודה,
 3 מצה מעליא היא. ואי שאור דרבי יהודה – דהיינו קרני חנוכה, וקבעי למימר לרבי
 4 מאיר דרבי שאור – חמץ מעליא הוא. אלא רבי יהודה לרבי יהודה – רבי גרסינן:
 5 'אילנות דרבי מאיר לרבי יהודה – מצה
 6 מעליא היא. אלא רבי יהודה לרבי יהודה'.
 7 רביה – במים ורחוק, כדאמרינן בתורת
 8 כהני גבי תביתין: "מורכבת" – מלמד שנעשה
 9 ברחוק בן צבין, והוא הלוח, אי אדאי
 10 רבוכה – מנחה שמנחה ברבוכה – כתוב
 11 כתיב בה רבוכה – "ואפתנה, ומדלא כתיב
 12 בה – שבע מנחה: לא רבוכה בעיני, מנח לכל
 13 המנחות שגולשות בפשיטין ויששים שלא
 14 הימיו – דקתיני מתניתין (מנחות נה, א): "כל
 15 המנחות נילושות בפשיטין, ומשכין שלא
 16 הימיו, שגולשות" – כלומר, הדואיל
 17 ונילושות בפשיטין, מנחה לשמרים שלא יחמיצו.
 18 "שמור" – היינו, שיעסקו בבעק כל שעה.
 19 כדאמרינן בספחים (מה, ב) תהיה – כלומר,
 20 שתינה ושמה. הוא – נמי דהה שמעמי
 21 לעכב, כדאמרינן בפסחים קמא (מנחות ד, א)
 22 "מנחת היא" – שכן שחט שלא שמה
 23 ספולה. הוא עשירי לעורא – רבי אלעזר בן
 24 עזריה, עשירי לעורא הסופר. מאי כולי האי –
 25 דקיימסהו ליה. אי רב אריון – אם בן תורה
 26 הוא, ורי הגון, חויה – רבי פרידא לרבי עזרא
 27 שהיה עזר. ופתח – באגדתא למחבתה.
 28 שחוריתין – שאני מיידיש שמן בעולם, אמר
 29 ליה שובתי כל ערך – דרבי משמעט מנח
 30 שאמרת להקדוש ברוך הוא: אתה אין טובתי
 31 עלך. אלא לקדושים אשר בארץ – והני תרי
 32 קראי דסמיך אהדין, וקדשא ברוך הוא
 33 אמרינהו. בין דמשכינהו, רבי עזרא לרבי
 34 פרידא דקאמר "אדירי" יבא אדירי – כלומר, כך אמר
 35 אגדה של אדירי. "בא אדירי" – כלומר, כך אמר
 36 הקדוש ברוך הוא כעשה נקמה במצרים
 37 (שמות טו) "עללו בעשרת במים" – מצרים
 38 שהם "אדירים". מה ליהויה – מפרש לקמן
 39 באברהם.
 40 עשיתה

1 כ"י קא בעמיא לי לעכב – תימה: מאור דרביה "זאת תורת", איתור ליה "מנחה" דכתיב
 2 במחבת מאפה. לעכבו ויש לומר: דרדילמו דמי מילי ברידיה, אלא ככלת מרחשת –
 3 לא וכי מסיק עיובא מרחיבין "תורה" במחבת – אם איתו ענין לנחה, תהוה ענין לשאר
 4 מנחות. ורחוק הוא, שיכול לפרש כל זה. ועוד: לישא דקתיני בברייתא: "מנח? – כולי
 5 הלכות לומר: "תורה" – הברית – הבעה וקבעי תובד
 6 משמע דרבעה נמי אי לא כתיב "תורה" וה'
 7 מינא מנחה ועוד: דרבעה במחבת מאפה למה
 8 ליל ד'ב'מנחה תורה" דמחבת סניו ונראה לפרש:
 9 לדש דרשא זריכי. ואף על גב דכתיב במחבת
 10 'מנחה תהיה', לפיכך בכל המנחות מ'זאת תורת'
 11 דכל הכא דאיכא מנחה מנחה, איכא נמי
 12 עיובא. "אי שאור דרבי מאיר לרבי יהודה מצה
 13 מעלייא" – דברק "אלו עוברין" (פסחים מה, ב)
 14 קתיני רבי יהודה פדמור קתיני חנוכה,
 15 תידיק דייבי כרת – שנתעברו טדיקי או בזה,
 16 אבל מתוך מכן – עיר, כן שחסיפוי פתי. וברבן
 17 פליגי עליה, דהיינו רבי מאיר, כדמכח בגמרא.
 18 ומפרשין: איהו שאור: כל שחסיפוי פתי. ואם
 19 תאמר: בפרק "אלו עוברין" (שם מג, א) תניא:
 20 "שאור – ישרף, ונותנו לפני כלב, ומפרש:
 21 'ונוטנו לפני כלב' דרבי מאיר לרבי יהודה.
 22 משמע אבל באבילה – אסור! ויש לומר:
 23 נדרבנתו בעלמא: איהו אסור, ומשדיר ליה לכלב
 24 – שמע מניה: מצה מעלייא היא. **אלא רבי**
 25 מאיר לרבי מאיר מרסקי עליה חמץ – כי
 26 האי גווא דייקין בפרק קמא דחולין (כג, ב) גבי
 27 דירי עליו לחמו תהוה מן החמץ אן מן המנחה,
 28 והביא שאור, מהו? וקאמר: שאור דמאן? אי
 29 דרבי מאיר לרבי מאיר – ורסקי עליה. חמץ הוא
 30 ותיבה דרבא דתתם. ולישא שאור לבי פסח,
 31 דמריבין ליה מרחיבין (שמות יב) "כל מחמצה".
 32 ומתורם ליה לפיכך, דהא לענין פסח נמי לא חשיב
 33 חמץ גמור להרחיבין כרת. ואורבין, נילח מתחין
 34 גמור ומתו בהודא דחולין, יש חמץ ורענן מצה
 35 דתודה קאמרינן דילפא נמסח, ולא ינא בו ידי
 36 מצה תתודה. אבל בשעתה, ליכא לשינוי הכי.
 37 ושנאי יש שום יתור תורה ובמנחה. דחמץ
 38 נוקשה חמץ שובא גביהו. ולקמן (נה, ג) פליגי רבי
 39 תנינא בן גמילאל ורבנן במתמיצין בתפוחים, וקרי
 40 ליה "חמץ נוקשה". ולמאי דבעי לאוקמי האי
 41 ד"תפוח חרישק" כרבי תנינא בן גמילאל, פירוש:
 42 תפוח של תרומה שנתנו בעיסה וחימצה, היה יכול
 43 לומר לדרבנן חשיב ליה מנחה. ושיר, אבל במסקנא
 44 דקאמרינן לרבנן דהיו נוקשה, ואפילו הכי אמר רבי
 45 תנינא בן גמילאל דמתמיצין, חמץ ושבא הכי אי חשיב
 46 חמץ נוקשה כחמץ נמוך לענין לחמי תורה ושתי
 47 הלחם או? וקשיא אהדיא דחולין, דמשמע
 48 דכילוי עלמא חשיבא חמץ ושנאי אפילו לרבנן
 49 לא אמרינן אלא לכתחילה דאין מתמיצין. אי נמי:
 50 לכילוי עלמא אין מתמיצין בחמץ נוקשה
 51 לכתחילה, אלא רבי תנינא בן גמילאל קסבר
 52 דחמץ נמוך הוא.
 53 **תלמוד** לומר תורה הכתוב קבעה חובה – הא
 54 דרדישין בפרק חולין' (בבבא בתא, א):
 55 'מצות אכלת מנחות קודש', ולכתיב נתא קרא איה
 56 לעכב, דאינו אכילה חלוטה, אף על גב דמנחה היא
 57 – הוהא "לעכב" לא אדיו כימו "שנה התכוב לעכב"
 58

"זאת תורת המנחה הקרב אתה בני אהרן לפני ה'
 אל פני המזבח... והנותרת ממנחה יאכלו אהרן ובניו
 מצות תאכלו!" אמר ליה: מצוה לא קא מיבעיא לי
 כי קא מיבעיא לי – לעכב. אמר ליה, לעכב נמי
 כתיב: "לא תאפה חמץ" אלא מצוה מתקופה לה
 רב חסדא, ואימא: "לא תאפה חמץ" אלא שאור!
 שאור המא? אי דרבי מאיר לרבי יהודה – מצה
 מעלייא היא? אי דרבי יהודה לרבי מאיר – חמץ
 עליה, חמץ הוא! אלא דרבי יהודה לרבי יהודה:
 מתקופה לה רב נחמן בר יצחק, ואימא: "לא תאפה
 חמץ" אלא חלוט! חלוט מאי ניהו? רביקה, אי
 דאיכא רביקה – פתיב בה רביקה, והא – לא פתיב
 בה רביקה. – ואימא: דכתיב בה רביקה – מצוה
 כדרכיה, והלא פתיב בה רביקה – אי פעי רביקה
 ליה, אי פעי מצה ליה? מתקופה לה רבינא, ואימא:
 "לא תאפה חמץ" למקום נקרא בלאו בעלמא,
 ואיפסולי לא מיפסולא! אלא מילין? פרתניא: "מצוה"
 וכול מצוה? תלמוד לומר: "תורה", לפתיב קבעה
 חובה, בעא מניה רבי פרידא לרבי אמי: מנין ליה
 המנחות שגולשות בפשיטין ומשכין שלא יחמיצו?
 תלמודה מפסח, דכתיב: "ושמרתם את המנחות".
 אמר ליה, בגופה פתיב: "מצוה תורה" – תהיה –
 והא אפיקתיה לעכב! – אם כן, ליתכוב קרא "מצוה
 היא", מאי "תורה"? שמעת מניה תרתין. אמרי
 ליה רבנן לרבי פרידא: רבי עזרא בר גריה דרבי
 אבמולס, דהוא עשירי לרבי אלעזר בן עזריה, דהוא
 עשירי לעזרא, קאי אבבא. אמר: מאי כולי האי? אי
 בר אריון הוא – יא, אי בר אריון ובר אבבא – יא,
 ואי בר אבבא ולא בר אריון – אישא תיכליה! אמרו ליה: בר אריון הוא. אמר להו: ליעול
 לית. הויה דהוה עבדא דעמיה, פתח אהור: "אמרת לה' אריון אתה טובתי כל עליון"
 אמרה ננסת ישראל לפני הקדוש ברוך הוא: רבונא של עולם, תתן לי טובה, שהוועמתיך
 בעולם. אמר לה: "טובתי כל עליון", איני מחזיק טובה אלא לאברהם יצחק ויעקב,
 שהוועמתי תחלה בעולם, שנאמר: "לקדושים אשר בארץ המה ואריון כל הפעני כם". בין
 דשמעיה דקאמר "אדיר", פתח ואמר: "יבא אדיר, ויפרע לאדירים מאדירים באדירים".
 "יבא אדיר" – זה הקדוש ברוך הוא, דכתיב: "אדיר כפרום ה'". "ויפרע לאדירים" –
 אלו ישראל, שנאמר: "ואדירי כל הפעני כם". "מאדירים" – אלו המצרים, דכתיב: "עללו
 בעופרת כמים אדירים". "באדירים" – אלו מים, שנאמר: "מקלות מים רבים אדירים משכר
 ים". "יבא אדיר בן אדיר, ויגנה אדיר לידד בחללו של ידיר ותפפרו בו ידירים". "יבא
 אדיר" – זה שלמה המלך, דכתיב: "וישלח ביה נתן הנביא ויקרא שמו ידיריה בעבור ה'".
 בן

בעלמא. ומהם לא נפקא לן רבא מיהיה"ד. וזהו דהא משמע דהם רחוק מצה לא מעשיתין חלוט, ודלוט מצה היא. ומרחיבין תרתי ממשע ליה, ואם בן תורה למנחה. הוא ומשמע
 הכא ידא לאו תהיה"ד הוא אמנא אי בעי רבוכה ליה, אי בעי מצה ליה – לא לכתחילה. דהא ממשע ביבמות ללוט למנחה.

בן יידי – בן אברהם, דכתיב מה' ביה ליידי בביתיה. פשטיה דקרא בירמיה שהיה מתפלל בבית המוקדש של ישראל. דמקראי תיב' 'זאתה אל תתפלל בעד העם הזה, ובתיב בתייה מה' ליידי בביתיה. ובאן דורשו באברהם, דבארמיין בסמוך שמצאו הקדוש ברוך הוא לאברהם שהיה עומד בבית המוקדש. ומה שאמרו בבריכה של מילה "אשר קידש יידי

עושהה המויסמה – כל מעשיהם במזיד ובכוונה. יעבדו מעליך – שהעבירו מעליהם מילה. כי רעתיב או תעלוז – בשעת עלייתו מותקין יותר מתיקון. וזהו תחורין בוק. וית רענן – סמוך ליהוה קרא דמה ליידי. וית אחרייהו כמפוי – שנטעו בעשיו, ואינו טוען על זמן גדול, ואור כן טוען פירות דרבה. לישא אחריאי: שאין מובחל מעט מעט כשאליהו. אלא כסופו ברוך יחד. לזיוותיה.

במקדש, אמור רבינו בן דהיינו, אברהם שקרא דבארמיין הבא. וקדושו הקדוש ברוך הוא מן הבטן. שרדשו מורדש דתיב' באברהם. כי' ידעתי, ותיב' בירמיה 'בטס אצרך בבטן ידעתי'. "חוק בשארו שפ" – זה יתחק, שקרא הקדוש ברוך הוא יתחק, על שא נולד. וצאצאי תתם אמת ביה קודש" – זה יעקב. כדכתיב (ישעי' כב) "ויצאנסי הנפיעות, ומתרגמינן: בניא ובני בניא. ויש מפשישי יידי" – זה יתחק. "ישאר" – זה יעקב, וצאצאיו – אלו השבטים. ולישקול מיעה – פירוש: ימרו

עושה, הוכרח העיסה במטילת וטימנה בשאור בעלמא, עד שתקלט וירעה ויעשה שאור. ויחמיץ את העשורון. גודיה דלמנא אתי לאתויי מעלמא. אי שרית ליה לחמנא מבחורין ולהחירי כאן. דרואה שהוא מכניא מבחורין ולש בבאן ואינו מורד בעשיו העשורון. סבור שהוא מסיף על עשורו ואתי לאתויי ושאריו מלמנאן לבד העשורון. הילכך רלבי מביא מורד בחובו עדיף, ולרבי יהודה (מביא מניחין) קודם מרידה עדיף.

יתרה, הא בשעת מדה לאו קמה הוא! לבמות שון – לבמות שהיו כבר כשהיה קמח משעריך ליה. לשון קל הדגון. ושקול פורתא מינה כו' – לרבי מאיר. אמאי בודה מתיב, דאנין כן המובחר. ולרבי יהודה, אמאי מכיא שאור במיתה. דאיכא למימר חסירה או יתירה. שקול פורתא מינה – לאור שמד שיתרו סלת ותחציצה אבראי – במקום תמימות, או טימנה בעיסה תחומצת עד שיתחמץ יפה, ונהדר ונלישה במקומו עם השאר. ניהיה דימא אתי לאתויי מעלימא – אי שרית ליה לחמנא מבחורין ולהחירי כאן, דרואה שהוא מכניא מן החיץ ולש בבאן ואינו מורד בעשיו העשורון, סבור שהוא מסיף על העשורון, ואתי לאתויי שאור מעלמא לבד העשורון. הילכך רלבי מאיר בודה מתוכו עדיף, ולרבי יהודה מכניא מניחין קודם מרידה עדיף. לישא אחריאי – ונתקול פורתא מקמח על עשורין, לאור שנמדד עם שאור שמכיא מביחו ולשהו בלישה. אותו שאור שהביא במיתה, אם עבה עבה, ואם כך כך. וניהדייה לתוך העשורון, ואם עבה הוא – וראה בבושח העשורון בעשיו, ואם יכך וראה

עושהה המויסמה – כל מעשיהם במזיד ובכוונה. יעבדו מעליך – שהעבירו מעליהם מילה. כי רעתיב או תעלוז – בשעת עלייתו מותקין יותר מתיקון. וזהו תחורין בוק. וית רענן – סמוך ליהוה קרא דמה ליידי. וית אחרייהו כמפוי – שנטעו בעשיו, ואינו טוען על זמן גדול, ואור כן טוען פירות דרבה. לישא אחריאי: שאין מובחל מעט מעט כשאליהו. אלא כסופו ברוך יחד. לזיוותיה.

עושהה המויסמה – כל מעשיהם במזיד ובכוונה. יעבדו מעליך – שהעבירו מעליהם מילה. כי רעתיב או תעלוז – בשעת עלייתו מותקין יותר מתיקון. וזהו תחורין בוק. וית רענן – סמוך ליהוה קרא דמה ליידי. וית אחרייהו כמפוי – שנטעו בעשיו, ואינו טוען על זמן גדול, ואור כן טוען פירות דרבה. לישא אחריאי: שאין מובחל מעט מעט כשאליהו. אלא כסופו ברוך יחד. לזיוותיה.

עושהה המויסמה – כל מעשיהם במזיד ובכוונה. יעבדו מעליך – שהעבירו מעליהם מילה. כי רעתיב או תעלוז – בשעת עלייתו מותקין יותר מתיקון. וזהו תחורין בוק. וית רענן – סמוך ליהוה קרא דמה ליידי. וית אחרייהו כמפוי – שנטעו בעשיו, ואינו טוען על זמן גדול, ואור כן טוען פירות דרבה. לישא אחריאי: שאין מובחל מעט מעט כשאליהו. אלא כסופו ברוך יחד. לזיוותיה.

עושהה המויסמה – כל מעשיהם במזיד ובכוונה. יעבדו מעליך – שהעבירו מעליהם מילה. כי רעתיב או תעלוז – בשעת עלייתו מותקין יותר מתיקון. וזהו תחורין בוק. וית רענן – סמוך ליהוה קרא דמה ליידי. וית אחרייהו כמפוי – שנטעו בעשיו, ואינו טוען על זמן גדול, ואור כן טוען פירות דרבה. לישא אחריאי: שאין מובחל מעט מעט כשאליהו. אלא כסופו ברוך יחד. לזיוותיה.

עושהה המויסמה – כל מעשיהם במזיד ובכוונה. יעבדו מעליך – שהעבירו מעליהם מילה. כי רעתיב או תעלוז – בשעת עלייתו מותקין יותר מתיקון. וזהו תחורין בוק. וית רענן – סמוך ליהוה קרא דמה ליידי. וית אחרייהו כמפוי – שנטעו בעשיו, ואינו טוען על זמן גדול, ואור כן טוען פירות דרבה. לישא אחריאי: שאין מובחל מעט מעט כשאליהו. אלא כסופו ברוך יחד. לזיוותיה.

עושהה המויסמה – כל מעשיהם במזיד ובכוונה. יעבדו מעליך – שהעבירו מעליהם מילה. כי רעתיב או תעלוז – בשעת עלייתו מותקין יותר מתיקון. וזהו תחורין בוק. וית רענן – סמוך ליהוה קרא דמה ליידי. וית אחרייהו כמפוי – שנטעו בעשיו, ואינו טוען על זמן גדול, ואור כן טוען פירות דרבה. לישא אחריאי: שאין מובחל מעט מעט כשאליהו. אלא כסופו ברוך יחד. לזיוותיה.

עושהה המויסמה – כל מעשיהם במזיד ובכוונה. יעבדו מעליך – שהעבירו מעליהם מילה. כי רעתיב או תעלוז – בשעת עלייתו מותקין יותר מתיקון. וזהו תחורין בוק. וית רענן – סמוך ליהוה קרא דמה ליידי. וית אחרייהו כמפוי – שנטעו בעשיו, ואינו טוען על זמן גדול, ואור כן טוען פירות דרבה. לישא אחריאי: שאין מובחל מעט מעט כשאליהו. אלא כסופו ברוך יחד. לזיוותיה.

מנחות. פרק חמישי – כל המנחות דף נד עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)"
 רלט
 תוספות

1 רב **בטא** תני – משום רבי חנינא בן תרדיון אמר: מחמיצין. תפח – של תרומה.
 2 שרשין – לקמח ויתר מדיא. ליבא רבי חנינא. היא – דאמר חמיצין מגליא היא.
 3 ואישתבא ראימיה: בתרומה, ואסורה. נוקשה – לשון רעוע. כלומר, תמץ שפל.
 4 מנחת חומא – תרביה היה. וקשה לקמח שלא יתא קומץ חסר, כשזאת מחק

5 בגדול למלמלה ובזבועו קטנה מלמטה נשור
 6 מן הקמח ויתר מדיא – מנגלה במים – ותהא
 7 נוחה לקמח. דרומטא לא אסר אלא שנון. רבי
 8 יצחק כהן כותב שהוא – עכשיו משערין
 9 לקמח. היה ליה קומץ מגליא. ורבי אליא סבר
 10 לכמות שדן, כאלו היה קמח משערין, ומנצא
 11 יתר או חסר. דאי עבה היא הטייה – חסר
 12 נפתח כבלא הקומץ סלה ויתר משאם היה
 13 הקמח, ואם רך היא – נתרבה נפחו ומלא
 14 קומץ, וחסר סלתו. כמות שהן משערין – והיה
 15 ליה קומץ שזה קמח חשיב, ואם כן אמאי
 16 פסל רבי יודן? כמות שהיה בארבי – בבי
 17 משמע, ומנחת חומא איקרי "חריבה", דכתיב
 18 "וכל מנחה מלולה בשמן חריבה" (ויקרא ז),
 19 בשר הקמח – שלא היה בו ביצה. ותפח – עד
 20 כביעה, שכן דבר משה העגל לתפוח. אם כש
 21 זקנה – ברמה שהיה בו כביעה, שכן דרך זקנה
 22 לתחמק, משערין לכמות שדן. ורבי יוחנן
 23 אמרי כמות שהן – שנינו, דמשמע כמות שהן
 24 עכשיו. בשר העגל – טמא. הואיל כביעה שח
 25 בו ביצה, ובשר הקמח שפחת – הטהר. ור' יודן
 26 שמעון רבי ורש' לקיש לכמות שהן – דאינהו
 27 מפרשי דליתבוסה שדן שנינו, דהיינו
 28 כמות שהיו מעיקרא, ובשר העגל – טהור, ובשר
 29 הקמח – טמא. מחרו לשעבר – קודם שפחת
 30 שלא היה בו ביצה. וטמא כן – וקשיא לרש
 31 לקיש. וכן פגיוול נותר – סלקא דעתך רבי
 32 משמע: שאם נותר או פיגול הוא, ולא היה בו
 33 כוה, ועכשיו ש כות – הדיח ברת האוכל.
 34 ואי מרביתא, וכיצת כהן, הואיל ומדאורייתא
 35 לאו שיעורא הוא. וכן בנזופתא פיגול נותר –
 36 דקיימא לן בפרק "ביבד עולין" (פסחים פה. א.)
 37 הפגול הותרו מטעמא דאן הדידא אפילו לא
 38 נגעה בהן כוונתא, כשם שחזר בתורה. כדמפרש
 39 הותם. וקאמר: בשר עגל של פיגול או נותר
 40 כולו היהו בו ביצה. ותפח ועמד על כביעה
 41 – טמא מרביתא ולכתב מדרבנן לטמא את הדידא
 42 סלקא דעתך אימא הואיל ונזופתא פיגול נותר
 43 – לטמא את הדידא מדרבנן הוא. אפילו כי
 44 אית ביה שיעורא מעיקרא. כולי האי בנזופתא
 45 נמי כמות שהוא עכשיו משערין לטמא כוונתא
 46 שיעורא, קא משמע לן. דמעיקרא לא הוה ביה – לאו איסור הוא. אלא מיא בעלמא.

בפתוחים, משום רבי חנינא בן גמליאל אמרו:
מחמיצין, רב פהנא מהני לה ברבי חנינא בן תרדיון.
במאן אולא הא דתני: תפוח שרשין ותגנו בתוך
הקפה וחמיצה – הרי זו אסורה, במאן? לימא, רבי
חנינא בן גמליאל הוא ולא רבנן? אפילו תימא רבנן,
נהי דהמין גמור לא הוי, נוקשה מיהא הוי. אמר רבי
אילא: אין לך הקשה לקמיצה יותר ממנחת חומא. רב
יצחק בר אבדימי אמר: מנחת חומא מנגלה במים
וכשרה. ליבא פהא קא מיפלגי, דמו סבר: כמות שהן,
משערין, וימר סבר: לכמות שהיו משערין? לא,
דכולי עלמא כמות שהן משערין, ובהא קא מיפלגי,
דמו סבר: מאי "חריבה"? תרביה משמן, וימר סבר:
חריבה מפל דבר. תנן התם: בשר העגל שנפתח, ובשר
זקנה שנחמקד – משתערין לכמות שהן. רב ורבי חייא
ורבי יוחנן אמרו: משתערין כמות שהן. שמואל ורבי
שמעון בר רבי ורש' לקיש אמרו: משתערין לכמות
שהן. מיתרבי: בשר העגל שלא היה בו פשעור, ותפח
ועמד על פשעור – טהור לשעבר וטמא מינן ולהבא!
מדרבנן – אי הכי, אימא סיפא: וכן פגיוול וכן
בגדול. וא אמרת בשלמא דאורייתא, היינו דאמרי
בגדול נותר, אלא אי אמרת דרבנן, פגיוול נותר
בדרבנן מי אימא? – אימא: וכן הויתבא פגיוול, וכן
בנזופתא נותר, סלקא דעתך אמינא: הואיל ונזופתא
פגיוול ונזופתא נותר דרבנן היא, כפול היא בדרבנן לא
עבוד רבנן, קא משמע לן. תא שמע: בשר זקנה שהיה
בו פשעור ונזמן, פחות ממשעור – טמא לשעבר
ונטהור מינן ולהבא! אמר רבה: כל היבא דמעיקרא
הוה ביה, והשתא לית ביה – הא לית ביה, וכל היבא
דמעיקרא לא הוה ביה, והשתא הוה ביה – מדרבנן,

1 כדובסא מנאן ואלך לוש לי בחלבא ודובסא ששדמה שלא תחמץ מיירי, כדרבנן.
 2 ותמה: בדסוף 'כל עשה' (פסחים מ. א) משמע דמי פירות אן מחמיצין ככל. דכמא אילא
 3 ליתוך איניש תרתי שובלי בהדי הדדי. ואמר אבי האי חצבא דאבישואו וקפא – אסירא.
 4 ורבא שרי בתרתייהו, דמי פירות אן מחמיצין. ועד דרתי הותם ותיקא מבישאת ומלחא. ומפרש
 5 רבינו עובד כדשכליתוה שא פירות בפני עצמן לא
 6 תערובת מים – אן מחמיצין, אבל כי איבא מים
 7 דהייהו – מחמיצין. וכן מוכח לקמן במתניתין
 8 בפרקין (נ. ה.) דאמרין: לרבות מיתות ונסכים
 9 דלחמין. ופריך: מנחת חומא מי פירות אן
 10 מחמיצין? אמר רבי שמעון, אמר היה רבי יוסי
 11 הגלילי: מנחת נסכים מנגלה במים, וכשרה –
 12 פירוש: וכיון דאיבא מים בהדי שמון יכולה היא
 13 להתחמץ. דאי דאמר רבי שמעון בן לקיש בפרק
 14 'כל עשה' (פסחים לה, א) ושם: עשה שנלושה
 15 בדי שמון ודבש – לא יחייב על חימומה ברה,
 16 דמי פירות אן מחמיצין. ומשמע: רבי – הוא
 17 דליבא, לאו – איבא. דחמין נוקשה הוי.
 18 ואמרין: נוקשה בעיניה = כלאו צריך לאוקמא,
 19 דאיבא מים בהדיה. ודבא מים אן מחמיצין לרבי
 20 שמעון בן לקיש, מדרחוק לשוני לקמן מנגלה
 21 במים וכשרה. ואי מחמיצין אפילו לא הוי אלא
 22 תמץ נוקשה חשיב תמץ לעינן מנחת, כדאמר
 23 לעיל "מירק עליה תמץ הוא" לאי דהאי
 24 בתערובת מים איירי, ואפילו רבי ליבא ברה,
 25 דנוקשה הוי מנזופתא בתפוחים. והא דאמר בפרק
 26 'אלו ענבין' (שם, ט. א) חמין האירום – דרמו
 27 בהי שרי, צריך לומר שנזופתא ששדמה
 28 תחילה, דאי לא הכי הו תו מחמיצין. ובירושלמי
 29 משמע דמי פירות אפילו בפני עצמן מחמיצין.
 30 דאמר בירושלמי בפרק 'כל עשה', רבי יוסי אמר:
 31 שזה שיעורא במים, אם נתבעק – הרי הלו
 32 אסורה, שריין בתומין – מותר, מפני שהתמץ
 33 עבוד. רבי שמעון בר רב יצחק חזקיהו לוי קוסס.
 34 בהדיה גמורין שיעורין שני דתני. אתא לקמיא
 35 דרבי מנא, אמר ליה: צריך אתה לכער חד מן
 36 אילין דבתי ביירי. והיה ליה גרבא דמטשא זו
 37 אצורא חסי. שאל לרבי, אמר: איתל גורף מה
 38 דתוחתיה, עד כאן ודלמא, שמה לא רבי סברי
 39 כבאי דאמר מחמיצין אפילו בפני עצמן, דאסר
 40 חצבא דאבישואו. וקיימא לן ברביבא דשירי.
 41 דלפרוש זה מותר ללוש עישה כביעה בפסח,
 42 ובלבד שלא יערב מים אבל שאל מלח – שרי כמו
 43 וקמא דאיבא מישאת ומלחא. ומי שרי לטנות
 44 ולהחמיר דלעיל אפילו בלא מים נהי נוקשה מיהו ויהי הוא דשירי
 45 חצבא דאבישואו משום דמי פירות אן מחמיצין. קמס: כיון דאן מחמיצין אמר גמור,
 46 גזר להחמיר ולחוש דילמא נפקי מיא מרא ובלע אידך, משום המילתא דלא שכיחא הוא.
 47 דאם ון מחמיצין תמץ גמור, כיון שיש בו ברה היא חוששין ליה רבא לבי שכיחא. והא
 48 דחייך רבי שמעון בן לקיש לשוני מנגלה במים אף על גב דבלא מים נהי תמוקש – איצטריך לשנוי ביה משום רבי יהודה,
 49 תמץ לעינן מנחות. ואפשר דאפילו איסורא דאורייתא ליבא. כדנתן בפרק 'זולו ענבין' (שם מה, ג.) שאמר – שירף. והאכלא פטור,
 50 עשה שנלושה כיון ושמן ודבש אן חייבין על חימומה ברה, והא איסורא – איבא, כרבי מאיר כדאית ליה, ולרבי יהודה כדאית ליה.
 51 גב דלא שמרדו מחמיצין, מדרסר במיא ומלחא. ושירי מבישאת ומלחא. **תפוח** שריסקו ונתנו לעיסה חימומה הרי זו אסורה – משנה היא במסכת תרומות פרי' (מסנה ב.) ואמרין עלה
 52 בגמרא בירושלמי: תני, רבי יוסי מתייר. רבי אבהו בבי רבי יוסי בר רבי חנינא: מה פליגא במשחבו בשירי הלוח – חומר. רבי יוסי ברתיה, כמא דן תמן אן בשכיל
 53 ברוז – כן אמר אן חמוצו חמוץ ברוז – פירוש: דשרי גבי שבת בשולו שאית ברוז. דתמן רב "כירה" (שבת לה, ב.) גבי ביצה. לא יפקיעה בסודרין, ורבי יוסי מתייר. וכולה סוגיא איתא
 54 נמי הותם בפרק "כירה" (הלכה א.) ובירש סכת חלה ובפסחים בפרק "כל עשה" (הלכה ז.) בסופו.
 55

56 **אין** לך שקשה לקמיצה יותר ממנחת חומא – קמת קשיא: דלעיל בפרק קמא (א. א.) הוה ליה למתניא גבי מחבת ומורשת זו והא אתת מעבודת קשות שבמקשו! **ומר** סבר תרביה
 57 מכל דבר – ואפילו רבי שמעון בן לקיש דאמר בדיקומץ רבד' (מנחות ג. א.) הוא עצמו משכשכו בשירי הלוח – היינו, אמר קמיצה. אבל קודם קמיצה – אל. כדררש הותם: שלא
 58 יקבע על שמון בעד שלא נקמטו. **תא** שמע בשר זקנה כו – הימה: מאי קשיא, הא פלוגתא איה במתניתין (מנחות ג. ב.) דרבי מאיר אמר אף (א.) ודאי היתה חסירה, כו. סבר, לכמות
 59 שן משערין, כדאמר רבי רבי יוסף קפ"ג (נ. ג.) ורבי יהודה סבר: כמות שהוא משערין ויש לומר: אלא רבי חנינא עדיב אמר שמון אית (א.) ורבי רחנא אמר "עשור
 60 עשה", רבי יהודה סבר דרשיתו סולת' קריטא גיה. **דמעיקרא** לא הוה ביה והשתא אית ביה דרבנן – הימה: דרבי שמעון דמצימינ' עשור (א.) דרבי אבהו, הוציא יתי ונזרית לרשיה,
 61 ותפחה. ונמלך עליה לאבילה. מזה: – מאי קא מבעיא ליה, והא כיון דאילו לא תפחה נמלך עליה לאבילה פטור דליבא שיעורא בשעת דנחא ממשום דתפחה לא מחייב טפי, דהא אפילו
 עבר עקירה ותפחה ברוא במשחבה אפילו בלתי דתפחה פטור. דלכמות שהן משערין כדאורייתא.

מנחות. פרק חמישי – כל המנחות דף נד עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינדלץ)" תוספות

1 אלא הכא בתרומה מעשר עסקין – משום דקתי 'תורמין', מוקי לה הכי. אבל הוא הדין
2 שנמנעו – דאשן דמקיש נמי אבא אלעזר בן גומל, כדאייתא בפרק 'מעשר בהמה'
3 (בכורות נה, ב).

4 **כשם** שתרומה גדולה ניטלת באומדן – מדאורייתא אין שך בה אומדן, ודעישה אחת
5 פסרתא את גזריה, כדכתיב (דברים יט)
6 'ראשית רבגן', לאלא לפי שנתנו לה הכומים שיעור
7 שךי בה אומדן. ותרומת מעשר יש לה שיעורא
8 מדאורייתא. כדכתיב (במדבר יז) 'מעשר מן
9 המעשר', ודלענין זה ודאי לא שריאל שאמר בלא בנין
10 בה דעישה אחת. אבל אם במתכוין מוסף – לפינן
11 שפיר תרומה גדולה.

12 **ניטלת** באומדן – מנהא לעשות מאומדן.
13 ומתוך שירא אלא לפחות – נטול
14 בעין יפה. ובתוספתא פסחים 'אלא מאומדן', וכן
15 פירש רבינו אלעזר. והן בפרק קמא דתרומות (משנה
16 ז) אין תרומה לא מדיא ולא במשקל אבל בנין
17 וכן בתרומה מעשרה. ואמרנן עלה בירושלמי: תני
18 אבא אלעזר בן גומל, מנין שאין תורמין לא
19 במדה כו'. ואם תאמר: בסוף 'כל הגט' (גיטין ל'
20 ב) נדפשר רב אשיה: בן שריאל שאמר בלא בנין
21 'כך אמר לי אבא: מעשר יש לך בדיד, או מעשר
22 לאבך בדיד' – אן תשיקן לרומת מעשר שבו.
23 כיון דלא קייץ, לא תחשין ליה בעל הבית. כו'.
24 מעשר יש לך בדיד, או 'כוד מעשר לאבך בדיד'
25 – אין תחשין לתרומת מעשר שבו. כיון דקייץ.
26 תקוני תקינה. כבא אלעזר בן גומל דמקיש
27 תרומת מעשר לתרומת גדולה, ויש לבעל הבית
28 רשות לתרום תרומת מעשר, כמו שיש לו לתרום
29 תרומת גדולה. ותשאלה: אם כן ברישא נמי, אף על
30 גב דלא קייץ, (אמאי) לא נידעש לתרומת מעשר
31 שבו, דאמרנן: באומדן תרום. ומנהא מאומדן: ויש
32 לומר: דלא אורחיה דבעל הבית לעשות מאומדן
33 תרומת מעשר, מפני טרעמת כולו, ואם אי יעשה
34 באומדן שלו. ואם תאמר: את אן במסכת תרומות
35 פרק רביעי: המונה – משובח, המודד – משובח
36 ממנו, השוקל – משובח משלשון. וביירושלמי
37 מקיש לה בפרק קמא דתרומות: ומשני: כן.
38 לתרומה גדולה. כאן – לתרומת מעשר. והני,
39 אבא אלעזר בן גומל אומדן מנין שאין תורמין לא
40 במדה ולא במשקל ואי בנין? – תלמוד לומר (במדבר יח) 'ונחשב לכם תרומתכם...
41 הירומתם' – במשכנתא אחת תרום, ואי אתה תרום במדה במשקל ובמנין. פירוש: הדיא
42 ד'אין תורמין' – בתרומה גדולה, דלכולי עלמא מצוותה באומדן. והדיא ד'רמונה משובח'
43 – תרומת מעשר, וברבנן, דאיהי ברייתא דאבא אלעזר – לאשמעונית דפליגי
44 בתרומת מעשר, אם תאמר: בירושלמי אורחיה אורחיה ד'רמונה משובח': מניי הדיא
45 משובח: אמר רב הונא: מן הדרומן מאומדן. משמע דאומדן דתי תרומה, אלא הדרומה
46 משובח וקאמר נמי דהם, אמר רבי הלל, מתניתין אמרה בן 'השוקל משובח משלשון'
47 – פירוש: מכלל דאיכא שלשה בר שריאל, ובר רבי קאמר רבי תנאי: ויחתי בשלשון,
48 וליה שמעו נתיח כלם. ודלעזר ואי לרבנן – לא אורחיה אן תרום מעשר מאומדן. ואי
49 אלעזר בן גומל – הא אמרן דמצוה לעשות מאומדן ונראה לפרש: דלאבא אלעזר בן
50 גומל נמי לא ילפי אלא מדיעיל מאומדן, ולא שרתא מנהא מאומדן. והשתא את דמשני
51 שירושלמי 'כאן תרומה גדולה, כאן תרומת מעשר' – היינו כבא אלעזר בן גומל.
52 וניחא השתא אלה ברייתא דאבא אלעזר בן גומל, ואי נמי מודו רבנן דלאבא אלעזר בן גומל
53 הדיכי שרי לרבנן לעשות מאומדן, אם כן הוה ליה מרבה על דמעשה? ויש לומר: דהיינו כשמרבה במתכוין, אבל כשמתכוין לאומדן יפה – לא חשיב מרבה. ומיהו, מדרשאי
54 דבא לאבא אלעזר בן גומל תאנים על הגרורות ממנין. אף על גב דהוה ליה מרבה מעשרות במתכוין, משמע דכל מה שיערבה דתרומת שבו יפהו תוראה: וליה לית לאבא
55 אלעזר בן גומל מרבה מעשרות, דהא מעשר ראשון נמי איקשף לתרומה, דבארמיתן בפרק בתרא דבכורות (נח, ב). ולא משכחת ליה אלא במעשר שני או במעשר שני והנדט
56 לא איקשפו. וכל איירי אלא במעשר ראשון, ומעשר קרייה רומגן 'תרומה', ודכתיב (במדבר יח) 'וכי את מעשר בני ישראל אשר יזימו לה תרומה תתני
57 ללויים לתולה'. **כך** תרומת מעשר ניטלת באומדן ובמשכבה – עיקש משנהו. תרומת מעשר תרומה, אלא נקט הכי, משום דפשיטי קראא משמע דתרומתה גדולה ליהיין דקרא
58 תרומת מעשר של לויים כתיב. הדיכי משכבה 'ונחשב לכם' – במחשבתה וזו תרומת מעשר מן התורן – כדגון מן התורן – כאותה תרומה שניטלת מן התורן, וליה תרומה
59 גדולה. ונראה דרבנן לא פליגי אמתחשבה, ובאומדן דקא פליגי. אם מצינו לומר דפליגי, שמוא יש שום ענין ולא מוקמי משכבה תרומת מעשר, אף על גב דכתיב בנפת,
60 כדאשכחן לענין מוקף בפרק א' דתרומות, דאמר בירושלמי דכל הדרהה כולה למידה ומלמדת. חזין תרומת מעשר ששלמדת ואינה למידה, דבתרומת מעשר כתיב 'ממנו' – מן

1 כי פליגי בו' – ר'בשר העגל שנתפח" – אסיפיה קאי, שחור לכמות שדה", ב'בשר זקנה
2 שנתמנעו" – אמיציעיה קאי. והכי קאמר: אף על גב שנתמנעו – שניעו שיש ב' מעשי
3 משערין, והואיל ובה חדר בהן נמי דאי שיעורא ומייחב מדאורייתא, ולא אמרנן: בשעה
4 שצמקו נדודו מאיסורייהו, ודהו ליה כמי שלא היה בו מתיחלה. והשתא אייתא, פסטר

5 מדאורייתא. ורבי שמעון ורש"י עסקי סברי, ש'
6 דרוחי באיסורין, ובין דאידחי – לא ידעו, ולא
7 יקבל עד טומאה מדאורייתא אלא מדרבנן.
8 תורחין – קאי אוכלבין ומת גבילה ושרץ. ואין
9 חיבין – קאי אעורר ופיגול וחלב. תנין בנשימם
10 – לאלו עצמן, לאחר שצמקו. תורחין – לאו
11 תרומה מאישי, אלא מעשר. תאנים – לודים,
12 גרורות – תאנים ויבשים שצמקו ותרונן. במנין
13 לזון, שיש תאנים על שתישע גרורות, אבל במדה
14 לא. משום דהוי ממנע במעשר לגבי מנין. דמי
15 מית לא לגרורות דחולין ותאנים דמעשה,
16 אלא התחבב בכל שני גרורות דחולין ודא
17 תאנה דמעשה, דכלי דמחזיק מאה גרורות
18 לא מחזיק טפי ממחשים תאנים. אי אמרת
19 בשלמא לכמות שווי – גרורות מעיקרא, כשדן
20 לחזן, משערין – שפיר תאנים מתאנים תריס'
21 אלא אי אמרת כמות שחן השתא משערין –
22 ליה ליה מרבה בתרומת לובי מדה. דהיינו
23 עשרה תאנים תרומה מחזיקין כקא, ותשעים
24 גרורות לא מחזיקי אפילו חמשה קבין, ודהו
25 אחד מתשעה. הפרישה במשניות – תורם מן
26 הכרי, מודד ארבעת קבין לחולין, והחמישי
27 למעשר. מעשרותיו בקולקליו – טבל ומעשר
28 מעטרבין, דחצי קב חמישי הוי מעשר, והציו
29 דהוי טבל שאר רובאה שטברי. ויניחית על
30 תרומה במדה – ולא במנין, משום דממנע
31 במעשר לגבי מדה. דאי מילי לתשעים תאנים –
32 מחזיקין תשעה קבין, וכי יבילה עשרה גרורות
33 – לא מחזיקי אלא אפא קבא. ואשתבח דלא
34 מעשר אלא חדר מן עשרים. אי אמרת בשלמא –
35 כמות שהגרורות עכשיו משערין, ולא איכפת
36 לך מניא דרוח מעיקרא. שפיר – דהא תורם
37 קב על תשעה קבין. אלא אי אמרת לתרום
38 שווי – מרבה במעשרות הוא. דאי הוה לחים
39 – הוה בראי קב גרורות שני קבין. תרומה
40 גדולה – ניטלת בעין יפה. לא נתנה תורה בה שיעורא, ומדאורייתא חידה אחת
41 פסרת הכרי, ורבנן אמרו: עין יפה – אדא מארביעין – שניעו. אחד מחמישים,
42 עין רעה – אחד מששים. אלמא, ניטלת בעין יפה. רבי אלעזר בר רבי יוסי –
43 אחא לאפילוגי, דאפילו גרורות תרומין על תאנים ממנין, דסבירא ליה: לכמות
44 שדו משערין, ולא ממנע במעשר. **בקעו** – כלי שנותנין בו דגברות, ועל כל
45 כלי קרו ליה 'קיעות' כמנה דכותין. שבכלכלה – תאנים לודים. בשתי תרומות
46 הכתוב מרבי – דהכי משמע האי קרא דכתיב בתרומת מעשר לודים 'ונחשב לכם',
47 כלומר, במחשבתה טעלו תרומת מעשר. 'כדגון מן התורן' – כאותה תרומה שנטלת
48 מן התורן, דהיינה תרומה גדולה. אלמא, שתי תרומות כתיב בתראי קרא, ומתא קרא
49 נפקא לן אתריותו דניטלות במחשבה ובאומדן, ד'ונחשב' אתריותו קאי. באומדן –
50 שאם יש לו פירות דרבה – אין עריך למודו, אלא באומדן יטול אחד ממחמישים,
51 ובמחשבה

1 **כי פליגי** – בגזן שהיה בו פשעו, וצמקו וחרו ויחב. ויחב
2 דמר סברי: יש דיהוי באיסורא, וקר סברי: אין דיהוי
3 באיסורא. ומוי איפא למאן דאמר דיש דיהוי
4 באיסורין? והתנין: כביצה אוכלין שהניחה בתוכה
5 ונתמעטה, וכן פורת מן הפות, פורת מן הנבלה, וכעשה
6 מן השן, וקנות פיגול וקנות נזתר וקנות חלב –
7 סתריה, ואין תיבין עליהן משום פיגול ונזתר וחלב.
8 הניחן בשמים ותחוו – טמאין, והניחן עליהם משום
9 פיגול ונזתר וחלב. תיבבא למאן דאמר יש דיהוי
10 באיסורין? תיבבא. תא שמע: תורמין תאנים על
11 הגרורות במנין, אי אמרת בשלמא לכמות שחן
12 משערין – שפיר, אלא אי אמרת כמות שחן, הוה ליה
13 מרבה במעשרות, והנין: המרבה במעשרות – פירותיו
14 מתוקנים, ומעשרותיו מקולקליו? – אלא מאי? לכמות
15 שחן, אימא סיפא: גרורות על התאנים – במדה. אי
16 אמרת בשלמא כמות שחן – שפיר, אלא אי אמרת
17 לכמות שחן, מרבה במעשרות הוא! אלא הךא
18 בתרומה גדולה עסקינן, ורישא בעין יפה וסיפא בעין
19 יפה היא. – אי הוי, אימא סיפא, אמר רבי אלעזר רבי
20 יוסי: אפא הוה נטול עשר גרורות שצמקו על
21 השעים שבכלכלה, ואי בתרומה גדולה, עשר מאי
22 עבדיתיה? אלא הךא בתרומת מעשר עסקינן, ואבא
23 אלעזר בן גומל הוא. דתניא, אפא אלעזר בן גומל
24 אומר: 'ונחשב לכם תרומתכם' – בשתי תרומות
25 הנתוב מרבה, אחת תרומה גדולה ואחת תרומת
26 מעשרה, פשם שהרומה גדולה ניטלת באומדן
27 ובמשכבה

מנחות. פרק חמישי – כל המנחות דף נה עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)"
 רש"י
 תוספות

במחשבה – כדארמון בעלמא שבת קמ"ב, א' נותן עינו בצד, והאכל מצד אחר. ומינה
 – כלומר מהא דרבי אלעזר ושבא מייתי פירכא. אלא אי בכות שחן השתא משערינן –
 בצד לחו מעשרות לענון מדה. אי יהוה כיל לחד לחד דחרם במנוין, משתבח מעשר וזטא.
 הוסיף תאני על היתירות – במנוין. פקום שריגיל לעשות ב' – שמצויין לאנשים שעשו
 גוררותו ששומרו, או אינו עצמו עשה אותם

גוררותו לאחד זמן עם תאנים שלו. מקום שאין
 רגיל לא – דבעינו שיהיום מן המתקיים, ותאנים
 לחון – מרקובין ואין משתמרו. אי איבא בתן –
 שנתן מיד. תורם מן היפה – שמתא בתן ואכלם
 מיד. תאנים – יפך ואין מתקיימן, גוררותו –
 מתקיימן ואין יפך. ולא גוררותו על התאנים –
 במנוין, ואפילו במקום שריגיל – ולא אמרין: סופו
 של כון נפיק לעשותן גוררותו, ומצאנו שאין
 מפקדין, אלא זיל בחר השתא. יהיז הוא ממשע
 במעשר. דליבא בתן – ובעי למציעהו עד
 דלישבת חלו, ולחובב ליה. הלכך תורם מן
 המתקיים. בתרי עמי' – כגון הבא, כדארמון:
 רישא דליבא בתן, וסיפא רישא בתן. ולא
 מקמי בתרי תנאי – דלא אמרין: רישא וסיפא
 דליבא בתן, וסיפא רישא בתן. תורם מן
 המתקיים? – תנאי הוא, דהא חרי תנאי פליגי
 בחכי. **משנה** שאמר "כל המנחה אשר"
 תשיב"ו" וכו' – אירשא קאי, הקטין "משנה"
 שלא יתמיצו, מקודם קמיצה משתעו. עירכתה
 – תוטריר.

המקור לו, ומתקנין בתרומה גדולה ולא בתרומת מעשר, כדתנן במסכת בכורים (פרק ב'
 משנה ה') תרומת מעשר נעלה שלא מן התוקף בכיבורים. והא דרפ"ך ספ"ו "כל תעג" (גיטין
 ל, ב) גבי תרומת מעשר – וכי נחדשו תורים לתרום שלא מן המקור, מפרש רבינו תמו. והיינו
 מדרבנן, ומיזו נראה. דלענין מחשבה לא פליגי, ומדפ"ך ברש"י אירש מקדש" (קדושין
 ג, א) א' דיליף שלוחות מתרומה: מה לתרומה

שכן נטלה במחשבה, משמע דלכולי עלמא פ"ך,
 והיינו תרומת מעשר דבתיב (ה במדרב"ה) "אתם
 גם אתם". ומתוך פירוש הקנטור דברכות (נח, ב'
 ושם) משמע דבמחשבה פליגי, בני יהוי' לו נראה
 טלאים, ונטל עשרה עשרה, ונטל אחר. רבי יוסי
 בר רבי יוחנן אומר: מעשר", ודבר לה באבא
 למעור בין גומל, ואיחוקט משמע בהמה לבמה
 ג'דן, אלוש דגן קרייה רומנא "תרומה". ופירש
 כונסרטיס: דמשום מחשבה מוקף חלו רבי יוסי
 ברבי יוחנן כבאב אלוש. ומתוך פירושו מי
 (הכי) משמע דאפילו בתרומה גדולה ליה ליה
 מחשבה. דאי אית ליה – לא היה צריך לומר
 דאבא אלוש בן גומל הוא, דאפילו בן גומל
 מצוי למלוף מחשבה במעשר. מדקרייה רומנא
 "תרומה", ומיזו מצוינו במשנה דתוספתא תרומת
 מעשר שבו קרייה רומנא "תרומה", ואם תאמר:
 למה ליה לומר דרבי יוסי ברבי יוחנן סבר לה,
 כאבא אלוש בן גומל, דהא רבי רבא דאיתויש מעשר
 בהמה למעור דגן – מה מעשר דגן, נטל אחד
 מעשרה. אף מעשר בהמה כן, ולא בעי העברה
 תחת השבט, אלא עיש עשרה לפני ונטל אחד
 מתן. ויש לפירש: דמייחוי דאבא אלוש, וליפליג
 תרומת מעשר מתרומה גדולה לענון אומר, אף
 על גב שלא היה סברא למעורו או מהה לובי שי
 דתרומה גדולה אין לה שיעור תרומת מעשר שי
 לו שיעור. אפילו הבי משקינן לחו לענון ה, אף
 על גב דהוי כעין אפער משאי אפשי. הדין נמי
 יליף מעשר בהמה ממעשר דא, אף על גב דמפקס
 קרא ממשנותיה. דבתיב נוקדא, א"כ "כל אשר
 יעבור". ומיזו אין מתיישב ללב פירוש זה. ונראה
 לפירש: דמשמע ליה דלרבי יוסי ברבי יוחנן הוי
 מעשר, אף על גב שאינו שייך, כגון במכסדי לרוד
 לחתעה, ודסתמן אין דרובם לרודות שוקו, הלכך

ערך לאוקמי כאבא אלוש, ונמל דשרי נאמור, ולא היישין אף מרבה במעשר כדפירשית. ואי לכל הפחות שרי בעין יפה, כדנאזא בשעתיה. ואי לא דאבא אלוש, הוה אמיתא דאף על
 גב דלא היישין מעליו לשוק, כהאי גזונא שנטול אחד מעשרה דלפנין ממעשר, לסלקא דעתך אמיתא רגם בעינו שוק. **במחשבה** – פירש בקנטורס: כדארמ בעלמא "נותן עינו בצד
 זה והאכל בצד אחר". משמע שרעה לומר: משום רכותיב "ונחשב" שרי לאכול בלא הפשה, ושרי נמי בשיטקה על ידי שנותן עינו בצד זה והאכל בצד אחר. ודכל זה נפקא מתנחשב". עוד
 פירש לשון אחר בפרק תרוא דברכות (נט, א) "במחשבה" – משחשב האומר "שני לוגין שאני עתיד להפריש, אף על פי שעתה אינו מפריש כלום, ורצה לומר: דלדבור צריך, והא דשריא
 בלא התרתן "מחשבה". ואשכחן אף ודכתא דשרי למחשבה "דבור", כמו "על כל בצד פשע", דאמרינן בבא מציעא זח, א) דחייב על המחשבה במעשה. ונראה דבכל ידורו נמי היה
 תרומה דמרתן במסכת תרומות (פרק א' משנה א' א) ושהיא לא תרומה, ואם תרמו – אין תרומתן תרומה. וירוש שוטה וקטן. וקטני סיפא: הריש שדברו בתכנים – שאינו שומע את מרבי.
 משמע: הא שומע ואינו מרבי – תרומתו תרומה. ומיזו תוספתא דמסכת תרומות מצאה: מפני מה אמרו אלהם לא תרומה – מפני שאינו יכול לכרך, שאינו יודע מברך, הא על פי שלא
 ידבר בהרומה. שפיר דמי, ופך פלישי דשבתות (כו, ב) נמי משמע בהדיא בשומנו בלב, אף על פי שלא הוציא בשפתו. בני בבל גריכו, דקאמר רובח תרומה וקדושים שני תוביבן הבאן
 באחד, ולא לפיני מיידיה שבעיה. ובמה שאוכל בלא הפשה, הוא אף על פדא. דלכולי עלמא שרי בכל מקום, אף על פי שאינו מפרש עתה. כדמכסה הויהו דר' יוחנן ור' יוחנן שני מבין ב"ח"
 (יש שחן בלתי עשוי, אלא כדאמר ר' יוחנן דאמרינן דלפנין לקבילת נה. ויש קממות תרומה שאמרו "מכרשם פקא דחולין" (ג, ב) בני רבי מאיר, אלוש גיל ירק
 ואם תאמר: וכיון דשרינן תרומה על ידי שנותן עינו בצד זה והאכל בצד אחר, אמאי אין מבידיהן תרומות ומעשרות ביזם טוב, והא תנן במסכת שבת פרק "טע"ל (קמ"א, ב) רבי יוחנן אומר:
 אף מעילין את המדומע באחד ומאה. ורפ"ך בגמרא (שם קמ"ב, א) הא מתקן הוא ושני רבי אלעזר בר' שמעון היא. דאמר "נותן עינו בצד זה והאכל בצד אחר", ולחביא לא תשיב ויקחן
 בשבת כשמעלהו, כיון שאפשר במחשבה. והבא נמי אפשר במחשבה ויש לומר: דשאני מדומע שכבר ניתקן, אבל תחלת היקונו של טבל לא היה שרינן טעם דאפשר במחשבה, ואפילו
 דנאי אסור לתקן בשבת, כדמוכח ב"במה מרליקין" (שבת לו, א) אף על גב דשרי ליתן עינו בצד זה והאכל בצד אחר, כדמכרשם פקא דחולין" (ג, ב) בני רבי מאיר, שאכל על שירק
 בבית שאן, ולא מוקמינן בתרי תנאי – דהיה מצוי לאוקמי בחד טעמא ובתרי תנאי: וכולה – דליבא בתן, ורישא – רבנן, וסיפא – כרבי יוחנן דפליגי אורבנן בפרק שני ומסכת תרומות
 (משנה ו) וקאמי: לעילם תורם מן היפה. **כל** המנחת ולישות בפירוש – אף על גב דארמין בפרק "כל שעה" (פסחים לו, א) חייב על מנחת אין לחותין, והא מפרש שתי מנחות: משום
 דליתיה ליתא במקום וריק, ויבא בלישה, וכן דלרמיא בחיורין, במקום וריקין – כמו. דאמר מיה: בללה זו – כשרה, תתן לחותמ עורה – פסולה, ובנאן קשיא: משמע "כל המנחות", אפילו
 לחם הפנים, דהוי בכלל "כל המנחות", והדיא לאו במקום וריקין היא, דתנן לקמן בפרק "שתי הלחם" (ע"ב, ה) דלחם הפנים לישתן ועריכתן בתרין: ויש לומר: דהא דאמרין בפרק "כל שעה"
 (פסחים לו, א) ציבור שאני. ומיזו קשיא מנחתא נאמא, דיהיז היא, ולישתן בחיורין בכלם הפנים, דנאי שנא. משן לא גביא שמן עד לאחר אפייה, כדקאמר רבנן (ע"ב, ג) ההלות
 בוללן, אם כן לא קרשה עריקין, והדיא לישתן בתרין: ויש לומר: דתנן בפרק "שתי הלחם" (שם ע"ב, ה) פריך רישא אסיפא, ומשן לאו רבי אמי, כדאמר בדרותא דהא, וקאמר רבנן: ניש שנתה וכו'
 שנה זו, למאן דאמר מיה: ויבא בלישה, וישתן בחיורין, ועריכתן בפנים, דעריכתן בפרק "שתי מנחות" (מנחות פ, א) ותנא דבבא סבר: מרתה יבא נתקדשה. וקשיא
 קצה: דלא מסיק היא טעמא בפרק "כל שעה" (פסחים לו, א), ושמן נקט הויה טעמא דהוי בכלל המנחות כגון מנחת סולת ומנחת ומרששת, אפילו למאן דאמר מרת יבא נתקדשה.

**וּבְמַחְשָׁבָה, כִּף תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר נִשְׁלַת בְּאֹמֶד
 וּבְמַחְשָׁבָה, מִה תְּרוּמָה גְדוּלָה עֵינוּ יָפָה, אִף תְּרוּמַת
 מַעֲשֵׂר עֵינוּ יָפָה, וּמִיָּמֵה, אִמֵּר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּר רַבִּי
 יוֹסִי: אֵמָר תִּיה נֹטֵל עֶשֶׂר גְּזוּרֹת שֶׁבְּמִקְצֵינָה עַל
 תְּשֻׁעִים שֶׁבְּבִקְלָהָ, אִי אִמְרַתָּ בְּשִׁלְמָא לְכַמּוֹת שְׁחָן
 אִמְרִינָן – שְׁפִיר, אֵלָּא אִי אִמְרַתָּ כְּמוֹת שְׁחָן, בְּצִיר לְהוּ;
 כִּי אָתָּה רַב דִּימִי אִמֵּר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: שְׁאֵינִי גְזוּרֹת,
 הוֹאִיל וְכֹל לְשִׁילּוּיָן וְלְהַחְזִירִין לְכַמּוֹת שְׁחָן, תִּגְוִן רַבְּנָן;
 תּוֹרְמִין תְּאָנִים עַל הַגְּזוּרֹת, בְּמִקּוֹם שֶׁיִּשְׁגְּלוּ לַעֲשׂוֹת
 תְּאָנִים גְּזוּרֹת, וְלֹא גְזוּרֹת עַל תְּאָנִים, וְאִפְּלוּ
 בְּמִקּוֹם שֶׁיִּשְׁגְּלוּ לַעֲשׂוֹת תְּאָנִים גְּזוּרֹת. אִמֵּר מַר:
 "תּוֹרְמִין תְּאָנִים עַל הַגְּזוּרֹת בְּמִקּוֹם שֶׁיִּשְׁגְּלוּ לַעֲשׂוֹת
 תְּאָנִים גְּזוּרֹת". בְּמִקּוֹם שֶׁיִּשְׁגְּלוּ – אִין, בְּמִקּוֹם שְׁאֵין
 רְגִילִין – לֹא. הִכִּי דְמִי? אִי דְאִיָּא בְּהוּ, מִקּוֹם שֶׁיִּשֵּׂשׂ בְּהוּ – תּוֹרֵם
 מִן הַיָּפָה; אֵלָּא בְּשִׂטְא דְלִיבָא בְּהוּ, אִימָא סִיפָא:
 "וְלֹא גְזוּרֹת עַל תְּאָנִים, וְאִפְּלוּ בְּמִקּוֹם שֶׁיִּשְׁגְּלוּ
 לַעֲשׂוֹת תְּאָנִים גְּזוּרֹת". וְאִי דְלִיבָא בְּהוּ, אִמָּאִי לֹא? וְהִתְנַן: מִקּוֹם שְׁאֵין בְּהוּ – תּוֹרֵם
 מִן הַמְּתַקֵּימִן; אֵלָּא בְּשִׂטְא דְאִיָּא בְּהוּ, רִישָׁא – לֹא? וְהִתְנַן: מִקּוֹם שֶׁיִּשֵּׂשׂ בְּהוּ, דְאִיָּא בְּהוּ?
 אִין, רִישָׁא – דְלִיבָא בְּהוּ, סִיפָא – דְאִיָּא בְּהוּ, אִמֵּר רַב פְּהוּ, שְׁמַע מִיָּה: דְּהִתְנַן?
 וּבּוֹמִינִין מִתְּנִיחִין בְּתֵרֵי טַעְמֵיהּ, וְלֹא מּוֹכִימִין בְּתֵרֵי תַּנְיָא. **בַּמְּשָׁנָה** כָּל הַמְּנַחֲוֹת נִשְׁלוּתוֹת
 בַּפְּשִׁירִין וּבְמִשְׁמֵרִין שְׁלֹא תִמְצִיזוּ, וְאִם הִחְמִיצוּ שְׁרִיָּה – עוֹבֵר בְּלֹא תַעֲשֶׂה, שְׁנָאמַר: "כָּל
 הַמְּנַחָה אֲשֶׁר תִּקְרִיבוּ לַה' לֹא תַעֲשֶׂה חִמְצִין"; וְהַיֵּיב עַל הַיִּשְׁתָּה וְעַל עִרְכִּיתָה וְעַל אֲפִיחָה.
נִמְרָא מָנָא הֵינִי מִיָּלִי? אִמֵּר רִישׁ לְקִישׁ, דְאִמַר קְרָא: "לֹא תִאֲפַח חִמְצִין חֲלָקִים" –
 אִפְּלוּ חֲלָקִים לֹא תִאֲפַח חִמְצִין, וְהָאִי חֲלָקִי הוּא דְאֲתָמָא? הָאִי מִיָּבֵעִי לִיה לְבִדְתַּיְנָא: לֹא
 תִאֲפַח**

אף

מנא
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25

מנחות. פרק חמישי – כל המנחות דף נה עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזלץ)"

1 אַן אבי נאי לישתה ועריכתה כן – ואם תאמר: אי דארתו אבל חרא חורא – אפילו
 2 אפא ונאפי, נמו 'אל תשתה' 'אל תשתה' נדויר (מכות כא.) ואי דלא אתרו ביה אלא
 3 חרא התרתא – אמאי חיובי דבי ר' האי גונא דייק בפרק חרא דסוכה (כ.) גבי דרביי על
 4 כל קרחה וקרחה, ומוקי ל'ה דסך תשא אצבעתיה נשא. ויש לומר: הדבא אפילו התרו על
 5 כל אתא חורא איצטריק קרא. משום דבי
 6 נפסלה ודה אמיתא דפטר. כדרשין לקמן (נז),
 7 א.ו.ה. ומנחתא את דבבא חייב. ואת הפסלה –
 8 פטר. קא משמע לן דהשתא חייב, מאחר לדיבא
 9 אלא פסול של חמור, ומרבינן מהבא ממנחם אחר
 10 ממנחם שהוה חייב.
 11 אכן כן לכתוב חלקם לא תאפה חמור – תימה:
 12 כי כתב בני המי, והיה דרשין חלקי מרובים
 13 'לא תאפה', שהיובר אפיה ולא תניב 'תיעשה';
 14 שכן מרבינן אמר דרשין: קא משמע לן (א
 15 לחלק מלא תבער), ומקשינן: הא איצטריק
 16 הבערת בת כחן לדי חייב שבת. משום דרבי
 17 'בכל משבתיים', דמשמע תב דין. ואמר
 18 רחמנא 'לא תבער'; ומתרנין: דאי לבת כחן
 19 לחדה – לכתוב 'לא תעשו מלאכה בכל
 20 משבתיכם', והיה ידעין גמי דמיתת בית דין לא
 21 הדיחה שבת. ויש לומר: לדי דמי. הדבא הוי
 22 אמרינן אפיה דאסר רחמנא – ואישיירי, דייבי
 23 'חלקם', אבל לא 'תיעשה' – אקומי תניב
 24 דאסר כל בעשית. כלל ופרט המרוחקין זה מזה
 25 אין דנין אותו בכל פורסי – תימה: רובא לא
 26 דנין פורסי 'בנות פורסי' (נהל גא.) מאי איבא
 27 למיטר ויש לומר: הדרתם דרוקא דנין, לפי שהיא
 28 בחיא פרישתא. אבל הבא, דהו ב'ויקרא' וחד
 29 ב'יוצא את ארדך' – הוה פורסי עניינים, ומודה אפילו
 30 דנין. כדאמר בפרק קמא דפסחים (יב.) אפילו
 31 למאן דאמר דנין, ויהי גמלי – חד עניינא, אבל
 32 בתרי ענייני – אין דנין. והא דפירש הקונטרס
 33 פחות: דאמר דאמר דנין – היינו רב אדא רב
 34 אהבה דשמעתין, דק. דהבא אפילו בתרי
 35 ענייני קאמר, אלא אפלונתא דאבי ורבא קאי;
 36 ואם תאמר: דפרק 'גמיר דדין' (סנהדרין מהג.)
 37 דרשינן 'ובמית ויתלי' – ככלל, 'כי יקלח' –
 38 פרט, אי היה מקריב – אין בכלל אלא מה שפטרנו
 39 השתא מדרוק – אתא ברבינן עדי עבודה ויהי.
 40 לרבא דאמר דנין – לא הוה ליה לרבינן מיד.
 41 לאבי דאמר אין דנין – לא הוה ליה למיטרי כלל.
 42 ויש לומר: כיון דאיפסיק ברבא אחר שאינו מאותו
 43 ענין, רבתיב (דברים כא.) 'כי קבר הקברני' – הוה
 44 ליה בתרי ענייני, ואין דנין. והתם דרשין מבח
 45 דמגדף היה בכלל 'דוהמת', ויצא מן הכלל, ורבי
 46 אלעזר נמי מבח זה הוה דן. ואין להקפיד אתא
 47 דדרשין את דבי רבי שהיה בכלל ריצא מן הכלל
 48 למען לאתויי דרשן ועריבא וקושטן, וכן פסק
 49 'כלל גדול' (שבת עב.) גבי הבעיה לחלק, ובפרק
 50 קמא דבימותא – דאמר: קדמור – שררה שיהי בכלל
 51 ריצא מן הכלל, כיון ד'ושבש' אשר תאכל שבת
 52 מוחב השלמים', וממען קדש ברך הבית. **או**
 53 אינו אלא שיש טעון צופן – פירש בקונטרס: וקרא

התאפה חמין" – מה תלמוד לומר? והלא כבר נאמר: "לא
 תעשה חמין!" לפי שאמרו: "לא תעשה חמין", ויכול
 היה חייב אלא אחת על פולס? תלמוד לומר: "לא תאפה",
 אפיה בכלל היתה, לפיה יצאת? לתקיש אליה: מה אפיה
 מיוחדת, שהיא מעשה יהודי ותיבין עליה כפי עצמה
 אף אני אביא לישתה ועריכתה וכל מעשה יהודי שבה,
 לא יהיה אפיה שהוא מעשה יהודי ותיבין עליה כפי
 עצמה! ואין מ'חלקם' קאמרינן. ואימא: פוליה תכי
 הוה דאיהא! – אם כן, לכתוב 'חלקם לא תאפה חמין', מאי
 "לא תאפה חמין חלקם"? שמעית מינה תרמי – ואימא:
 אפיה דפרש בה רחמנא – ליחייב דהא, אינד – ליחייב
 חרא אפוליהו! – משום דהוה דבר שיהיה בכלל ויצא מן
 הכלל ללמד, לא ללמד על עצמו ויצא אלא ללמד על הכלל
 כולו יצא. ואימא: "לא תעשה" – קלל, "לא תאפה" –
 פרט, כלל ופרט – אין בכלל אלא מה שצפירת אפיה –
 אן, מדי אחרניא – לא! אמר רבי אפמורקין: משום דהוי
 ופרט המרוחקין זה מזה, וכל כולל אפיה המרוחקין
 זה מזה – אין דנין אותו בכלל ופרט. מתוב רב אדא פון
 אהבה, ואמר לה כרי: וכלל ופרט המרוחקין זה מזה אין
 דנין אותו בכלל ופרט? והתניא: 'ושחט אתו במקום אשר
 ישחט העולה לפני ה' תפארת הוא' – תיבן עולה נשחטת?
 בצפון, אף זה בצפון? וכי אנו מאפן למדין? והלא כבר
 נאמר: 'במקום אשר תשחט העולה תשחט התפארת'! הא
 אהא אומר: לכך יצאת, או אינו אלא שיה טעון צפון אפילו
 אחר מעון צפון? תלמוד לומר: 'ושחט את התפארת במקום
 אשר ישחט את העולה', זה בנה אב לכל תפארות שפועגות
 צפון. מעבא דכתב רחמנא 'ושחט את התפארת', הא לאו
 הכי, הוה אמיתא שיה טעון צפון ואין אחר טעון צפון,
 מאי טעמא? לא משום דהוה כלל ופרט, ואף על גב
 דמרוחקין זה מזה דנין אותו בכלל ופרט. במקור לה רב
 אשי: כולל ופרט הוא? פרט וכולל הוא, ונעשה כלל מסיפן על הפרט ואיתרבי להו כל מיני!
 אלא תנא "אתו" קא קשיא ליה, והכי קאמר: או אינו אלא שיה טעון צפון ואין אחר טעון צפון,
 דכתב רחמנא "אתו". והשתא דנפקא ליה מ'ושחט את התפארת', "אתו" למעוטי מאי? למעוטי
 (נחשו). ושחט. עוף. בפסח. סיפון. אותו בצפון ואין שעיר נחשו בצפון. סלקא דעתך אמינא:
 הואיל ואיתרבי לעינן סמיכה, ליתרבי נמי לעינן צפון, קא משמע לן, וקמיכה גופא מנלן? דתניא:
 'וסקד ידו על ראש השעיר' – לרבות שעיר נחשו לסמיכה, דרבי רבי יהודה. רבי שמעון אומר:
 לרבות

מנא עני מילי – רחייב (ובשירין), ועובר בלא תעשה. דמקרא מתיקין לא שמעין אלא
 קומין, דלגובה אויל. מעשה יהודי – מעשה חשוב בפני עצמו. לאתויי קיפון – שמחליק
 פניה במים, אף על גב דלאו מעשה כל כן הוא. און – דך דרשא דשירין מ'חלקם'
 קאמרין, ומסומן 'חלקם' ל'לא תאפה'. אימא כוליה ל'שירין אתא – כדכתוב 'חלקם',
 ולישת ועריכה ואפיה דליהו חייב על הקסין
 (ובשירין), מהבא ויפת. ואימא אפיה – דפרט
 בה כי אפיקה מן הכלל – לחייב עלה דהא,
 ואכולדה ארך – חרא. לא לחייב (אלא) תרתי.
 מרוחקין – 'לא תעשה' – ב'ויקרא', לא
 תאפה" – ב'יוצא את ארדך'. ושחט אתו – בשעיר
 נשיח תניב. בצפון – העולה תניב על ידך
 המזבח צפונה, ותיבין מ'ויקרא'. והלא כבר נאמר בו'
 – והא נמי בכלל שאר תפארות הוא. לקבני –
 דשנה עליו תכתוב לעבד. או אינו – אלא לכך
 יצאה. שדו טעון פון לאו אתו, ומה שאין מקיים
 'במקום שדו וגו' ושחט אתו חרא', בשעיר
 נשיח הכתוב מדבר. תלמוד לומר – פסוק
 'לשיר' ושחט החטאת' וגו' – ללמד על בנה בא
 לכל החטאות, ללמד עליון שיש טעון צפון. כל
 ופרט – 'ושחט החטאת' – כלל כל החטאות
 בצפון. 'ושחט אתו' – פרט, שעיר נשיח ולא
 אחר. דאף על גב דמרוחקין, ד'ושחט אתו'
 תניב ב'ויקרא', רשחט החטאת' תניב ב'יוצא
 את ארדך'. האי פרט וכלל הוא – ד'ושחט
 אתו' תניב ברישא, וכלל ב'יוצא את ארדך',
 ואיתרבי להו כל חטאות, ובכל 'ושחט את
 החטאת במקום העולה' למה לי? אלא ודאי
 לאו כלל ופרט המרוחקין קא קשיא ליה, ואלא
 'אתו' קא קשיא ליה, ומשום הכי איצטריק
 פסוק שלישי. והשתא דנפקא ליה מ'ושחט את
 התפארת' – דלא אמרינן אין אחר טעון צפון אלא
 דנשיא, 'אתו' למה לי? אלא חייב למינה
 דלמעוטי שאר חטאת מעובטא קאתי – דהא
 בשחטין קדשים מייחי צפון לכל חטאות, כן
 למעוטי כן לעבב. בפרק 'איהו מקומן' (מנחות
 מט.א.) שעיר נחשו – שקריבתי ונחיתים
 שעירי חטאות בנזבחה המזבח. והלכתי נקט
 נחשו – דהוא דראשון. והנה ממעט דאין
 טענין צפון, לדיבא על גבי חטאת חטאת.
 ופסק ידו על ראש השעיר – בנשיח תניב, ומע
 למכתב 'וסקד ידו על ראש' – שתייחוד רבי
 יהודה רבי שמעון מפרש בפרק 'שתי מדות'
 (צ.ב.צ.)

הנה
 אש: כולל ופרט הוא?
 אלא תנא "אתו" קא קשיא ליה,
 דכתב רחמנא "אתו".
 (נחשו). ושחט. עוף.
 הואיל ואיתרבי לעינן
 'וסקד ידו על ראש השעיר' –
 לרבות שעיר נחשו לסמיכה,
 דרבי רבי יהודה. רבי שמעון אומר:
 לרבות

מנא עני מילי – רחייב (ובשירין), ועובר בלא תעשה. דמקרא מתיקין לא שמעין אלא
 קומין, דלגובה אויל. מעשה יהודי – מעשה חשוב בפני עצמו. לאתויי קיפון – שמחליק
 פניה במים, אף על גב דלאו מעשה כל כן הוא. און – דך דרשא דשירין מ'חלקם'
 קאמרין, ומסומן 'חלקם' ל'לא תאפה'. אימא כוליה ל'שירין אתא – כדכתוב 'חלקם',
 ולישת ועריכה ואפיה דליהו חייב על הקסין
 (ובשירין), מהבא ויפת. ואימא אפיה – דפרט
 בה כי אפיקה מן הכלל – לחייב עלה דהא,
 ואכולדה ארך – חרא. לא לחייב (אלא) תרתי.
 מרוחקין – 'לא תעשה' – ב'ויקרא', לא
 תאפה" – ב'יוצא את ארדך'. ושחט אתו – בשעיר
 נשיח תניב. בצפון – העולה תניב על ידך
 המזבח צפונה, ותיבין מ'ויקרא'. והלא כבר נאמר בו'
 – והא נמי בכלל שאר תפארות הוא. לקבני –
 דשנה עליו תכתוב לעבד. או אינו – אלא לכך
 יצאה. שדו טעון פון לאו אתו, ומה שאין מקיים
 'במקום שדו וגו' ושחט אתו חרא', בשעיר
 נשיח הכתוב מדבר. תלמוד לומר – פסוק
 'לשיר' ושחט החטאת' וגו' – ללמד על בנה בא
 לכל החטאות, ללמד עליון שיש טעון צפון. כל
 ופרט – 'ושחט החטאת' – כלל כל החטאות
 בצפון. 'ושחט אתו' – פרט, שעיר נשיח ולא
 אחר. דאף על גב דמרוחקין, ד'ושחט אתו'
 תניב ב'ויקרא', רשחט החטאת' תניב ב'יוצא
 את ארדך'. האי פרט וכלל הוא – ד'ושחט
 אתו' תניב ברישא, וכלל ב'יוצא את ארדך',
 ואיתרבי להו כל חטאות, ובכל 'ושחט את
 החטאת במקום העולה' למה לי? אלא ודאי
 לאו כלל ופרט המרוחקין קא קשיא ליה, ואלא
 'אתו' קא קשיא ליה, ומשום הכי איצטריק
 פסוק שלישי. והשתא דנפקא ליה מ'ושחט את
 התפארת' – דלא אמרינן אין אחר טעון צפון אלא
 דנשיא, 'אתו' למה לי? אלא חייב למינה
 דלמעוטי שאר חטאת מעובטא קאתי – דהא
 בשחטין קדשים מייחי צפון לכל חטאות, כן
 למעוטי כן לעבב. בפרק 'איהו מקומן' (מנחות
 מט.א.) שעיר נחשו – שקריבתי ונחיתים
 שעירי חטאות בנזבחה המזבח. והלכתי נקט
 נחשו – דהוא דראשון. והנה ממעט דאין
 טענין צפון, לדיבא על גבי חטאת חטאת.
 ופסק ידו על ראש השעיר – בנשיח תניב, ומע
 למכתב 'וסקד ידו על ראש' – שתייחוד רבי
 יהודה רבי שמעון מפרש בפרק 'שתי מדות'
 (צ.ב.צ.)

הנה
 אש: כולל ופרט הוא?
 אלא תנא "אתו" קא קשיא ליה,
 דכתב רחמנא "אתו".
 (נחשו). ושחט. עוף.
 הואיל ואיתרבי לעינן
 'וסקד ידו על ראש השעיר' –
 לרבות שעיר נחשו לסמיכה,
 דרבי רבי יהודה. רבי שמעון אומר:
 לרבות

מנא עני מילי – רחייב (ובשירין), ועובר בלא תעשה. דמקרא מתיקין לא שמעין אלא
 קומין, דלגובה אויל. מעשה יהודי – מעשה חשוב בפני עצמו. לאתויי קיפון – שמחליק
 פניה במים, אף על גב דלאו מעשה כל כן הוא. און – דך דרשא דשירין מ'חלקם'
 קאמרין, ומסומן 'חלקם' ל'לא תאפה'. אימא כוליה ל'שירין אתא – כדכתוב 'חלקם',
 ולישת ועריכה ואפיה דליהו חייב על הקסין
 (ובשירין), מהבא ויפת. ואימא אפיה – דפרט
 בה כי אפיקה מן הכלל – לחייב עלה דהא,
 ואכולדה ארך – חרא. לא לחייב (אלא) תרתי.
 מרוחקין – 'לא תעשה' – ב'ויקרא', לא
 תאפה" – ב'יוצא את ארדך'. ושחט אתו – בשעיר
 נשיח תניב. בצפון – העולה תניב על ידך
 המזבח צפונה, ותיבין מ'ויקרא'. והלא כבר נאמר בו'
 – והא נמי בכלל שאר תפארות הוא. לקבני –
 דשנה עליו תכתוב לעבד. או אינו – אלא לכך
 יצאה. שדו טעון פון לאו אתו, ומה שאין מקיים
 'במקום שדו וגו' ושחט אתו חרא', בשעיר
 נשיח הכתוב מדבר. תלמוד לומר – פסוק
 'לשיר' ושחט החטאת' וגו' – ללמד על בנה בא
 לכל החטאות, ללמד עליון שיש טעון צפון. כל
 ופרט – 'ושחט החטאת' – כלל כל החטאות
 בצפון. 'ושחט אתו' – פרט, שעיר נשיח ולא
 אחר. דאף על גב דמרוחקין, ד'ושחט אתו'
 תניב ב'ויקרא', רשחט החטאת' תניב ב'יוצא
 את ארדך'. האי פרט וכלל הוא – ד'ושחט
 אתו' תניב ברישא, וכלל ב'יוצא את ארדך',
 ואיתרבי להו כל חטאות, ובכל 'ושחט את
 החטאת במקום העולה' למה לי? אלא ודאי
 לאו כלל ופרט המרוחקין קא קשיא ליה, ואלא
 'אתו' קא קשיא ליה, ומשום הכי איצטריק
 פסוק שלישי. והשתא דנפקא ליה מ'ושחט את
 התפארת' – דלא אמרינן אין אחר טעון צפון אלא
 דנשיא, 'אתו' למה לי? אלא חייב למינה
 דלמעוטי שאר חטאת מעובטא קאתי – דהא
 בשחטין קדשים מייחי צפון לכל חטאות, כן
 למעוטי כן לעבב. בפרק 'איהו מקומן' (מנחות
 מט.א.) שעיר נחשו – שקריבתי ונחיתים
 שעירי חטאות בנזבחה המזבח. והלכתי נקט
 נחשו – דהוא דראשון. והנה ממעט דאין
 טענין צפון, לדיבא על גבי חטאת חטאת.
 ופסק ידו על ראש השעיר – בנשיח תניב, ומע
 למכתב 'וסקד ידו על ראש' – שתייחוד רבי
 יהודה רבי שמעון מפרש בפרק 'שתי מדות'
 (צ.ב.צ.)

תני: תרש שתתם – אין תרומתו תרומה. אמר רבן שמעון בן גמליאל: בפה דברים אמורים? שהיה תרש מתחילתו, אבל אם היה פיקח ונתהרש – בותב ואחרים מקיימין כתב ידו.

רבי יעקב בר אחא רבי חייה בשם רבי יוחנן

[דף ל"ט ע"ב]

חלוקין על השונה הנה. אמרין: והא מתניתא פליגא, נתהרש הוא או נשתטה – אינו מוציא עולמות. ויכתוב, ויקיימו אחרים כתב ידו! קיימניה: בשאינו יודע לכתוב.

התיב רבי בא בר מפל: והא מתניתא פליגא, הרי שכתב בכתב ידו, אמר לפופר וכתב, לעדים והתמו – אף על פי שכתבוהו והתמוהו ונתנוהו לו, וחזר ונתנו לה – אינו גט!

אמר רבי יוסי: אמור דבתרא, ולית הדא פליגא, אינו גט עד שישמענו קולו אמר לפופר כתוב ולעדים התמו. סוף דבר עד שישמענו את קולו! ולא אפילו הרבין בראשו ואת אמר ליה בן, אף הכא לית בן. אמר רבי מנא: אית בן, היא שמיעת הקול, היא הרבנת הראש.

רבי זעירא בעא מיניה דרבי מנא: כמה דתימר עד שירבין בראשו שלש פעמים, ודכוותה עד שישמענו את קולו שלשה פעמים? אמר ליה: לשמיעת הקול – פעם אחת. להרבנת הראש – שלשה פעמים.

אמר רבי יודן: תמן – באומר כן וכך עשיתי. ברם הכא – באומר כן וכך עשוי. רבי בנימין בר לוי בעי: מה אנן קיימין? אם יש בו דעת לבא – יש בו דעת לשעבר! אין בו דעת לבא – אין בו דעת לשעבר!

אמר רבי אבא מרי: בתרש אנן קיימין ואין שליחות לחרש. רבי יוסי בי רבי בון אמר: בכריא אנן קיימין.

למה אינו גט? אני אומר מתעסק בשטרותיו. ותני בן, בפה דברים אמורים? בזמן שנשתתק מתוך בוריו, אבל אם נשתתק מתוך חוליו, דיוו פעם אחת. ובלבד, במקרגין לו.

[דף מ' ע"א]

נכתוב גט לאשתך? והוא אומר הין. לאמך? והוא אומר לאו. לאשתך? והוא אומר הין. לבתך? והוא אומר לאו. לאשתך? והוא אומר הין. לאחותיך? והוא אומר לאו.

אף בעדידות כן? אתא רבי אבהו בשם רבי יוחנן: אף בעדידות כן.

אדם מעיד עדותו מיושב. אף בנדרים כן? תני רב יששת, בשם שבדוקין אותו בגיטין שלשה פעמים, כך בודקין אותו בירושות, ובמקח וממכר, ובמתנות.

הלכה ב' מתני' אמרו לו נכתוב גט לאשתך אמר להן כתובו אמרו לפופר וכתב לעדים והתמו אף על פי שכתבוהו והתמוהו ונתנוהו לו ונתנו לה הרי הגט כמל עד שיאמר לפופר כתוב ולעדים התומו.

גמרא אמר לשנים: "אמרו לפלוני שיכתוב, ולפלוני ופלוני שיחתמו" – רבי זעירה בשם רבי ירמיה: מעשה היה בימי רבי, ואמר: לא יעשה כן בישראל. שמואל אמר: יעשה ויעשה.

רב ירמיה שאל לשמואל. אמר לשנים אמרו לפלוני שיכתוב ואתם התומו? אמר ליה הרי זה גט, אלא שהדבר צריך תלמוד. מחלפה שיטתיה דשמואל. תפון הוא אמר יעשה ויעשה, והכא הוא אמר אכן! שגייא היא, שישנו את עדותך.

ניחא לעדים והתמו. לפופר וכתב? לית הדא פליגא על דרבי יוחנן? דרבי יוחנן אמר: כתב תרפו בטופס כשר! פתר לה ברבי יהודה, דרבי יהודה פוסל בטופסין.

הלכה ג' מתני' זה גיטך מחולי זה. זה גיטך לאחר מיתתי – לא אמר כלום. מהיום אם מתי, מעכשיו אם מתי – הרי זה גט. מהיום לאחר מיתתי – אינו גט, ואם מת – חולצת ולא מתייבמת.

גמרא זה גיטך אם מתי. זה גיטך מחולי זה. זה גיטך לאחר מיתתי – לא אמר כלום. ורבתינו אמרו: הרי זה גט.

מני "רבתינו"? רבי יהודה הנשיא ובית דינו.

בשלשה מקומות נקרא רבי יהודה הנשיא "רבתינו".

[דף מ' ע"ב]

בגיטין. בשמן. ובכנדל.

ונקראו לו בית דין שריא! שכל בית דין שהוא מתיר שלשה דברים, הוא נקרא בית דין שריא! אמר רבי יודן בי רבי ישמעאל: בית דינו חלוק עליו בגיטין.

מהו שתהא מותרת לינשא? רבי חגי אמר: מותרת לינשא. רבי יוסי אמר: אסורה לינשא, אני אומר נעשו לו ניסים והיה.

מהיום אם מתי. מעכשיו אם מתי – הרי זה גט. מהיום ולאחר מתי – אינו גט. אמר רבי יודן: רבנין ורבתינו. מתיבין רבנין לרבתינו: למה אתון אמרין הרי זה גט? בגין דאמר "אם". והא סיפא "ואם" ואתון אמרין אינו גט, אלא: בגין דאמר "מהיום", אוף אגז בן אית לן "מהיום" עיקר.

[דף מ"א ע"א]

מתיב רבי לרבנין למה אתון אמרין אינו גט, בגין דאמר מהיום והא רישא מהיום ואתון אמרין הרי זה גט! אלא בגין דאמר "אם" אוף אגז אית לי "אם" עיקר.

תמן מהלפין.

רבי יסא בשם רבי יוחנן ורב, תריהון אמרין: דברי רבי תמן דהוא רבנין דהקא: מפיןן שאמר "מהיום" – כמי שאמר על מנת.

רבי זעירא בעא קומי רבי יסא: על מנת אם מתי, או על מנת לאחר מיתה? אמר ליה: על מנת אם מתי. רבי בא בשם רב: דברי רבי הקא דהוא רבנין דתמן: מפיןן שאמר "מהיום" – כמי שאמר לאחר מיתה.

תמן תנינן: הפותב נכסיו לרבניו, צריך לשיכתוב מהיום ולאחר מותו; דברי רבי יהודה. רבי יוסי אמר: אינו צריך. מה טעמא של רבי יוסי? זמנו של שטר מוכיח עליו.

רבי שמעון בן יקים אעיל עובדא קומי רבי יוחנן. מהיום לאחר מיתה – מתנתו מתנה. מהיום ולאחר מיתה – אינו גט. הברייא בשם רבי יוחנן, אינה איסרטה. רבי זעירא בשם רבי יוחנן: אינה בגיטין, אינה כמתנה.

אמר רבי אילא: כמתנה, מפיןן שאמר "מהיום" – מתנה גמורה היא. לאי זה דבר כתב בה לאחר מיתה? לשיר לו אכילת פירות. ובגיטין, מפיןן שקתב "מהיום" בגט – פרות הוא. לאי זה דבר כתב בה לאחר מיתה? לשיר לו אגופה. אמר רבי בון בר כהנא קומי רבי אילי: לשיר לו מעשה ידיה? אמר ליה: לא מצינו אשה נשואה לזה ומעשה ידיה של זה; והוה רבי זעירא מקלם ליה, וצווה ליה, בנייה דאורייתא! .

[דף מ"א ע"ב]

אף בגמ' שיחרור בן. "הרי גמ' שחרורך מעכשיו לאחר שלשים יום" – על דעתיה דרבי – הרי זה גמ'.
על דעתיה דרבנן – אינו גמ'.

אף בהבקר בן. "שדי מובקרת מעכשיו לאחר שלשים יום" – על דעתיה דרבי – מובקרת. על דעתיה
דרבנן – אינה מובקרת. אף בהקדש בן? כל עמא מודיי: אמירתי לגבוהה כמסירתיה להדיומט. אף
בקידושין בן? אשכח תני, רבי אומר: מקודשת קידושין גמורין.

הלכה ד' מתני' זה גיטין מהיום אם מתי מחולי זה, ועמד והילך בשוק וקלה ומת – אומדין אותה,
אם מחמת חולי הראשון מת – הרי זה גמ'. ואם לאו – אינו גמ'. לא תתניחוד עמו אלא בפני עדים,
אפילו עבד אפילו שפחה, חוץ משפחתה מפני שלבה גם בשפחתה. ומה היא באותן הימים? רבי
יהודה אומר: באשת איש לכל דבר. ורבי יוסי אומר: מגורשת ואינה מגורשת.

גמרא אבל גריסין לגסה – כמי שממת מאותו חולי.

[דף מ"ב ע"א]

פונדקאות עצמן ולא עמד – כמי שלא מת מאותו חולי.

אם מתי מחולי זה, ונפל עליו גל, או שנשכו נחש – אינו גמ', שלא מת מאותו החולי. אם לא עמדתי
מחולי זה, ונפל עליו גל או שנשכו נחש – הרי זה גמ', שלא עמד מאותו החולי.

תני: אף המוסבין. אמר רבי יעקב בר אבהו: מעשה היה בהן שבועל, מת, שלא עמד מאותו החולי.
ועבד ושפחה נאמנין? יודעין הן העדים שבשעה שנתיהודה עמו שהיה שם עבד ושפחה. כהדא:
נתיהודה עמו בפני שנים – צריכה הימנו גמ' שני. באחד – אינה צריכה ממנו גמ' שני. באחד
בשחרית ובאחד בין הערבים – זה היה מעשה ושאול רבי אליעזר בן תרדיון לחכמים, ואמר: אין
זה יהוד.

נתיהודה עמו כדי בעילה – הוששין לה משום בעילה, ואין הוששין לה משום קידושין. רבי יוסי בי
רבי יהודה אומר: אף הוששין לה משום קידושין.

רבי ירמיה פתח מתניתא: נתייחדה עמו כְּדֵי בְּעִילָה – הוֹשְׁשִׁין לָהּ מִשּׁוּם בְּעִילַת זְנוּת, וְאִין הוֹשְׁשִׁין לָהּ מִשּׁוּם קִידוּשִׁין בְּבְעִילָה. לֹא נִתְיַחַדָּה עִמּוֹ כְּדֵי בְּעִילָה – אִין הוֹשְׁשִׁין לָהּ מִשּׁוּם בְּלוּם. רבי יוסי בי רבי יהודה אומר: אף הוֹשְׁשִׁין מִשּׁוּם קִידוּשִׁין בְּבְעִילָה.

רבי יוסי פתח לה מתניתא: נתייחדה עמו כְּדֵי בְּעִילָה – הוֹשְׁשִׁין לָהּ מִשּׁוּם בְּעִילַת זְנוּת, וְאִין הוֹשְׁשִׁין לָהּ מִשּׁוּם קִידוּשִׁין בְּבְעִילָה. לֹא נִתְיַחַדָּה עִמּוֹ כְּדֵי בְּעִילָה – אִין הוֹשְׁשִׁין לָהּ מִשּׁוּם קִידוּשִׁין בְּכֶסֶף. רבי יוסי בי רבי יהודה אומר: אף בְּזוּ הוֹשְׁשִׁין לָהּ מִשּׁוּם קִידוּשִׁין בְּכֶסֶף.

אמר רבי אבין:

[דף מ"ב ע"ב]

אתיא דבית שמאי – כְּרַבְנִין. ובית הלל – כְּרַבִּי יוֹסִי בִּי רַבִּי יְהוּדָה.

לידא מילא? רבי לעזר אומר: ליורשה. דתנינן תמן: וזכאי במציאתה ובמעשה ידיה ובהפר נדריה. אמר רבי זעירא זאת אומרת, שהיא באשת איש לכל דבר.

מחלפה שיטתיה דרבי יודה. תמן הוא אמר מיתה מצויה, והכא הוא אמר אין מיתה מצויה: תמן – בצבור, כאן – ביחיד. דתניא: רבי יהודה אומר: לא היה שופר קינים בירושלים מפני התערוכות, שפא תמות אחת מהן, ונמצאו דמי הפאות מתות מעורבת בהן.

בעילתה מהו? אית תניי תני: בעילתה ברורה. ואית תניי תני: בעילתה ספק. מאן דאמר: בעילתה ברורה – מכיא אשם תלוי. ומאן דאמר: בעילתה ספק, מת – פטור. לא מת – מכיא הפאות.

[דף מ"ג ע"א]

הלכה ה' מתני' "הרי זה גיטוד על מנת שתתני לי מאתים זוז" – הרי זו מגורשת ותתן. "על מנת שתתני לי מיבן ועד שלשים יום"; נתנה לו בתוך שלשים יום – מגורשת, ואם לאו – אינה מגורשת. אמר רבן שמעון בן גמליאל: מעשה בציידן, שאמר אחד לאשתו: "הרי זה גיטוד על מנת שתתני לי איצטלית" ואבדה איצטליתו. אמרו חכמים: תתן לו את דמיה.

גמרא תני: לא הספיקה ליתן לו עד שפית. רבן שמעון בן גמליאל אומר: תינתן לאביו ולאחיו, והיא פטורה מן החליצה ומן היבום.

אף בקידושין בן. "הרי את מקודשת לי על מנת שאתן לך מאתים וזו" וְלֹא הִסְפִּיק לִיתֵּן לָהּ עַד שְׁמַת – רבן שמעון בן גמליאל אומר: אבינו ואחיו נותנין לה, והיא זקוקה לחליצה ולייבום.

אמר רבי יודן: בשאבדה באונם אנו קיימין. עשו אותה במתנה שומר הנם להיות פטור מן השבועה. אמר רבי יוסה: וכא אתינן מיתני שומר הנם להיות פטור מן השבועה! אלא בשאבדה בפשיעה אנו קיימין. דמים עשו אותה פאיצמלית. רבנין אמרי: אחת זו ואחת זו משום תנאי גיטין.

הלכה ו' מתני' "הרי זה גיטך על מנת שתשמישי את אבא". "על מנת שתניקי את בני" במה היא מניקת? שתי שנים. רבי יהודה אומר: שמנה עשר חדש. מת הבן. או שמת האב – הרי זה גט. "על מנת שתשמישי את אבא שתי שנים ועל מנת שתניקי את בני שתי שנים", מת הבן, או שאמר האב אי אפשי שתשמישיני, שלא בהקפדה – אינו גט. רבן שמעון בן גמליאל אומר: בזה – גט. כלל אמר רבן שמעון בן גמליאל: כל עכבה שאינה מונעה – הרי זה גט.

גמרא אמר רבי חייה ברבי בא: בהניו והוא שתשמישינו כל צורכו. והוא שתניקי כל צורכו.

לאחר מיתה, אפילו לא הניקתו כל צורכו, אפילו לא שימשותו כל צורכו, אלא אפילו שימשותו שעה אחת, אפילו הניקתו שעה אחת.

רבי שמעון בן לקיש אומר: בהניו – אפילו לא שימשותו כל צורכו. אפילו לא הניקתו כל צורכו. אלא אפילו שימשותו שעה אחת. אפילו הניקתו שעה אחת. לאחר מיתה – אפילו לא שימשותו ולא הניקתו כלום.

מתניתא פליגא על ריש לקיש, במה היא מניקת? שתי שנים. רבי יהודה אומר: שמנה עשר חדש! אמר רבי אבין: בשכר מניקה שנו.

אמר רבי אבהו בשם רבי יוחנן: סדר סימפון כך הוא: אגא פלן בר פלן מקדש לך אנת פלגית בת פלן, על מנת ליתן לך מיקמת פלן ומגבסיך ליום

[דף מ"ג ע"ב]

פלן, דאין אתא יום פלן ולא כנסתיך – לא יהוי לי עליך כלום.

אירע לו אונם: רבי יוחנן אומר: אונסא – כמאן דלא עבד. ריש לקיש אומר: אונסא – כמאן דעבד. על דעתיה דריש לקיש אין תוה צריד למיעבד, ואין אתא יום פלוגי ולא כנסתה לי לא יהוי לי עליך כלום.

רבי יוחנן מי דמייד, פקיד לבנתיה די יהוויז עבדון פריש לקיש. אמר: שפוא יעמוד בית דין אחר ויסבר דכוותיה, ונמצאו בניו באין לידי ממוזירות.

חד בר גש אקדם פריטין לאילפא, ונגב נהרא. אתא עיבדא קומי רב נחמן בר יעקב, הא אילפא אייתי נהרא .

אבא בר הונא בשם רבי אבא הוה מצלי דייגב נהרא בגין דניסב פריטוי !

אשכחת אמר, רבי יוחנן ורבי בא – לא סברין פרבן שמעון בן גמליאל. ריש לקיש ורב נחמן בר יעקב – סברין פרבן שמעון בן גמליאל. חתכה דדה – כמי שעבדה. נחתה דדה – כמי שלא עיבדה.

הלכה ז' מתני' "הרי זה גיטוף אם לא באתי מיכן ועד שלשים יום"; הנה הולף מיהודה לגליל, הגיע לאנטיפטרס וחזר – בטל התנאי.

"הרי זה גיטוף אם לא באתי מיכן ועד שלשים יום"; הנה הולף מגליל ליהודה, והגיע לכפר עותני וחזר – בטל התנאי.

"הרי זה גיטוף אם לא באתי מיכן ועד שלשים יום"; הנה הולף למדינת תים, הגיע לעכו וחזר – בטל התנאי.

"הרי זה גיטוף כל זמן שאעבור מפנגד פניו שלשים יום"; הנה הולף ובא, והנה הולף ובא, הואיל ולא נתתיחד עמה – הרי זה גט.

גמרא ליידא מילחא? רבי לעזר אמר: לביתו. רבי יוחנן אמר: למקומות.

מתניתין מסייעא למאן דאמר לביתו, הגיע לעכו וחזר – בטל התנאי! אמר רבי חגי קומי רבי יוסי: תיפתר במאן דאמר עכו בארץ ישראל לגיטין. ואפילו תימר עכו בארץ ישראל לגיטין

[דף מ"ד ע"א]

שפוא לתנאי גיטין.

ואסור להתייחד עמה מבכר, שפוא יעבר מפנגד פניה שלשים יום, ונמצא גיטה גדול מבנה.

הלכה ח' מתני' "הרי זה גיטוף אם לא באתי מיכן עד שלשים עשר הדש"; מת בתוף שלשים עשר הדש – אינו גט.

"מעבשיו אם לא באתי מיפן ועד שנים עשר חדש"; מת בתוך שנים עשר חדש – הרי זה גמ.

"אם לא באתי מיפן ועד שנים עשר חדש, כתבו גמ ותנו לאשתי"; כתבו גמ בתוך שנים עשר חדש ונתנו בתוך שנים עשר חדש – אינו גמ.

"כתבו ותנו גמ לאשתי אם לא באתי מיפן ועד שנים עשר חדש"; כתבו בתוך שנים עשר חדש ונתנו לאחר שנים עשר חדש – אינו גמ. רבי יוסי אומר: כזה – גמ.

כתבו לאחר שנים עשר חדש ונתנו לאחר שנים עשר חדש ומת, אם גמ קדם למיתה – הרי זה גמ. ואם מיתה קדמה לגמ – אינו גמ. אם אינו יודע, זו היא שאמרו: "מגורשת ואינה מגורשת".

גמרא מה טעמא דרבי יוסי? בגין דאקדים כתיבה ולא אקדים נתינה, ואתון אמרין אינו גמ? כך היא הגירסה.

רבי תייה רובה בעי קומי רבי: "הרי זה גיטין? לאחר ההג?" אמר ליה: כל שלשים יום שלאחר ההג – בלאחר ההג הן.

רבי ביבון בר תייה בעא קומי רבי זעירא: הרי גיטין ערב הפסח? ואפילו כמאן דאמר כל שלשים שלאחר ההג – בלאחר ההג הן, כל שלשים שלפני הפסח, אינו כלפני הפסח?

רבי זעירא בעי קומי רבי יסא: אמר: "קונם יין שאני טועם במוצאי שבת?" אמר ליה: במוצאי שבת – אסור, ערב שבת – מותר. ימים שבנתיים – צריכה. והכא, מוצאי שבת – הרי זה גמ, ערב שבת – אינו גמ. ימים שבנתיים – צריכה.

הדרן עלך מי שאחוז

פרק שמיני

הלכה א' מתני' חוזק גמ לאשתו, והיא בתוך ביתה או בתוך חצירה – הרי זה מגורשת. ורקו לה בתוך ביתו או בתוך חצירו אפילו עמה במיטה – אינה מגורשת. לתוך חיקה או לתוך קלתה – הרי זה מגורשת.

גמרא (דברים כד) וכתב ונתן בידה. אין לי אלא בידה. בגינתה בחצירה מניין? תלמוד לומר ונתן ונתן. עד פדון פרבי עקיבה, פרבי ישמעאל? תני רבי ישמעאל: (במדבר כא) ויקח את כל ארצו מידו ועד ארנו. וכי מידו לקח? אלא מהו מידו, מרשותו. וגינתה

[דף מ"ד ע"ב]

וחצירה אינו משועבדין לאיש? לאכילת פירות. רבי יהושע בשם רבי ינאי: עד שיקתוב לה דין ודברים אין לי בנכסיה.

רבי יצחק בר הקולא בשם רבי הושעיה: אפילו לא כתב לה דין ודברים אין לי בנכסיה.

ואתיא דרבי ינאי פרבי מאיר, ודרבי הושעיה פרבנין כך היא הגירסה. דרבי ינאי פרבי מאיר, דרבי מאיר אומר: על ידי שיד העבד כיד רבו – הוא זכה גיטו מידו. וגינתה וחצירה, הואיל והן משועבדין לאיש לאכילת פירות – עד שיקתוב להן דין ודברים אין לי בנכסיה.

וקשיא על דרבנין, הוא יד העבד כיד רבו והוא זכה גיטו? ודרבי הושעיה פרבנין דרבנן אמרי: כך היא הגירסה. על ידי שאין האשה כיד בעלה – הוא זכתה גיטה מידו. וגינתה וחצירה, אף על פי שהן משועבדין לאיש לאכילת פירות – אפילו לא כתב לה דין ודברים אין לי בנכסיה.

נפלו לו נכסים וזה, אפילו כתב – כמי שלא כתב.

[דף מ"ה ע"א]

היה נשוי את בת אחיו, אפילו כתב – כמי שלא כתב.

נתן לה אחר מתנה, ואמר לה: "על מנת שלא יהא לבעלה רשות בהן אלא מה שאת נושאת ונותנת בפיד", אפילו לא כתב לה – כמי שקתב.

רבי ירמיה בעי: ורקו לה בהצר שאינה של שניהן מהו? רבי אחא בשם רבי תנינא: צריכה לרבנין. אומר רבי אבין: מחלוקת רב ורבי חיה, רובה דמר רבי שמואל רבי זעורה רבי חיה בר אשי בשם רב: אין משיכה קונה בהצר שאינה של שניהן. ותני רבי חיה ופליג. אימתי אמרו המפלטלין נקנין במשיכה? ברשות הרבים או בהצר שאינה של שניהן, אבל ברשות הלוקח פיון שקיבל עליו – זכה. ברשות המוכר לא קנה אלא עד שעה שניבית, או עד שעה שימשוף ויוצא חוץ מרשות הבעלים. ברשות זה שהיו מופקדין אצלו – לא קנה עד שיוכרוהו בהן או עד שישפיר לו את מקומו.

עולא בר ישמעאל אומר: לא עלתה על דעתו לזכות בקלתה. הניע עצמו שהיתה קלתה של זהב! כל שכן לא עלתה על דעתו לזכות בקלתה! רבי יוחנן אומר: ובלבד במשתמשת בה. אומר רבי יוסי: ובלבד במשתמשת בה באותה שעה.

ריש לקיש אומר: בקשורה לה. אומר רבי יוסי: ובמגבהת מחמתה.

תני רבי הושעיה: ומסייע לרבי יוחנן, אפילו זרקו לה בתוך המלוש שלה - הרי זו מגורשת.

[דף מ"ה ע"ב]

הלכה ב' מתני' אומר לה: "כינמי שמר חוב זה", או שמצאתו מאחוריו, קוראה והיא גיטה - אינו גט, עד שיאמר לה: "הא גיטיך". נתן בידה והיא ישינה, ניעורה, קוראה והרי היא גיטה - אינו גט, עד שיאמר לה: "הא גיטיך". היתה עומדת ברשות הרבים וזרקו לה, קרוב לה - מגורשת; קרוב לו - אינה מגורשת; מחצה למחצה - מגורשת ואינה מגורשת.

גמרא אומר רבי יוחנן: דרבי שמעון בן אלעזר היא. דרבי שמעון בן אלעזר אומר: לעולם אינו גט עד שיאמר לה בשעת מתנה הא גיטיך.

במה הוא קרוב? רב אומר: ארבע אמות. אומר רבי אלאי הירש: ארבע אמות. רבי אלעזר בשם רבי יוחנן בשם רבי ינאי: בפישוט ידים. ותני נן: בפישוט ידים.

רבי בא רבי ירמיה בשם רב: בפישוט ידים. מחלפה שיתמיה דרב: תמן הוא אומר ארבע אמות, והכא הוא אומר אבזו כאן - להלכה. כאן - למעשה. ותני רבי לעזר: אפילו קרוב לו מלה וקא חבלב ונטלו - אינה מגורשת. שמואל בהדא דרבי לעזר ופליג.

המחזור בכולן, עד שיתגנה לתוך ידה. היה פושט ידים בינו לבינה - שמעון בר בא בשם רבי יוחנן: קרוב לה מלו - מגורשת, לו מלה - אינה מגורשת. מחצה למחצה - מגורשת ואינה מגורשת.

אבא בר רב ירמיה אומר: כל הן דתנינן: 'מגורשת ואינה מגורשת' - מזונות משלו.

הלכה ג' מתני' וכן לענין הקידושין, ולענין החוב. אומר לו: "זרוק לי חובי", וזרקו לו; קרוב למלה - זכה חלוה; קרוב ללוה - חלוה חייב; מחצה למחצה - שניהן יחלוקו. היתה עומדת בראש הגג וזרקו לה, כיון שהגיע לאויר הגג - הרי זו מגורשת. הוא מלמעלן והיא מלמטן וזרקו לה, כיון שיצא מרשות הגג, נחוק, או נשרף - הרי זו מגורשת.

גמרא ריש לקיש אמר בשם אבא בהן ברוך לא: אדם זכה במציאת בתוך ארבע אמות. מה טעמא? הנה בעוניי הכינותי לבית ה' והב כפרים מאה אלה, וכסף אלה אלפים כפרים, ולנהשת ולפרזל אין משקל כי לרב היה, ועצים ואבנים הכינותי, ועליהם תוסף (דברי תימים א כב). אמר רבי יונה אמר רבי הושעיה בעי: מה אנו קיימין? אם בתוך ארבע אמות – עשיר הוא. ואם הוין לארבע אמות, יש אדם מקדיש דבר

[דף מ"ז ע"א]

שאינו שלז? קיימונה, במקדיש ראשון ראשון.

אמר רבי אבון: מהו בעניי? שאין עשירות בפני מי שאמר והיה העולם. דבר אחר, הנה בעניי – שהיה מתענה ומקדיש סעודתו לשמים.

התיב רב יעקב בר אידי קומי ריש לקיש: והתנינו: ראה את המציאה ונפל לו עליה ובא אחר והחזיק בה, זה שהחזיק בה – זכה בה! תיפתר: שלא אמר יזכו לי ארבע אמות.

והתנינו: נפל לו עליה פרס מליתו עליה, מעבירין אותו הימנה עוד היא בשלא אמר יזכו לי ארבע אמות.

והא תני רבי יהיה: שניים שהיו מתכתשין על העומר ובא אחר והטפו, זה שהטפו זכה בו! עוד הם בשלא אמרו יזכו לנו ארבע אמות.

רבי יסא בשם רבי יוחנן: זו גיטין, מה שאין בן במתנה. רובה דרבי יוחנן ורובה דריש לקיש. רובה דרבי יוחנן, מה אם מציאה שאינו זוכה בה מדעת אחר – הרי הוא זכה בתוך ארבע אמות, מתנה שהוא זוכה בה מדעת אחר – לא כל שכן. רובה דריש לקיש, מה אם מתנה שאינו זוכה בה בתוך ארבע אמות – הרי הוא זוכה מדעת אחר, מציאה שהוא זוכה בה בתוך ארבע אמות – לא כל שכן!

התיב רבי זעירא קומי רבי יסא: והא תנינו וכן לענין קידושין? אמר ליה: הוא גיטין הוא קידושין. והא תנינו: וכן לענין החוב! אמר ליה: שכן אם אמר לו זרקיהו לים ויהא מחול לך – מחול לו. מעתה, אפילו קרוב ללזה – זכה הלזה! ותנינו: קרוב ללזה – הלזה חייב, שכן אם אמר לו זרקיהו עד שייבנם לרשותו, ועדיין לא נכנס לרשותו!

אמר רבי אבין: כל אילין מתיבתא דהנה רבי זעירא משיב קומי רבי יסא, וריש לקיש משיב קומי רבי יוחנן והוא מקבל מינייהו, פתר לה באילין פתרייתא.

רבי אבין בשם חזקיה: בשכר הלבלר שנו.

אמר רבי אלעזר:

[דף מ"ו ע"ב]

מתניתא בגג שיש לו מעקה, והוא שירד לאויר מעקה, ושאינו לו מעקה, והוא שירד לאויר שלשה שהן סמוכין לגג, שכל שלשה שהן סמוכין לגג – בגג הן.

רבי יעקב בר אחא, רבי בא בר המנינא בשם רב אדא בר אחווה: לעגנן שבת, שכל שלשה שהן סמוכין למחיצה – במחיצה הן?

אמר רבי יסא: דלא דמיא, גיטין מלמעלן, ושבת מלמטן. גיטין – אפילו לא נה, שבת – עד שניגה. רבי אמי בשם רבי יוחנן: והוא שירד לאויר מחיצות.

רבי אימי בעא קומי רבי יוחנן: מתניתא דרבי? דרבי עבד אויר מחיצה כממשו. אמר ליה: דברי הכל היא, הכא דגיטין ויתביניה, רבי אומר: מקורה, ואת אומרת אינה מקורה! מה בין גיטין ומה בין שבת? אמר רבי אבא: בשבת פתיב (שמות כ) לא תעשה מלאכה, נעשית היא מאליה? ברם הכא, ונתן בידה (דברים כד) – ברשותה.

הלכה ד' מתני' בית שמאי אומרים: פוטר אדם את אשתו בגט ישן. ובית הלל אסרין. ואי זהו גט ישן? כל שנתיהד עמה מאחר שכתבו לה.

גמרא רב יהודה בשם שמואל: וכולן, אם נישאו – לא תצא, שלא להוציא ליה על בניה.

[דף מ"ז ע"א]

אנן תנינן: מאחר שכתבו לה, אית תניי תני מאחר שנתנו לה. מאן דאמר מאחר שכתבו לה – כמסייעא לבית שמאי. מאן דאמר מאחר שנתנו לה – כמסייעא לבית הלל.

הלכה ה' מתני' כתב לשם מלכות שאינה הוננת, לשם מלכות מדי, ולשם מלכות יון, לכניין הבית, ולחורבן הבית. ה"ה במזרח וכתב: "פמערב", בפערב וכתב: "במזרח" – תצא מזה ומזה, וצריכה גט מזה ומזה.

מִסְכַּת תְּרוּמוֹת פָּרָק תְּשִׁיעִי

א. דג טמא שִׁכְּבָשׁוּ עִם דג טהור, כָּל גֶּרֶב' שִׁמְחִזִּיק סֵאתִים שָׁבוּ מִשְׁקַל עֶשְׂרֵה זָוֹ שִׁבְיֵהוּדָה, שֶׁהֵן עֶשֶׂר סִלְעִים בְּגִלְלִיל, דג טמא - צִירוֹ אֲסוּר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: רַבִּיעִית בְּסֵאתִים. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: אֶחָד מִשְׁשֵׁה עֶשֶׂר בּוּ. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן מִנְסִיָּא: אֵין לָךְ גֶּרֶב שִׁמְחִזִּיק סֵאתִים, שָׁבוּ מִשְׁקַל עֶשְׂרֵה זָוֹ בִּיהוּדָה, שֶׁהֵן עֶשֶׂר סִלְעִים בְּגִלְלִיל, דג טמא, שְׁאִין בּוּ רַבִּיעִית צִיר. אָמַר רַבִּי יוֹסִי בְּרִי יְהוּדָה: בְּמָה דְּבָרִים אֲמֹרִים? בְּזִמְן שִׁשׁוּלָה וּמִנִּיחַ לְפָנָיו וּמִצָּא בּוּ כִּשְׁעוֹר הַזֶּה, אֲבָל אִם הָיָה נוֹטֵל וְזוֹרֵק רֵאשׁוֹן, אִף עַל פִּי שְׁמַעְצָא בּוּ יֵתֵר מִכִּשְׁעוֹר הַזֶּה - מִתֵּר:

ב. דג טמא שִׁכְּבָשׁוּ עִם דג טהור - מִדִּיחוּ וּמִתֵּר. דג טמא מְלִיחַ וְדג טהור תָּפַל - אֲסוּר. דג טהור מְלִיחַ וְדג טמא תָּפַל - מִתֵּר. דג טמא שִׁבְשָׁלוּ עִם דג טהור - רוֹאִין אוֹתוֹ כְּאֵלוֹ הוּא קְפֻלוֹט, אִם יֵשׁ נוֹתֵן טַעַם - אֲסוּר, וְאִם לֹא - מִתֵּר:

ג. אֵלֹו הֵן מִינֵי חֲסִיּוֹת? הַלוֹף וְהַשּׁוּם וְהַבְּצָלִים וְהַקְּפֻלוֹטוֹת. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אֵין לָךְ מִינֵי חֲסִיּוֹת - אֵלָא קְפֻלוֹט בַּלְבָּד:

ד. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: כּוֹבְשִׁין בְּצִלִּין שֶׁל תְּרוּמָה בְּחִמְץ שֶׁל חֲלִין, וְאֵין כּוֹבְשִׁין בְּצִלִּין שֶׁל תְּרוּמָה בְּחִמְץ שֶׁל תְּרוּמָה, וְאֵין צְרִיף לומר בְּצָלִים שֶׁל חֲלִין בְּחִמְץ שֶׁל תְּרוּמָה. רַבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר: כָּל הַמִּתְבַּשְּׁלִין זֶה עִם זֶה - אֵין מִתְרִין אֵלָא עִם הַבֶּשֶׂר. בֶּשֶׂר בְּבֶשֶׂר - אֲסוּר. וְכָל הַמִּתְבַּשְּׁלִין עִם הַבֶּשֶׂר - הֵרִי אֵלוֹ אֲסוּרִין. רַבִּי אֲלִיעֶזֶר אוֹמֵר: כָּבֵד - אוֹסֶרֶת וְנֹאסֶרֶת. רַבִּי יִשְׁמַעֵאל בְּרַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָה אוֹמֵר: שְׁלוּקָה - אוֹסֶרֶת וְאֵינָה נֹאסֶרֶת. מְבַשְּׁלֵת - אוֹסֶרֶת וְנֹאסֶרֶת:

ה. בִּיצִים טְהוֹרוֹת שִׁשְׁלָקָן עִם בִּיצִים טְמֵאוֹת, אִם יֵשׁ בְּהֵן בְּנוֹתָן טַעַם - אֲסוּרוֹת, וְאִם לֹא - מִתְרוֹת. בִּיצִים שִׁשְׁלָקָן וּמִצָּא בְּאַחַת מֵהֵן אֲפֻרוֹחַ, אִם יֵשׁ בְּהֵן בְּנוֹתָן טַעַם - אֲסוּרוֹת, וְאִם לֹא - מִתְרוֹת. גְּעוּלֵי בִיצִים - מִתְרִין בְּאֲכִילָה. בִּיצִים מוּזְרוֹת - נִפְשׁ יְפֵה תֹאכֵל. מִצָּא בְּאַחַת מֵהֵן דָּם - זוֹרֵק אֶת הַדָּם וְאוֹכֵל אֶת הַשָּׂאֵר:

ו. אוֹכֵל אָדָם דְּגִים וְחִגְבִּים, בֵּין חֵיין וּבֵין מֵתִים, וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ. יֵין שֶׁל תְּרוּמָה שְׁנֵפַל לְתוֹךְ הַמּוֹרֵס - אֲסוּר לְזָרִים. רַבִּי אֲלִיעֶזֶר בְּרַבִּי יִשְׁמַעֵאל מִתֵּר לְזָרִים:

ז. נוֹתֵן אָדָם דְּבִלָה וּגְרוּגְרוֹת לְתוֹךְ הַמּוֹרֵס כְּדֶרֶךְ שְׁנוֹתָן אֶת הַתְּבַלִּין, אֲבָל לֹא יִסְחָטֵם לְהוֹצִיא מֵהֵן מִשְׁקִין. בְּתַבְלִין - מִתֵּר מִפְּנֵי שֶׁהֵן מְלֹאכְתָּן. צוֹרֵר אֶת הַתְּבַלִּין וְנוֹתֵנָן לְתוֹךְ הַתְּבַשִּׁיל, אִם בְּטֵל טַעַמָּן - מִתְרִין, וְאִם לֹא - אֲסוּרִין:

ח. אֵין עוֹשִׂין אֶת הַיֵּין - אֶלּוֹנִיתִית, וְאֶת הַשְּׂמֶן - עֵרֵב. סָךְ אֶת הַשְּׂמֶן וְאֵין סָךְ יֵין. הַשְּׂמֶן - דֶּרְכוֹ לְסִיכָה, יֵין - אֵין דֶּרְכוֹ לְסִיכָה:

ט. דְּבַשׁ תְּמָרִים - רַבִּי אֲלִיעֶזֶר אוֹמֵר: חִיב בְּמַעֲשְׂרוֹת. אָמַר רַבִּי נֶתָן: מוּדָה רַבִּי אֲלִיעֶזֶר שְׁפָטוֹר מִן הַמַּעֲשְׂרוֹת. אֲבָל אוֹמֵר הָיָה רַבִּי אֲלִיעֶזֶר: שְׁלֹא יֵאכֵל מִן הַדְּבַשׁ עַד שְׂיִתְקֵן הַתְּמָרִים. מוּדָה רַבִּי אֲלִיעֶזֶר: שְׁאֵם תִּקֵּן הַתְּמָרִים וְדוּבְשָׁן בְּאֶסְפְּמִיא - שְׁמִתֵּר. דְּבַשׁ תְּמָרִים - מְטַמֵּא מִשּׁוּם מִשְׁקָה. אָמַר רַבִּי נֶתָן: מוּדָה רַבִּי אֲלִיעֶזֶר שְׁאִין זֶה מְטַמֵּא מִשְׁקָה. עַל מָה נִחְלָקוּ? עַל שְׁנֵתָן לְתוֹכוֹ מַיִם, שֶׁרַבִּי אֲלִיעֶזֶר מְטַמֵּא מִשּׁוּם מִשְׁקָה, וְחֲכָמִים אוֹמְרִים: הוֹלְכִין אַחַר הָרֵב:

י. זֵיתִים שֶׁל תְּרוּמָה טְהוּרִים - יַעֲשׂוּ שְׂמֶן. טְמֵאִים - לֹא יַעֲשׂוּ שְׂמֶן. עֲנָבִים בֵּין טְמֵאוֹת בֵּין טְהוֹרוֹת - לֹא יַעֲשׂוּ; דְּבַרִּי רַבִּי מְאִיר. רַבִּי יַעֲקֹב אוֹמֵר, מוּדָה רַבִּי אֲלִיעֶזֶר לְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: בְּזֵיתִים טְהוּרִין - שְׂעִיעֲשׂוּ שְׂמֶן. עַל

זײן של תרומה שנטמא או שנתגלה - שׁוֹפֵךְ
וְשׁוֹנֵה וְאֵינוּ חוֹשֵׁשׁ:

מִסְכַּת תְּרוּמוֹת פָּרָק עֲשִׂירִי

א. גרעיני זיתים, גרעיני תמרים, וגרעיני
חרובין, כלן אף על פי שאין מְכַנְסִין -
אֲסוּרִין. וְשָׂאֵר כָּל הַגְּרַעֲיָנִים, מְכַנְסִין -
אֲסוּרִין, שְׂאִין מְכַנְסִין - מִתְרִין:

ב. קליפי פולין ושומשמיץ, יש בהן אכל -
אֲסוּרִין, אִין בְּהֵן אֲכָל - מִתְרִין. קְלִיפֵי
מִלְפִפִּין, אֵף עַל פִּי שְׂאִין בְּהֵן אֲכָל -
אֲסוּרִין. גְּרַעֲיָנֵי אֲתָרוּג - מִתְרִין. קְלִיפֵי
אֲתָרוּג אֲסוּרִין מִפְּנֵי שֶׁהַבְּרִיּוֹת אוֹכְלִין מֵהֶן.
קְלִיפֵי אֲבִטִיחַ וּמְעֵי אֲבִטִיחַ וּקְנוֹבֵת יֶרֶק שֶׁל
תְּרוּמָה - רַבִּי דוֹסָא מְתִיר לְזָרִים, וְחֻכְמִים
אוֹסְרִין. רַבִּי יַעֲקֹב אוֹמֵר מִשְׁמוֹ: הַבְּפֹרוֹת
וְהַסְּפֹת - אֲסוּרוֹת, בְּאֲמֻצָּע קִיץ - מִתְרוֹת:

ג. כֶּשֶׁם שְׂאֵסוּרוֹת לְאָכֵל בַּתְּרוּמָה - כִּד
אֲסוּרוֹת בְּטָבֵל וּבְמַעֲשֵׂר טָבֵל, וּבְמַעֲשֵׂר
רֵאשׁוֹן שְׂלֵא נִטְלָה תְּרוּמָתוֹ, וּבְמַעֲשֵׂר שְׁנִי
וְהַקֹּדֶשׁ שְׂלֵא נִפְדוּ. הַמְצוּלוֹת וְהַקְּבוּנוֹת
שֶׁל תְּרוּמָה - אֲסוּרוֹת, הַעֲלוּ אֲבָק -
מִתְרוֹת. סִבִּין שֶׁל חֲדָשׁוֹת - אֲסוּרוֹת, שֶׁל
יְשׁוּת - מִתְרוֹת. עַד מְתֵי חֲדָשׁוֹת אֲסוּרוֹת?
כָּל זְמַן שֶׁבָנִי אָדָם רִגְלִין לְחַבֵּט בֵּין
הַגְּרָנוֹת. רַבִּי אַחָא אוֹמֵר: שְׁלִשִׁים יוֹם:

ד. תִּלְתָּן שֶׁל תְּרוּמָה שְׁחָפָה בָּהּ בַּת כֶּהֵן
רֵאשָׁה - אִין רֵשָׁאָה בַּת יִשְׂרָאֵל לְחוּף
אַחֲרֶיהָ. אֲבָל מַעֲנַגַּת שְׁעָרָה בְּשַׁעְרָה:

ה. קְטִינֹת שֶׁל תְּרוּמָה - אִין עוֹשִׂין אוֹתוֹ
טַחֲיִין. רַבִּי שְׁמַעוֹן מְתִיר בְּכַרְשִׁינִין:

ו. כִּמָּה יֵהָא בַּתְּרוּמַת מַעֲשֵׂר שֶׁל דְּמָאֵי
וְיֹלִיכְנָה לְכַהֵן? אֶחָד מִשְׁמוֹנֵה שְׁבַשְׁמִינִית.
כִּמָּה דְּבָרִים אֲמֹרִים? בְּשֵׁל דְּמָאֵי, אֲבָל
בְּשֵׁל וְדָאֵי, אֶפְלוּ כָּל שְׁהוּא - אֲסוּר. כִּמָּה
דְּבָרִים אֲמֹרִים? בְּטַמְאָה, אֲבָל בְּטַהוּרָה,
אֶפְלוּ כָּל שְׁהוּא. וְכֵן אַתָּה אוֹמֵר בַּתְּרוּמוֹת
מַעֲשֵׂר שְׁבַשְׁאָר כָּל הַפְּרוֹת, אִם יֵשׁ בָּהּ

מָה נִחְלָקוּ? עַל זֵיתִים טַמְאִים, שְׂרָבִי
אֲלִיעֶזֶר אוֹמֵר: לֹא יַעֲשׂוּ, וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ
אוֹמֵר: יַעֲשׂוּ. וְעַנְבִּים טַהוּרוֹת - יַעֲשׂוּ,
וְטַמְאוֹת - לֹא יַעֲשׂוּ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה:
מִדֵּה רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ לְרַבִּי אֲלִיעֶזֶר בְּזֵיתִים
וּבְעַנְבִּים טַהוּרוֹת - שְׂיַעֲשׂוּ. עַל מָה
נִחְלָקוּ? עַל הַטַּמְאִים, שְׂרָבִי אֲלִיעֶזֶר אוֹמֵר:
לֹא יַעֲשׂוּ. וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: יַעֲשׂוּ. אָמַר
רַבִּי: לֹא נִחְלָקוּ רַבִּי אֲלִיעֶזֶר וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ
עַל זֵיתִים טַהוּרִין - שְׂיַעֲשׂוּ, וְעַל זֵיתִים
וְעַנְבִּים טַמְאִים - שְׂלֵא יַעֲשׂוּ. עַל מָה
נִחְלָקוּ? עַל זֵיתִים טַמְאִים וְעַל עַנְבִּים
טַהוּרוֹת, שְׂרָבִי אֲלִיעֶזֶר אוֹמֵר: לֹא יַעֲשׂוּ,
וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: יַעֲשׂוּ:

יא. תְּרוּמָה - נִתְּנָה לְאֲכִילָה וְלַשְׁתִּיָּה
וְלַסִּיכָה, לְאָכֹל דְּבַר שְׂדֵרְכוּ לְאָכֹל,
וְלַשְׁתּוֹת דְּבַר שְׂדֵרְכוּ לַשְׁתּוֹת, וְלִסוּף דְּבַר
שְׂדֵרְכוּ לִסוּף. כִּיצַד לְאָכֹל דְּבַר שְׂדֵרְכוּ
לְאָכֹל? אִין מַחֲבִין אוֹתוֹ לְאָכֹל קְנוֹבוֹת
שֶׁל יֶרֶק, וְלֹא פֶת שְׁעַפְשָׁה, וְלֹא תַבְשִׁיל
שְׁעַבְרָה צוֹרְתוֹ. רַבִּי חֲנִינָא סָגַן הַכַּהֲנִים
אוֹמֵר: תְּרוּמָה שְׁנַפְסָלָה מְלֵאכֵל אָדָם,
וְהַפְּלֵב יָכוֹל לְאָכְלָה - מִטַּמְא טַמְאָת
אוֹכְלִין, וְשׁוֹרְפִין עִם הַטַּמְאָה. כִּיצַד לַשְׁתּוֹת
דְּבַר שְׂדֵרְכוּ לַשְׁתּוֹת? אִין מַחֲבִין אוֹתוֹ
לְהִיּוֹת גּוֹמֵעַ אֲנִיגְרוֹן וְאֲכַסְגְּרִין, וְלַשְׁתּוֹת יִין
בְּשִׁמְרִיו. הַחוֹשֵׁשׁ בְּשִׁנּוּי - לֹא יִגְמַע בְּהֵן
אֶת הַחֻמְץ וְיֵהָא פּוֹלֵט, אֲבָל מִגְמַע וּבוֹלַע
וּמִטְבֵּל כְּדֵרְכוּ וְאֵינוּ חוֹשֵׁשׁ. הַחוֹשֵׁשׁ
בְּגֵרוֹנוֹ - לֹא יַעֲרַעְנוּ בְּשִׁמְן, אֲבָל נוֹתֵן שִׁמְן
הַרְבֵּה לְתוֹף אֲנִיגְרוֹן וּבוֹלַע. כִּיצַד לִסוּף
דְּבַר שְׂדֵרְכוּ לִסוּף? סָף אָדָם שִׁמְן עַל גְּבִי
מִכְתּוֹ, וּבִלְבַד שְׂלֵא יִטּוֹל בְּמוֹף וּבְמִטְלִית
וְיִתֵּן עַל גְּבִי מִכְתּוֹ. הַחוֹשֵׁשׁ בְּרֵאשׁוֹ וְכֹל מִי
שְׁעָלוּ לוֹ חֻטְטִין - סָף אֶת הַשִּׁמְן וְאֵינוּ סָף
יִין וְחֻמְץ, שְׁהַשִּׁמְן - דְּרָכּוּ לַסִּיכָה, יִין
וְחֻמְץ - אִין דְּרָכּוּ לַסִּיכָה:

יב. זײן שֶׁל תְּרוּמָה - אִין עוֹשִׂין אוֹתוֹ
אֲלוֹנְתִית, וְאִין עוֹשִׂין אוֹתוֹ אֲנוּמִלִּין, וְלֹא
יִתֵּן מִשְׂרֵי הַכּוֹס בִּידֵיו, וְהָאִשָּׁה לֹא תִדִּיחַ
בוֹ אֶת בְּנָהּ. רַבִּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר:

תּוֹסֵפֶתָא

הַשְּׁלֵם

כשעור - הוא נותנה לכהן, ואם לאו - משליכה באור ושורפה:

ז. פרתו של ישראל שילדה בכור - מאכלה כרשינין של תרומה. רבן שמעון בן גמליאל אומר: ולא עוד, אלא שזכו לה כרשינין. נותן אדם כרשיני תרומה לתוך שובכו ואינו חושש:

ח. עבד כהן שברת, ואשת כהן שמרדה - הרי אלו אוכלין בתרומה בחזקת שהן קימין. וכן לא יצא הרוצח מחוץ לגבול עיר מקלטו, בחזקת שכהן גדול קים:

ט. בקרו של כהן שהיה עומד אצל בקרו של ישראל, וכן כליו של כהן שהיה נארג אצל כליו של ישראל - הרי זה מדליק עליהן שמן שרפה. ישראל שהיה יושב בחנותו של כהן - הרי זה ממלא לו את הנר. שמן שרפה עולה לעליה ויורד לדור, לעשות צרכיו של כהן, ולא לעשות צרכיו של ישראל. אם היה שתף עמו בחנות - הרי זה מתר. וכן כהן שהיה מיסב בתוך ביתו של ישראל - הרי זה מדליק לו את הנר. שמן שרפה, אף על פי שעמד כהן והלך לו - אין מחיבין אותו לכבותו עד שיתכפה מאליו. ישראל שנכנס לתוך ביתו של כהן להדליק לו את הנר, ומבקש לילך - טובל לו פתילה בשמן שרפה. וכן בת ישראל שנכנסה אצל בת כהן, ומבקשת לילך - טובלת לה פתילה בשמן שרפה. בת כהן שהיתה בידה נר מלא שמן שרפה בערב שבת עם חשכה - הרי זו נותנת לתוכו חליץ כל שהוא ומדליקו:

י. סך כהן עצמו שמן של תרומה, ומביא בן בתו ישראל ומעגלו על גביו. סך כהן עצמו שמן של תרומה, ונכנס למרחץ, ואין הזר נמנע מלשמשנו אף על פי שנסף הימנו. לא יתן כהן שמן של תרומה על גבי טבלא של שיש להתעגל עליהם, רבן שמעון בן גמליאל מתיר:

יא. שמן של מעשר שני - אין סכין אותו בידים טמאות. נפל על גבי בשר - משפשף אפלו בידים טמאות. שמן של תרומה - אין חוסמין בו תנור וכירים, ואין סכין בו מנעל וסנדל. לא יסוף את רגליו והוא בתוך המנעל, ולא יסוף את רגליו והוא בתוך הסנדל. אבל סך את רגלו ונותנה למנעל, סך את רגלו ונותנה לסנדל. סך הכהן עצמו שמן של תרומה, ומתעגל על גבי קטובליא חדשה ואינו חושש:

יב. שמרים של מעשר שני - אסור, ושני - מתר. רבי מאיר אומר: שני - בנותן טעם. ושל תרומה, ראשון ושני - אסור. שלישי - מתר. ורבי מאיר אומר: שלישי - בנותן טעם. ושל חדש, ראשון ושני ושלישי - אסור, ורביעי - מתר. רבי מאיר אומר: רביעי - בנותן טעם. שמרי נכרים שיכשו - אסורין בהנאה:

יג. חרסין של זב ושל זכה, ראשון ושני - טמא, שלישי - טהור. במה דברים אמורים? בזמן שנתן לתוכו מים, אבל לא נתן לתוכו מים, אפלו עד עשירי - טמא. רבי אליעזר בן יעקב אומר: שלישי אף על פי שלא נתן לתוכו מים - טהור:

יד. לוקחין ושואלין מימי רגלים מכל מקום, ואין חוששין שמא של נדות הן, שלא נחשדו בנות ישראל להיות מכנסות מימי רגליהם בשעה שהן נדות:

טו. אין מערבין תרומת תבואה וקטנית כאחד. אבל מערבין שמשמין באפילים, בעדשים, וכל דבר שדרכו ליכבד. משחררה יהודה, מהרה תבנה - התחילו לערב תבואה בתבואה וקטניות בקטניות, אבל לא תבואה בתבואה וקטניות בתבואה:

טז. כהן שנתנו לו תרומה ומצא בו דברים אחרים - הרי אלו אסורין. ולא עוד: אלא שמשלימין לבית הדמע:

יז. אין מביאין תרומה מן הגרן לעיר, ומן המדבר לישוב. אבל במקום שחיה אוכלתה ובהמה אוכלתה - התקינו: שיהא מביא ונוטל שכרו מכהן, מפני בזיון התרומה:

יח. עשרה אין חולקין להם בין הגרנות. אלו הן: חרש שוטה וקטן, טומטום ואנדרוגיניוס, נשים ועבדים, וערל וטמא, והנושא אשה שאינה הוגנת לו. וכלן משלחין להם תרומה מתוך הבית, חוץ מן הטמא. והנושא אשה שאינה הוגנת לו:

מִסְכַּת מַעֲשָׂוֹת פֶּרֶק רֵאשׁוֹן

א. ²גָּרָן לַמַּעֲשָׂרוֹת - חֵיב עָלָיו מִשּׁוּם, טָבַל מִשְׁתַּגְּמַר מִלְּאֲכָתוֹ וּמִלְּאֲכָת מַכְנָסָתוֹ:

ב. כָּל שֶׁתַּחֲלָתוֹ אֲכָל וְסוּפוֹ אֲכָל, כְּגוֹן יָרֵק - חֵיב בְּתַחֲלָתוֹ וְחֵיב בְּסוּפוֹ. כָּל שֶׁתַּחֲלָתוֹ אֲכָל וְאֵין סוּפוֹ אֲכָל, כְּגוֹן הַמְּקִיִּים זֶרַע לְיָרֵק - חֵיב בְּתַחֲלָתוֹ וּפְטוּר בְּסוּפוֹ. כָּל שְׂאִין תַּחֲלָתוֹ אֲכָל וְסוּפוֹ אֲכָל, כְּגוֹן פְּרוֹת אֵילָן - פְּטוּר בְּתַחֲלָתוֹ וְחֵיב בְּסוּפוֹ. רַבִּי יִשְׁמַעֵאל בְּרַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר מִשּׁוּם אָבִיו: אֶפְלוּ לֹא הִבִּיא אִישׁ אֶלָּא גִרְגִיר אֶחָד בְּאֶשְׁכוֹל - כָּל הָאֶשְׁכוֹל כְּלוּ הָרִי זֶה חֵיב:

ג. הָאֶלְצָרִין, וְהָאֶפְרָסְקִין, וְהָאֶסְטְרוּבֵלִין - מְשִׁיעֵשׁוּ קִלְפָּה. הָאֶגּוּזִין, הַשְּׂקָדִין - מְשִׁיעֵשׁוּ מְגוּרָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: מְשִׁיעֵשׁוּ קִלְפָּה. בְּאִיזוֹ קִלְפָּה אֶמְרוּ? בְּקִלְפָּה תַּחְתּוֹנָה שְׁעַל גַּב אֲכָל. נְהוּרָא בֶן שְׁוֵנְיָא אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן: תַּפּוּחִין קְטַנִּים - פְּטוּרִין. תַּפּוּחֵי גְדוּלִים - חֵיבִין. תַּפּוּחֵי מִילָא - חֵיבִין, בֵּין גְּדוּלִים בֵּין קְטַנִּים. רַבִּי יִשְׁמַעֵאל בְּרַבִּי יוֹסִי אָמַר מִשּׁוּם אָבִיו: שְׂקָדִים הַמְרִים - חֵיבִין בֵּין קְטַנִּים בֵּין גְּדוּלִים. שְׂקָדִים מְתוּקִין - מִשְׁתַּפְּרֵשׁ

קִלְפָתָן הַחִיצוֹנָה. רַבִּי יִשְׁמַעֵאל פּוֹטֵר אֶת הַמְּלַפְּפוֹנוֹת בְּקִטְנָן עַד שִׁיקְרָחוּ³:

ד. הַסִּיאָה, וְהָאֲזוּב, וְהַקּוֹרְנִית - מְשִׁינִיצוּ. וְכָל הָאוֹבִים אֲדָמִין - מְשִׁינִיצוּ. הֵיתָה שְׁנִיָּה וְנִכְנְסָה שְׁלִישִׁית - הָרִי הֵן שֶׁל שְׁלִישִׁית. הֵיתָה עָרֵב שְׁבִיעִית וְנִכְנְסָה שְׁבִיעִית - הָרִי הֵן שֶׁל שְׁבִיעִית. רַבִּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: לֹא נִחְלְקוּ בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הֵלֵל עַל הַגָּמוֹר - שֶׁהוּא לְשַׁעֲבֵר, וְעַל שְׁלֹא הֵנִץ - שֶׁהוּא לְעֵתִיד לְבֹא. עַל מָה נִחְלְקוּ? עַל הֵנִץ, שְׁבִית שְׁמַאי אוֹמֵר: לְשַׁעֲבֵר. וּבֵית הֵלֵל אוֹמֵר: לְעֵתִיד לְבֹא. גָּרָן לְמַעֲשָׂרוֹת - חֵיב עָלָיו מִשּׁוּם טָבַל מִשְׁתַּגְּמַר מִלְּאֲכָתוֹ וּמִלְּאֲכָת מַכְנָסָתוֹ. הֵיךְ מִפְּקַס רֵאשׁוֹן רֵאשׁוֹן, וּמִשְׁלִיק רֵאשׁוֹן רֵאשׁוֹן - אֵינוֹ חֵיב עַד שִׁיגְמַר כָּל צָרְכּוֹ:

ה. תּוֹרְמִין קְשׂוּאִין וְדְלוּעִין, אֶף עַל פִּי שְׁלֹא פִיקַס. אֲבִשְׁחִין וּמִלְּפּוֹנוֹת, אֶף עַל פִּי שְׁלֹא שֶׁלֵּק. מִלְּפּוֹנוֹת שְׁעֵתִידִין לְעֻלּוֹתָן מִן הַיּוֹרָה - אֵינוֹ חֵיב עַד שִׁיעֲלֵם מִן הַיּוֹרָה. יָרֵק שְׁנֹאגְדוּ בְּשָׂדֵה וְעֵתִיד לְאָגֵד צִינוּק⁴ קָטָן לְשׁוֹק, כִּיּוֹן שְׁאָגְדוּ בְּשָׂדֵה - הָרִי זֶה חֵיב:

ו. הַמְּלַקֵּט בְּשָׂדֵה, כִּיּוֹן שֶׁלֵּקֵט כָּל צָרְכּוֹ - הָרִי זֶה חֵיב. הַמְּלַקֵּט בְּשָׂדֵה, וְעֵתִיד לְקַלֵּעַ בְּשׁוּם וּלְאָגֵד בְּכֶצֶל - אֵינוֹ חֵיב עַד שִׁיקְלַע וַיֵּאָגֵד. שְׁבָלִין הַפּוֹלְטוֹת מִן הַגָּרָן, וּמַחְפוּרוֹת שֶׁל כְּרִי, וְקִצְצִין שֶׁל קְטַנִּיּוֹת, כִּיּוֹן שֶׁנִּתְמַרַח הַגָּרָן - לֹא יֵאָכֵל עַד שִׁיעֲשֹׁר. קְטַנִּיּוֹת - מְשִׁיכָבֵר, אֲבָל נוֹטֵל מִתַּחַת כְּבָרָה וְאוֹכֵל:

ז. הַמְּקַדֵּשׁ אֶת הַבּוֹר עַד שֶׁלֹּא שִׁילָה וְקִיפָה, וּפְדָאָה - חֵיב. וּמִשְׁשִׁילָה וְקִיפָה

³ שֵׁישׁ עַל הַקִּלְפָּה כְּמִין שְׁעָרוֹת, וְנִקְרָחוֹת בְּגִמְרָא בְּשׁוּלָן.

⁴ פְּרוּשׁ: אֶגְוֵדָה. מִלְּשׁוֹן הַתְּבוּב (וְרַמְיָה כַּט, כו):

² הַגֵּרָא לֹא גָרַם לָהּ הֶכָּא, רַק לְהֵלֵן בְּהִלְכָה ד'.

יִצְחָק הַצִּינְק"י.

לְהֶם: אִם לָנִין אָנוּ כְּאֵן - אָנוּ חִיבִין לְעֵשֶׂר, וְאִם לֹא - פְּטוּרִין מִלְּעֵשֶׂר. הַגִּיעוּ לְמָקוֹם לִינָה, אֶפְלוּ שְׁתֵּי שְׁעוֹת - צְרִיכִין לְעֵשֶׂר. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: הַגִּיעוּ לְמָקוֹם שְׁבִיתָהּ, אֶפְלוּ בַיּוֹם הַשְּׁנִי - צְרִיכִין לְעֵשֶׂר:

ג. הַתּוֹרָם גְּרוּגְרוֹת וְעֵתִיד לְדוֹרְסָן, תְּמָרִים וְעֵתִיד לְדוֹשָׁן, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: לֹא יֵאכַל מִהֵן עֲרָאִי. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: אוֹכַל מִהֵן עֲרָאִי. מוֹדָה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר לְחֻכְמִים: בְּתוֹרָם שְׁבָלִין וְעֵתִיד לְעֵשׂוֹתָן גֶּרֶן, עֲנָבִים וְעֵתִיד לְעֵשׂוֹתָן יֵין - שִׂיאֲכַל מִהֵן עֲרָאִי. וּמוֹדִים חֻכְמִים לְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר: כְּכֹלְכָהּ שְׁתָּרַם עַד שְׁלֹא נִגְמְרָה מְלֹאכְתָּהּ - שְׁלֹא יֵאכַל מִמֶּנָּה עֲרָאִי. וְרַבִּי שְׁמַעוֹן מְתִיר מְקַל וְחֹמֵר. וְמָה אִם בְּשַׁעָה שִׁישׁ עָלֶיהָ זִיקַת שְׁלֹשָׁה מַעֲשָׂרוֹת - אוֹכַל הַיְמִנָה אֲרָעִי, שְׁעָה שְׁאִין עָלֶיהָ אֵלֶּא זִיקַת שְׁנֵי מַעֲשָׂרוֹת - אִינוּ דִּין הוּא שִׂיאֲכַל הַיְמִנָה עֲרָאִי!

ד. הַלּוֹקַח גְּרוּגְרוֹת וְעֵתִיד לְדוֹרְסָן, תְּמָרִים וְעֵתִיד לְדוֹשָׁן, רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: לֹא יֵאכַל מִהֵן עֲרָאִי, וּמַעֲשָׂרָן דְּמֵאִי. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: אוֹכַל מִהֵן עֲרָאִי, וּמַעֲשָׂרָן וּדְאִי. מוֹדָה רַבִּי מֵאִיר לְחֻכְמִים: בְּלוֹקַח שְׁבָלִין וְעֵתִיד לְעֵשׂוֹתָן גֶּרֶן, עֲנָבִים וְעֵתִיד לְעֵשׂוֹתָן יֵין, זֵיתִים וְעֵתִיד לְעֵשׂוֹתָן שְׁמֶן - שְׁאוּכַל מִהֵן עֲרָאִי. וּמוֹדִים חֻכְמִים לְרַבִּי מֵאִיר: בְּפָרוֹת שְׁאִין צְרִיכִין גָּמַר מְלֹאכָה - שְׁלֹא יֵאכַל מִהֵן עֲרָאִי:

ה. הַבוֹצֵר כְּרָמוֹ לְשׁוֹק, שְׂאֵם לֹא מְצָא לְהֵן שׁוֹק מְחֻזְרִין לְגַת. זֵיתִים לְשׁוֹק, אִם לֹא מְצָא לְהֵן שׁוֹק מְחֻזְרִין לְבַד - אוֹכַל מִהֵן עֲרָאִי וּמַעֲשָׂרָן וּדְאִי:

ו. אָמַר לוֹ: 'צָא וְלָקַט לְךָ תְּאֵנִים מִן הַתְּאֵנָה' - אוֹכַל מִהֵן עֲרָאִי וּמַעֲשָׂרָן וּדְאִי. 'צָא וּמְלֵא לְךָ כְּכֹלְכָהּ זֵו' - אוֹכַל מִהֵן עֲרָאִי וּמַעֲשָׂרָן דְּמֵאִי. בְּמָה דְּבָרִים אָמוּרִים? בְּעַם הָאֲרָץ. אָכַל בְּחֵבֵר - אוֹכַל וְאִין צְרִיף לְעֵשֶׂר; דְּבָרֵי רַבִּי. רַבִּין שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: בְּמָה דְּבָרִים אָמוּרִים? בְּעַם הָאֲרָץ. אָכַל בְּחֵבֵר - לֹא יֵאכַל עַד שִׁיעֵשֶׂר, שְׁלֹא

וּפְדָאוּ - חִיב. הַקְּדִישׁוּ עַד שְׁלֹא שִׁילָה וְקִיפָה, וְכֹא גִזְבֵּר וְשִׁילָה וְקִיפָה, וְאַחַר כֵּן פְּדָאוּ - פְּטוּר, הוּאִיל וּבִשְׁעַת חוֹבְתוֹ הֵיטָה פְּטוּרָה. הֵיזִין - מִשְׁקִיפָה. אֵף עַל פִּי שְׁקִיפָה - קוֹלֵט מִן הַגַּת הָעֲלִינָה וּמִן הַצְּנוּר וְשׁוֹתָהּ:

ח. הַשְּׁמֶן - מִשְׁיָרֵד לְעוֹקֵל. אֵף עַל פִּי שְׁיָרֵד - נוֹטֵל מִן הָעוֹקֵל, וּמִן הַמְּלוּל, וּמִבֵּין הַפְּסִין, וְנוֹתֵן לְחֻמִּיטָה וְלִתְמַחֻוּי. אָכַל לֹא יִקְבַּל הַכְּלִי לְהִיּוֹת מִשְׁתַּמֵּשׁ מִמֶּנּוּ וְהוֹלֵף. הֵיטָה אוֹכַל וְהוֹתִיר, וְחֻשְׁכָה בְּלִיל שֶׁבֶת - מְתָר. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלִיעֶזֶר: בְּמָה דְּבָרִים אָמוּרִים? בְּזִמְנֵן שְׁאָכַל וְהוֹתִיר וְחֻשְׁכָה בְּלִיל שֶׁבֶת. אָכַל לֹא יִתְכַּוֵּן וְיִתֵּן לְתוֹף אֲנָרוֹן הַרְבֵּה בְּשֶׁבִיל שְׁוִיתִיר וְיִכְנִיס לְתוֹף בֵּיתוֹ:

ט. הַמְּקַפָּה בְּעֵרְכָה, וְהַמְּקַפָּה בְּכָלִי - נוֹתֵן לְחֻמִּיטָה וְלִתְמַחֻוּי. הַמַּעֲרָה מִמִּיחַם לְמִיחַם, וּמֵאֶלְפֶס לְאֶלְפֶס, וּמִקְדָּרָה לְקְדָרָה - מְתָר לְתוֹן לְשֵׁנִי וְאֶסוּר לְתוֹן לְרֵאשׁוֹן:

י. הַסּוֹחֵט עֲנָבִים, לְתוֹף יָדוֹ - הָרִי זֶה פְּטוּר. לְתוֹף הַכְּלִי - הָרִי זֶה חִיב:

יא. הַבְּדָדִין הַמְּדַלִּיקִין מִבַּד לְבַד - אִין חוֹשְׁשִׁין מִשׁוּם גִּזְלוֹ שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת, שְׁכָף נִהְגוּ:

יב. הֵיטָה דָשׁ בְּחֻבִית וּמַעְגָּל בְּמַגוּרָה, נִשְׁבְּרָה הַחֻבִית וְנִפְתְּחָה הַמַּגוּרָה - אֶסוּר לְאָכַל מִהֵן עֲרָאִי. רַבִּי יוֹסִי מְתִיר, מִפְּנֵי שֶׁהַתְּחֻנוּת צְרִיכוֹת לְעֲלִיּוֹנוֹת:

מִסְכַּת מַעֲשָׂרוֹת פָּרָק שְׁנִי

א. הַחֻמְרִין וּבַעֲלֵי הַבַּיִת שֶׁהִיוּ עוֹבְרִין וְשׁוֹבִים מִמָּקוֹם לְמָקוֹם - אוֹכְלִין וּפְטוּרִין, עַד שְׁמַגִּיעִין לְאוֹתוֹ מָקוֹם. אִם יָחַד לְהֵן בַּעַל הַבַּיִת בֵּית בְּפִנֵּי עֲצֻמָּן, אִם לָנִין שֵׁם - חִיבִין לְעֵשֶׂר, וְאִם לֹא - פְּטוּרִין מִלְּעֵשֶׂר:

ב. מַעֲשָׂה שֶׁהֵלֵךְ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אֶצֶל רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן זְכַאִי לְבָרֵךְ חֵיל, וְהָיוּ בְּנֵי עִירוֹת מְבִיאִין לְהֶם תְּאֵנִים, אָמַר: מָה אָנוּ לְעֵשֶׂר? אָמַר

נחשדו חברין תורמין שלא מן המקף. אמר רבי: נראין דברי מדברי אבא, מטב יתמו חברין שלא מן המקף, ואל יאכילו את עמי הארין טבליים:

ז. אמר לו: 'צא ולקט לי תאנים מן התאנה' – אוכל ואינו חושש משום גזל. 'צא ומלא לי כלכלה זו' – הרי זה חושש משום גזל. בין כך ובין כך – מוציא עליה תרומה ומעשרות משל בעל הבית ואינו חושש:

ח. אמר לו: 'צא ולקט לך עשרים תאנים מתוך שלי, ואני אמלא פרסי מתוך שלך', המלקט במנין – חיב. הממלא כרסו – פטור. רבי אליעזר בן רבי צדוק אומר: המצרף שלש תאנים בתוך פיו – פטור. ארבע – הרי זה חיב. אמר לו: 'צא ולקט לך כלכלה גדולה' – אין פחותה מסאה. 'בינונית' – אין פחותה מתרקב. 'קטנה' – אין פחותה מקבים:

ט. המביא תאנים מן השדה לאכלן בחצר שפטורה מן המעשרות, שכח והכניסן לתוך ביתו – מוציאן לחצר ואוכל מהן עראי:

י. המביא תאנים מן השדה לאוכלן בראש גגו, שכח והכניסן לתוך ביתו – אוכל מהן עראי. המביא תאנים מן השדה, והעבירן בחצרו לאכלן בראש גגו – לא יאכל עד שייעשר; דברי רבי. רבי יוסי ברבי יהודה אומר: מעלן לראש הגג ואוכל:

יא. המוציא את פועליו לשדהו – אין רשאי להאכילן אלא אם כן עשר, והן אינן רשאין לאכל אלא אם כן עשרו. ואם היה בעל הבית מוציא ונותן לפניהן בעין יפה – אוכלין ואין צריכין לעשר:

יב. האומר לחברו: 'הילך אסר זה ותן לי בו חמש תאנים' – אוכל אחת אחת ופטור. אם צרפן – חיב. היה בעל הבית מוציא ונותן לו – לא יאכל עד שייעשר; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: בין כך ובין כך – אוכל אחת אחת ופטור. ואם צרף – חיב:

יג. הלוקח גרוגרות מן המקצה – לא יאכל עד שייעשר; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: במה דברים אמורים? בלקט מתוך שלו. אבל בלקט מתוך של חברו – אוכל ואין צריך לעשר:

יד. פועלין שהיו מנכשין בשדה, ומעדרין בשדה – לא יאכלו מן הזית ומן התאנה, אלא אם כן נתן להן בעל הבית רשות. נתן להם בעל הבית רשות – אוכלין ומצטרפין ופטורין. במה דברים אמורים? בזמן שאין להם עליו מזונות. אבל אם יש להן עליו מזונות – אוכלין ופטורין. ואם צרפו – חיבין:

טו. פועלין שהיו עודרין בתאנים, וגודרין בתמרים, ומוסקין בזיתים – אוכלין ופטורין, שהתורה נתנה להן רשות. לא יספות במלח ויאכל – אלא אם כן נתן לו בעל הבית רשות. ולא יאכל בהן פתו – אלא אם כן נתן לו בעל הבית רשות:

טז. השוכר את הפועל לנכש בבצלים – מקרטם עלה עלה ואוכל. לא יאחז קלח בידו, אלא מקרטמו במחבר לקרקע ואוכל:

יז. פועלין שהיו עוקרין בבצלים, ואוגדין בבצלים – אוכלין ופטורין, שהתורה נתנה להן רשות:

יח. מצא כריכות ברשות היחיד – אסורות משום גזל, וחיבות במעשרות. ברשות הרבים – מתרות משום גזל, ופטורות מן המעשרות. והאלומות, בין ברשות היחיד בין ברשות הרבים – אסורות משום גזל וחיבות במעשרות:

יט. מצא תבואה ממרחת העשויה כרי – אסורה משום גזל. מפזרת – מתרת משום גזל. בין כך ובין כך – חיבין במעשרות ופטורין מתרומה גדולה. ובעל הבית עושה אותה תרומה ומעשרות ואינו חושש. מצא כלכלה מחפה – אסורה משום גזל וחיבת במעשרות. עד היכן? עד כדי

מַסְכַּת מַעֲשֵׂוֹת פֶּרֶק שְׁלִישִׁי

שִׁיכּוֹל לְתַרְם מִן הַמֶּקֶף⁵. לְאַחַר כֵּן - עוֹשֶׂה אוֹתָהּ דְּמִים:

כ. מִצָּא קִצְיֹצוֹת - לֹא יֵהָא קוֹצֵץ וְהוֹלֵךְ וְאוֹכֵל בְּהֵן, לְפִי שְׁנַחֲשָׁדוּ רַב אָדָם עֲלֵיהֶן. הַיְתָה לוֹ עֲרָמָה שֶׁל בְּצָלִים, וְשֶׁל גְּרוּגָרוֹת, וְשֶׁל חֲרוּבִים בְּרֹאשׁ גָּגוּ - בּוֹרֵר וְאוֹכֵל, בּוֹרֵר וּמְנִיחַ עַל הַשְּׁלֶחָן, בּוֹרֵר וּמְשַׁלֵּךְ, לְפָנָי בְּהִמָּתוֹ בְּחֶצֶר. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: אֵין בְּהֵמָה אוֹכֵלֶת עֲרָאֵי בְּחֶצֶר. וְכֵלֶן שֶׁהַכְּנִיסָן מִן הַשָּׂדֶה לְעִיר - לֹא יֵאכֵל מִהֶן עֲרָאֵי, לְפִי שְׁאֵין סוֹפוֹ לְהַחְזִיר אֶת הַמּוֹתֵר. לְעוֹלָם מֵאֲכִילָהּ פְּקִיעֵי עֲמִיר עַד שְׁיַעֲשֶׂה חֲבִילוֹת:

כא. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי עֲקִיבָא: כָּל שֶׁאֶחָד פּוֹתַח וְאֶחָד נוֹעַל - פְּטוּר. בְּשָׁנֵי שְׁתַּפִּים בְּשָׁנֵי דִירִים. הַגְּגוֹת - פְּטוּרִין, אֶף עַל פִּי שֶׁהֵן שֶׁל חֶצֶר חֲתִיבַת, מְעַלִּין לְרֹאשׁ הַגַּג וְאוֹכֵל:

כב. בֵּית הַכְּנֶסֶת וּבֵית הַתְּלָמוּד, אִם יֵשׁ בְּהֵן בֵּית דִּירָה - אֵין אוֹכֵל בְּהֵן עֲרָאֵי. וְאִם לֹאוּ - אוֹכֵל בְּהֵן עֲרָאֵי. הָאוֹרִיּוֹת, וְהָאוֹצְרוֹת שֶׁבַשְּׂדֶה הַעֲשׂוּיֹת לְמַכְנֶס בְּהֵן - אוֹכֵל בְּהֵן עֲרָאֵי. לְבֵית דִּירָה - אֵין אוֹכֵל בְּהֵן עֲרָאֵי. רַבִּי נַחֲמִיָּה אוֹמֵר: חֶצֶר הַנּוֹעֲדֶרֶת - הֵרִי הִיא כְּגִנָּה וְאוֹכֵל בָּהּ עֲרָאֵי:

כג. סֵכַת הַיּוֹצְרִים, אֲחֵרִים אוֹמְרִים מִשּׁוּם רַבִּי נִתָּן: הַפְּנִימִית - חֲתִיבַת, וְהַחִיצוֹנָה - פְּטוּרָה. תְּאֵנָה שֶׁבְּגִנָּה וְנוֹטָה לְחֶצֶר - אוֹכֵל כְּדָרוֹ וּפְטוּר. אִם לֶקֶט וְהִנִּיחַ עַל הַשְּׁלֶחָן, אִפְלוּ אַחַת - חֲתִיב:

כד. אֵילָן שֶׁמִּקְצָתוֹ נָטוּעַ בְּאֶרֶץ, וּמִקְצָתוֹ בְּחוּצָה לְאֶרֶץ, הוֹאִיל וּמִקְצָתוֹ נָטוּעַ בְּאֶרֶץ - כָּאִלוּ כְּלוּ נָטוּעַ בְּאֶרֶץ; דְּבַרִּי רַבִּי רַבִּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: חֲצִיּוֹ הַנְּטוּעַ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל - הֵרִי הוּא בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. חֲצִיּוֹ הַנְּטוּעַ בְּחוּצָה לְאֶרֶץ - הֵרִי הוּא כְּחוּצָה לְאֶרֶץ:

א. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יְהוּדָה אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן: הַמְּהַבְּהֵב בַּשָּׂדֶה - הֵרִי זֶה חֲתִיב. הַשּׁוֹחֵק אֶת הַשּׁוּם וְאֶת הַשְּׁחָלִים בַּשָּׂדֶה - הֵרִי זֶה חֲתִיב:

ב. תִּינוּקוֹת שֶׁטְּמַנּוּ תְּאֵנִים לְשַׁבַּת, שְׁחוֹרוֹת וּמִצָּאוּ לְבָנוֹת, לְבָנוֹת וּמִצָּאוּ שְׁחוֹרוֹת - הֵרִי אֵלוֹ אֲסוּרוֹת, שֶׁמִּסְפָּקָן אָסוּר. וְכֵל שְׂוִדָּאָן אָסוּר - סָפֵק מוֹכֵנָן אָסוּר:

ג. כִּלְכֵּלֶת הַשַּׁבָּת - בֵּית שְׂמַאי פּוֹטְרִים, וּבֵית הֵלֵל מְחִיבִין. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: הֵלֵל לְעַצְמוֹ הֵיךָ אוֹסֵר. הַמִּלְקֵט כִּלְכֵּלָה לְשַׁלַּח לְחִבְרוֹ - לֹא יֵאכֵל עַד שְׁיַעֲשֶׂר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: הֵלֵל לְעַצְמוֹ הֵיךָ אוֹסֵר:

ד. הַמְּעַבֵּיר פְּרוֹת מִמְּקוֹם לְמְקוֹם לְקִצְיֹעוֹת, וְקֹדֶשׁ עֲלֵיהֶן הַיּוֹם, לְמוֹצָאֵי שַׁבַּת לֹא יֵאכֵל עַד שְׁיַעֲשֶׂר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: הֵלֵל לְעַצְמוֹ הֵיךָ אוֹסֵר:

ה. סוֹפֵי תְּאֵנִים וּבְהֵן תְּאֵנִים, מְכַבְּדוֹת תְּמָרָה וּבְהֵן תְּמָרִים, הַכְּנִיסוּם תִּינוּקוֹת אוּ פוֹעֲלִין - פְּטוּרִין, הַכְּנִיסוּם בְּעַל הַבַּיִת - חֲתִיבִין. הַכְּנִיסֵם שְׁבָלִין לְתוֹךְ בֵּיתוֹ לְעִשׂוֹתָן עֶסֶה - פְּטוּר. לְמוֹלְלֵן בְּמִלְלוֹת - רַבִּי מְחִיב, וְרַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי יְהוּדָה פּוֹטֵר:

ו. הַמִּקְלִיף שְׁעוֹרִין, שְׁתִּים - פְּטוּר, שְׁלֹשׁ - חֲתִיב. וּבַחֲטִים, שְׁלֹשׁ - פְּטוּר, אַרְבַּע - חֲתִיב. אֲמָרוּ לְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר: אֶף עַל פִּי שְׁמַחְזִירִין לְמַעֲטָן הַזֶּה - הֵרִי הוּא כְּמַחְזִירִין לְמַעֲטָן אַחֵר:

ז. כֶּסֶבֶר שֶׁזָּרַעָה לְזֹרַע, וְחָשֵׁב עֲלֶיהָ לִירֵק - מִתְעַשְׂרֶת זֹרַע וְיֵרֵק. חֲרָדֵל שֶׁזָּרַעוּ לִירֵק, וְחָשֵׁב עֲלָיו לְזֹרַע - מִתְעַשֵּׂר זֹרַע וְיֵרֵק. בְּבַתְּנִין נִהְגוּ בִּירְקוֹת הַתֵּר; דְּבַרִּי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר. אֲמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קָבוֹסָאֵי: מִיָּמַי לֹא נִמְתִּי לְאָדָם לוֹמֵר: צֵא וְלֶקֶט תְּמָרוֹת שֶׁל תִּלְתָּן וְשֶׁל חֲרָדֵל וְשֶׁל פּוֹל הַמְּצָרִי, וְהוּי פְּטוּר מִן הַמַּעֲשְׂרוֹת:

⁵ בִּירוּשְׁלַמִּי: מִן הַמֶּפֶקָה.

תּוֹסֵפֶתָא

הַשְּׁלֵם

ח. המטליא – לא נהגו בה חכמים הטר, לא למעשרות ולא לשביעית. כשהוא תורם – תורם מכל אחד ואחד, שאין תורמין ממין על שאינו מינו:

ט. העוקר שתלים מתוך שלו לטען בחוצה לארץ, ולזרע, ולהפקיר, ולמוכרן לנכרי – הרי זה חייב, מפני שמוציאן מדי מעשרות. רבי יהודה אומר משום רבי אלעזר בן עזריה: המשלח לחברו שתליו, ואתונית, וחבילי תלתן – לא יאכל עד שיעשרן ודאי, שכן דרך בני אדם משלחין לחבריהן טבלים. והוצני פשתן – מעשרן ודאי, מפני שנחשדו רוב אדם עליהן. וחכמים אומרים: הרי הן ככל הפרות, ואין מעשרן אלא דמאי:

י. בצלים שהשרישו זה בזה בקופות – הרי זה בחזקתן למעשרות ולשביעית. אם היו טמאים – לא עלו ידי טמאתן. ומתר לתלש מהן בשבת. השרישו זה בזה בקרקע עליה – הרי הן בחזקתן למעשרות ולשביעית. ואם היו טמאין – עלו ידי טמאתן. ואסור לתלש מהן בשבת. ואם תלש – פטור. נפלה עליהן מפלת והן מגלין – הרי אלו כנטועין בשדה. אסורין בשביעית, וחייבין במעשרות:

יא. הלוח שפגומות – בורר גסה ומוניח בתוך ידו דקה דקה. בארץ ובתוך ידו – הרי זה פטור. ובכלי – הרי זה חייב. אמר רבי שמעון בן אלעזר: לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על הבורר בארץ – שהוא פטור, ועל הבורר בכלי – שהוא חייב. על מה נחלקו? על הבורר ביד – שביית שמאי מחייבין, ובית הלל פוטרין:

יב. המפקיר שדהו, עד שלשה ימים – יכול לחזור בו. אם אמר: 'הרי שדי מפקרת יום אחד', 'שבת אחד', 'חדש אחד', 'שנה אחת', 'שבע אחת', עד שלא זכה בו, בין הוא בין אחר – יכול לחזור בו. משזכה בו, בין הוא בין אחר – אינו יכול לחזור בו, וקושר את בהמתו על גבי הפקר. אבל לא

על גבי לקט שכחה ופאה. אבל עוקר ומשליך לפניה:

יג. סופי תאנים, ומשמר שדהו מפני ענבים. סופי ענבים, ומשמר שדהו מפני ירק. אם היו פועלין עובדין ביניהן, אם היה בעל הבית מקפיד עליהן – הרי אלו חייבין במעשרות, ואסורין משום גזל. ואם לאו – הרי אלו מותרין משום גזל, ופטורין מן המעשר:

יד. הזורה תבנו סתם ולקחו אחר, אפלו להוציא הימנו – פטור מתרומה. אמר רבן שמעון בן גמליאל: מודין בית שמאי ובית הלל, שלא ימכר אדם גדיש של תבואה, ועביט של ענבים, ומעטן של זיתים, אלא לחבר ולעושה בטרה. מוכר לו חטים אף על פי שיודע בו שאינו גובל עסתו בטרה. וכן בן לוי שנתמנו לו עטונים של זיתים – הרי זה מפריש עשור זיתים ושמן טבל מתוך ביתו. ואומר: 'מה שזיתים האלו ראויין לעשות, מעשר – בדרומן, ותרומת מעשר – בדרום דרומן':

טו. הלוקח שדה בסוריא, עד שלא באו לעונת המעשרות – פטור. משבאו לעונת המעשרות – חייב. מלקט כדרך, ופטור; דברי רבי עקיבה. וחכמים אומרים: אף משבאו לעונת המעשרות – חייב לפי חשבון. מודים חכמים לרבי עקיבה: שאם מכר לו תבואה לקצור, וענבים לבצר, וזיתים למסוק – שלוקט כדרך ופטור:

טז. איזה שום בעל כפי? כל שאין לו אלא דור אחד מקיף את העומד. רבן שמעון בן גמליאל אומר: כל שאין בו אלא קלפה אחת. איזה הוא בצל של רכפה? כל שעוקצו נמעף לתוכו.

יז. אלו הן גריסין הקלקין? אלגוסין המרבעין. רבן שמעון בן גמליאל אומר: אין לך מרבע מששת ימי בראשית. אלו הן עדשין מצרים? אלו שגלגליהן חדים. רבן שמעון בן גמליאל אומר: כל שאין בהם

צורות. רבי מאיר אומר: אף הקרקס. ואלו הן הקרקס: שעוקציהן מועטין ולקיטתן מרבין. רבי יוסי אומר: אף הקטנין והן שלמטה מהן, כגון אלו צרכו חכמים לתן בהן סימן, לפי שאין פיוצא בהן בארץ ישראל. אבל האלרסין, והאפרסין, והאצטרבילין - לא צרכו חכמים לתן בהן סימן, לפי שפיוצא בהן בארץ ישראל:

ית. פרות, לא הלכו בהן חכמים לא אחר הטעם, ולא אחר הריח, ולא אחר המראה, ולא אחר הדמים, אלא אחר הרב בלבד. ושאר זרעוני גנה, כגון: זרע קשואין ודלועין, וזרע לפת וצנונות שאין נאכלין - פטורין מן המעשרות, ונלקחין מכל אדם בשביעית. רבי יהודה אומר: לא אמרו אלא זרעוני גנה בלבד. רבי יוסי אומר: אף זרעוני שדה, כגון: זרע אסטס, וזרע קוצה, וזרע ביקיאי:

מסכת מעשר שני פרק ראשון

א. מעשר שני - אין מוכרין אותו, ואין ממשכנין אותו, ואין מהרהינין אותו, ואין מחליפין אותו, ולא שוקלין כנגדו דיגרי זהב אפלו לחלל עליהן מעשר שני אחר. ולא יתנם לשלחני להתגאות בהן, ולהלוותן להתעשר בהן. אם בשביל שלא יעלו חלודה - הרי זה מתר:

ב. כיצד 'אין מוכרין אותו?' לא יאמר לו: 'הילך מאתיים ותן לי מנה של חלין'. כיצד 'אין ממשכנין אותו?' לא יכנס לביתו ומשכנו מעשר שני שלו. כיצד 'אין מהרהינין אותו?' לא יאמר לו: 'הילך מעשר זה ויהא בידך, ותן לי עליו חלין'. כיצד 'אין מחליפין אותו?' לא יאמר לו: 'הילך יין ותן לי שמן, הילך שמן ותן לי יין'. אלא אומר לו: 'הילך יין מפני שאין לי שמן'. והלה אומר לו: 'הילך שמן מפני שאין לי יין'. נמצאו, מחליפין ואין מחליפין, ועושים טובה זה עם זה:

ג. מעשר שני - אין נוהגין אותו לא על גבי צינית, ולא על גבי חזיזית, ואין עושין אותו קמיע:

ד. אין מחללין מעשר שני על אסימון, ורבי דוסא מתיר. אבל פרוטות קטנות הנתונות לסימן במרחץ - הכל שוין שאין מחללין אותו עליהן:

ה. אין מחללין אותו לא על מטבע מרוד, ולא על מטבע שאינו יוצא, ולא על מטבע של מלכים ראשונים, ולא על המעות שאין ברשותו. כיצד? היו לו מעות כזביות וממעות ירושלמיות - אין מחללין אותו עליהן. אם חלל עליהן - לא קנו מעשר. אבל מטבע של מלכים הראשונים היוצאין - מחללין אותו עליהן. אין מחללין אותו, לא על מעות שהן בבבל ולא על מעות שבבבל והן כפאן. אבל אם היה כפאן, והיו לו מעות של בבל - מחללין אותו עליהן. כיצד 'אין מחללין על המעות שאין ברשותו'? היו לו מעות בגיסטרך, ובית המלך, או שנפל כיסו לבור, אף על פי שידוע שהוא שם - אין מחללין אותו עליהם, ואם חלל - לא קנה מעשר:

ו. פיוצא בו, מי שבא בדרך ובידו מעות, וראה אנס בא כנגדו לא יאמר: 'פרות שיש לו בתוך ביתו מחללין על מעות הללו', ואם אמר: הרי הן מחללים על מעות שיש לי בתוך ביתי, אם עשה כן - דבריו קמים. פיוצא בו, היה טעון כדי יין וכדי שמן, וראה אותם שנשתברו, לא יאמר: 'הרי הן עשוין תרומה ומעשרות על פרות שיש לי בתוך ביתי'. אמר כן - לא אמר כלום. אם עשה כן - הרי זה אסור:

ז. לוקחין חיה ועוף לבשר התאנה, אבל לא לזבחי שלמים. משגורו שיהא בשר התאנה מטמא את הידים, אמרו: אין לוקחין חיה לבשר התאנה, אבל לוקחין עוף לבשר התאנה. רבי אלעזר בן יהודה אומר איש אכלים: אף לא בשר עוף לבשר

תּוֹסֵפֶתָא

הַשְּׁלֵם

הַתְּאָהָה, שְׁכַל הַגַּת שְׁנַעֲשֶׂה עַל גְּבֵי בִשׁוּר
הַתְּאָהָה - טְמֵאָה לְקֹדֶשׁ, וְטְהוּר לְתְרוּמָה:

ח. הַלּוֹקַח חֲבִית בִּירוּשָׁלַיִם, פְּתוּחָה - צָרִיךְ
לְאָכּוֹל כְּנֶגֶד הַקֶּנֶקֶן. סְתוּמָה - אֵין צָרִיךְ
לְאָכּוֹל כְּנֶגֶד הַקֶּנֶקֶן. בְּמָה דְבָרִים אָמּוּרִים?
בְּשֵׁל יֵינן. אָבֵל בְּשֵׁל צִיר, וְשֵׁל חֲמֵץ, וְשֵׁל
מּוֹרֶס, וְשֵׁל שְׁמֵן, וְשֵׁל דְבִשׁ, בֵּין פְּתוּחָה
בֵּין סְתוּמָה - אֵין צָרִיךְ לְאָכּוֹל כְּנֶגֶד הַקֶּנֶקֶן:

ט. חֲרֹשׁ שֶׁל תְּמָרָה - אֵין צָרִיךְ לְאָכּוֹל
כְּנֶגֶדוֹ. קְפּוֹת, אִם הֵי דְרוּסוֹת שֶׁל תְּמָרָה -
אֵין אוֹכֵל כְּנֶגֶדוֹ. וְשֵׁאָר כָּל הַדְּבָרִים -
אוֹכְלִין כְּנֶגְדָן. וְאֵינוֹ אוֹכֵל, לֹא כְּנֶגֶד
הַחֲרָצִינִין, וְלֹא כְּנֶגֶד הַזְּגִין, וְלֹא כְּנֶגֶד הַגִּפְתִּים:

י. הַלּוֹקַח צְבִי חֵי בִירוּשָׁלַיִם - אֵין צָרִיךְ
לְאָכּוֹל כְּנֶגֶד הָעוֹר. שְׁחוּט - צָרִיךְ לְאָכּוֹל
כְּנֶגֶד הָעוֹר:

יא. אֵין מְשַׁפְּרִין בְּתִים בִּירוּשָׁלַיִם, מִפְּנֵי
שֶׁהֵן שֶׁל שְׁבֻטִים. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן
אוֹמֵר: אִף לֹא הַמְּטוֹת. לְפִיכָךְ, עוֹרוֹת שֶׁל
קְדָשִׁים - בְּעֲלֵי אוֹשְׁפִיזִין בְּאֵין וְנוֹטְלִין
אוֹתָן בְּזוֹרַע:

יב. לוֹלְבֵי הַזְּרֵדִין וְהַחֲרוּבִין, עַד שֶׁלֹּא
יִמְתִּיקוּ - אֵין נִקְחִין בְּכֶסֶף מְעַשֵּׂר.
מְשִׁימְתִּיקוּ - נִקְחִין בְּכֶסֶף מְעַשֵּׂר. אָבֵל
הַלוֹף, וְהַחֲרָדֵל, וְתוֹרֵמְסִין, וְשֵׁאָר כָּל
הַנִּכְבָּשִׁין, בֵּין מְשִׁימְתִּיקוּ, בֵּין עַד שֶׁלֹּא
יִמְתִּיקוּ - נִקְחִין בְּכֶסֶף מְעַשֵּׂר:

יג. חֲלוֹת חֲרִיעַ - נִקְחוֹת בְּכֶסֶף מְעַשֵּׂר שְׁנֵי,
וְאֵין מְטַמְּאוֹת טַמְּאֹת אוֹכְלִין. אָמֵר רַבִּי
יוֹסִי: בֵּא רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי אֲצֵל חַלְפָתָא,
אָמֵר לוֹ: חֲלוֹת חֲרִיעַ, מָה הֵן שִׁילְקָחוּ
בְּכֶסֶף מְעַשֵּׂר? אָמֵר לוֹ: לֹא יִלְקָחוּ. אָמֵר
לוֹ: אִף אֲנִי אוֹמֵר כֵּן, אֲלֵא שֶׁעֲקִיבָה אוֹמֵר:
שִׁילְקָחוּ:

יד. קוֹר - נִקַּח בְּכֶסֶף מְעַשֵּׂר. וְאֵין מְטַמְּא
טַמְּאֹת אוֹכְלִין. כְּפִנְיוֹת - נִקְחוֹת בְּכֶסֶף
מְעַשֵּׂר, וּמְטַמְּא טַמְּאֹת אוֹכְלִין. רַבִּי יְהוּדָה
אוֹמֵר: קוֹר - הֵרִי הוּא כְּעֵץ לְכָל דְּבַר. אֲלֵא,

שְׁנִקַּח בְּכֶסֶף מְעַשֵּׂר. כְּפִנְיוֹת - הֵרִי הֵן
כְּפִרוֹת לְכָל דְּבַר, אֲלֵא שְׁפִטּוֹרוֹת מִן
הַמְּעַשְׂרוֹת. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי
אֱלִיעֶזֶר: כְּרוֹס - אֵין נִקַּח בְּכֶסֶף מְעַשֵּׂר,
לְפִי שֶׁאֵין בוֹ טַעַם אֲלֵא לְמַרְאֵה. אָמֵר רַבִּי
יְהוּדָה: בֶּן גְּרוּשׁ דִּן לְפָנֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: שֵׁל
בֵּית אָבֵא הֵיִו לּוֹקַחִין צִיר בְּכֶסֶף מְעַשֵּׂר.
אָמֵר לוֹ: שְׁמֵא קְרַבִּי דְגֵיִם מְעַרְבִין בוֹ:

טו. הַלּוֹקַח בְּהֵמָה לְזֹבְחֵי שְׁלָמִים, בְּשׁוּגַג -
יִחְזְרוּ דְמֵיהָ לְמִקּוֹמָן. בְּמִזִּיד - תַּעֲלֶה
וְחֲאָכֵל בְּמִקּוֹם. בְּזִמְנָה הַזֶּה - תָּמוּת. אָמֵר
רַבִּי יְהוּדָה: בְּמָה דְבָרִים אָמּוּרִים? בְּזִמְנָה
שְׁמַתְכּוֹן וּלְקַחָה מִתְחַלֶּה לְשׁוּם שְׁלָמִים,
אָבֵל בְּמַתְכּוֹן לְהוֹצִיא מַעוֹת שֶׁל מְעַשֵּׂר שְׁנֵי
לְחֵלִין, בֵּין בְּשׁוּגַג בֵּין בְּמִזִּיד - יִחְזְרוּ דְמֵים
לְמִקּוֹמָן. אִם הֵיִתָּה בְּהֵמָה בְּעֵלֵת מוֹם, בֵּין
בְּשׁוּגַג בֵּין בְּמִזִּיד - יִחְזְרוּ דְמֵים לְמִקּוֹמָן.
אִם הֵיִו פְּרוֹת טַמְּאִין, בֵּין בְּשׁוּגַג בֵּין בְּמִזִּיד
- יִחְזְרוּ דְמֵים לְמִקּוֹמָן:

טז. לֵג יֵינן שְׁנַפֵּל לְתוֹכוֹ לֵג דְּבִשׁ, וְהֵרִי בוֹ
שְׁנֵי לוֹגִין - הֵשְׁבַח לְפִי חֲשׁוֹבֵן. תְּכַשִּׁיל שֶׁל
מְעַשֵּׂר שְׁנֵי שֶׁתְּבִלוּ בְּתַבְלִין שֶׁל חֲלִין -
הֵשְׁבַח לְפִי חֲשׁוֹבֵן. וְשֵׁל חֲלִין שֶׁתְּבִלוּ
בְּתַבְלִין שֶׁל מְעַשֵּׂר שְׁנֵי - אֵל יוֹצִיא מְעַשֵּׂר
שְׁנֵי שְׁלוֹ לְפִדְיוֹן. קְפָלוּט שֶׁל מְעַשֵּׂר שְׁנֵי
וְשֵׁל חֲלִין שֶׁנִּתְבַּשְׁלוּ זֶה עִם זֶה - הֵשְׁבַח
לְפִי חֲשׁוֹבֵן:

יז. הֵיִתָּה לוֹ עֶסֶה שֶׁל מְעַשֵּׂר שְׁנֵי וְאַפָּאָה -
הֵשְׁבַח לְשֵׁנֵי. נְפִלָה הַפֵּת וְנִקְדַּח הַתְּכַשִּׁיל -
הַפֶּגֶם לְשֵׁנֵי. בּוֹרֵר אֶת הַחֲטִים וְטוֹחֲנָן
וּמְרַקְיָין, דֵּיִם שִׁיפְדָה כְּשַׁעַר הַחֲטִים. רַבִּי
יוֹסִי אוֹמֵר: מְקוֹם שְׁמַחְשְׁבִין אֶת הַהוֹצָאָה
- פּוֹדִין אֶת הַחֲטִים וְאֵין פּוֹדִין אֶת
הַכְּפָרוֹת. מְקוֹם שֶׁאֵין מַחְשְׁבִין אֶת הַהוֹצָאָה
- אִף פּוֹדִין אֶת הַכְּפָרוֹת:

יח. שְׁמֵן שֶׁל מְעַשֵּׂר שְׁנֵי, וְרֵאשֵׁי בְּשָׂמִים
שֶׁל חֲלִין, שְׁנַתְּעָרְבוּ - הֵשְׁבַח לְפִי חֲשׁוֹבֵן.
זֶה הַפֶּלֶל אָמֵר רַבִּי יוֹסִי: כָּל הַמוֹתִיר בְּמִדַּת
שְׁבָחוֹ נִכָּר - הֵשְׁבַח לְפִי חֲשׁוֹבֵן. לֹא הוֹתִיר
בְּמִדַּת שְׁבָחוֹ נִכָּר - הֵשְׁבַח לְשֵׁנֵי:

מִסְכַּת מַעֲשֵׂר שְׁנֵי פָּרָק שְׁנֵי

א. תִּלְתָּן שֶׁל תְּרוּמָה שְׁחֶפֶה בַּה בַּת כֹּהֵן רֵאשָׁה - אֵין בַּת יִשְׂרָאֵל רֵאשִׁי לַחֹף אַחֲרֶיהָ. אָבֵל מַעֲנַגַּת שְׁעָרָה:

ב. תִּלְתָּן שֶׁל מַעֲשֵׂר - יֵאָכֵל צוֹמְחֲנִיּוֹת. שֶׁל תְּרוּמָה, בֵּית שְׁמַאי אֹמְרִים: כָּל מַעֲשִׂיָּה בְּטַהֲרָה. וּבֵית הַלֵּל אֹמְרִים: כָּל מַעֲשִׂיָּה בְּטַמְאָה חוּץ מִחֲפִיפְתָּה; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר, בֵּית שְׁמַאי אֹמְרִים: כָּל מַעֲשִׂיָּה בְּטַהֲרָה חוּץ מִחֲפִיפְתָּה. וּבֵית הַלֵּל אֹמְרִים: כָּל מַעֲשִׂיָּה בְּטַמְאָה חוּץ מִשְׂרִיתָה:

ג. כְּרִשְׁיָנִין שֶׁל מַעֲשֵׂר שְׁנֵי - יֵאָכֵלוּ צְמַחֲוִינִין. שֶׁל תְּרוּמָה, בֵּית שְׁמַאי אֹמְרִים: שׁוּרִין בְּטַהֲרָה, וְשִׁפְיִין בְּטַהֲרָה, וּמֵאֲכִילִין בְּטַמְאָה. וּבֵית הַלֵּל אֹמְרִים: שׁוּרִין וְשִׁפְיִין בְּטַהֲרָה וּמֵאֲכִילִין בְּטַמְאָה; דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי מֵאִיר אֹמֵר, בֵּית שְׁמַאי אֹמְרִים: שׁוּרִין וְשִׁפְיִין בְּטַהֲרָה וּמֵאֲכִילִין בְּטַמְאָה. וּבֵית הַלֵּל אֹמְרִים: כָּל מַעֲשִׂיָּהֶן בְּטַמְאָה. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: זֶה מִשְׁנַת רַבִּי עֲקִיבָא. לְפִיכֶךָ הוּא אֹמֵר יִתְנַנּוּ לְכָל כֹּהֵן. וְחֻקִּים לֹא הוּדוּ לוֹ:

ד. אֵין שׁוּרִין תְּמָרִים לְהוּצִיא מֵהֵן שֶׁכָּר תְּמָרִים. וְלֹא צְמוּקִים לְהוּצִיא מֵהֵן מִי צְמוּקִים. אָבֵל שׁוּחֲקִים וְעוֹשֵׂה אוֹתָן טְרִימָה. בְּתַבְלִין מְתָר, מִפְּנֵי שֶׁכֶּךָ הוּא מְלֹאכְתּוֹ. צוּרֵר אֵת הַתְּבִלִּין וְנוֹתֵן לַחוּף הַתְּבִשְׁלִיל. אִם נָפֵל לְקִדְרָה אַחֲרָת, אִם בְּטֵל טַעְמָן - מְתָרִין. וְאִם לֹאוּ - אֲסוּרִין:

ה. אֵין עוֹשִׂין אֵת הַיַּיִן אֶלְנִיתִית, וְאֵת הַשְּׂמֶן עָרַב. סָף אֵת הַשְּׂמֶן, וְאֵין סָף יַיִן וְחֻמֶּץ, שֶׁהַשְּׂמֶן - דְּרָכּוֹ לְסִיכָה, יַיִן וְחֻמֶּץ - אֵין דְּרָכּוֹ לְסִיכָה:

ו. מַעוֹת חֲלִין וּמַעוֹת הַקֹּדֶשׁ שְׁנַתְּפָזְרוּ, מֵה שְׁלֵקֶט - לִקְטֵי הַקֹּדֶשׁ. אֶחָד מַעוֹת בְּמַעוֹת, פְּרוֹת בְּפְרוֹת, רְמוּנִין בְּרְמוּנִין, וְכָל דְּבַר שְׂאִין דְּרָכּוֹ לְבַלְלֵי. אָבֵל דְּבַר שְׁדַרְכּוֹ לְבַלְלֵי,

מֵה שְׁלֵקֶט - לִקְטֵי לְשִׁנְיָהֶם, וּמֵה שְׁהוֹתִיר - הוֹתִיר לְשִׁנְיָהֶם:

ז. סֹלֶע שֶׁל מַעֲשֵׂר שְׁנֵי וְשֶׁל חֲלִין שְׁנַתְּעָרְבוּ - מִבֵּיא בְּסֹלֶע מַעוֹת, וְאֹמֵר: 'סֹלֶע שֶׁל מַעֲשֵׂר שְׁנֵי בְּכָל מְקוֹם שֶׁהִיא - מִחֲלָלֶת עַל מַעוֹת הָאֵלוֹ'. בֶּן עֲזַאי אֹמֵר: בְּשִׁתִּים. סֹלֶע שֶׁל חֲלִין וְשֶׁל הַקֹּדֶשׁ שְׁנַתְּעָרְבוּ - בּוֹרֵר אֵת הַיָּפֶה שְׁבֵהֵן וְאֹמֵר: 'אִם הַקֹּדֶשׁ הוּא - הָרִי הוּא הַקֹּדֶשׁ, וְאִם לֹאוּ, הַקֹּדֶשׁ בְּכָל מְקוֹם שֶׁהוּא - מְחַלֵּל עַל זֶה'. וְשִׁנְיָה, הָרִי הִיא מְתָרָת. וְסֹלֶע שֶׁל מַעֲשֵׂר שְׁנֵי וְשֶׁל הַקֹּדֶשׁ - בּוֹרֵר אֵת הַיָּפֶה שְׁבֵהֵן וְאֹמֵר: 'אִם הַקֹּדֶשׁ - הָרִי הַקֹּדֶשׁ, וְאִם לֹאוּ, הַקֹּדֶשׁ בְּכָל מְקוֹם שֶׁהוּא - מְחַלֵּל עַל זֶה'. נוֹטֵל אֵת הַשְּׁנֵיָה וּמְחַלֵּל אֵת הַמַּעוֹת עֲלֶיהָ. סֹלֶע שֶׁל מַעֲשֵׂר שְׁנֵי, וְשֶׁל חֲלִין, וְשֶׁל הַקֹּדֶשׁ, שְׁנַתְּעָרְבוּ - מִבֵּיא בְּסֹלֶע מַעוֹת, וְאֹמֵר: 'סֹלֶע שֶׁל מַעֲשֵׂר שְׁנֵי בְּכָל מְקוֹם שֶׁהוּא - מִחֲלָלֶת עַל הַמַּעוֹת הָאֵלוֹ', בּוֹרֵר אֵת הַיָּפֶה שְׁבֵהֵן, וְאֹמֵר: 'אִם הַקֹּדֶשׁ הוּא - הָרִי הוּא הַקֹּדֶשׁ, וְאִם לֹאוּ, הַקֹּדֶשׁ בְּכָל מְקוֹם שֶׁהוּא - מְחַלֵּל עַל זֶה'. נוֹטֵל אֵת הַשְּׁנֵיָה וּמְחַלֵּל אֵת הַמַּעוֹת עֲלֶיהָ, וְשִׁלְשִׁית - הָרִי זֶה מְתָרָת, מִפְּנֵי שְׂאֵמְרוֹ: מְחַלֵּלִין נַחֲשֶׁת עַל הַכֶּסֶף, וְכֶסֶף עַל הַזָּהָב, כֶּסֶף עַל הַנְּחוֹשֶׁת מִדְּחַק, אָבֵל לֹא זָהָב עַל הַכֶּסֶף. רַבִּי אֱלֵעָזָר בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן אֹמֵר: כֶּשֶׁם שֶׁמְחַלֵּלִין כֶּסֶף עַל נַחֲשֶׁת - כֶּךָ יַחֲלִלוּ זָהָב עַל כֶּסֶף. אָמַר לוֹ: רַבִּי, מִפְּנֵי מֵה מְחַלֵּלִין כֶּסֶף עַל נַחֲשֶׁת? שֶׁכֵּן מְחַלֵּלִין כֶּסֶף עַל הַזָּהָב. לֹא יַחֲלִלוּ זָהָב עַל הַכֶּסֶף שְׂאֵין מְחַלֵּלִין זָהָב עַל הַנְּחוֹשֶׁת? אָמַר רַבִּי אֱלֵעָזָר בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן: שֶׁכֵּן מַעֲשֵׂר שְׁנֵי שֶׁל זָהָב - מְחַלֵּלִין אוֹתוֹ עַל הַמַּעוֹת שְׁבִירוֹשָׁלַיִם. בְּמֵה דְבָרִים אֹמְרִים? בְּשֶׁל וְדָאִי, אָבֵל בְּשֶׁל דְּמָאִי - מְחַלֵּלִין עַל הַכָּל יַעַל הָאוֹכְלִין:

ח. מַעֲשֵׂר שְׁנֵי שֶׁל זָהָב שֶׁעֲשָׂאוּ כֵלִים - אֵין לוֹ פְּדוּיִן. אִם הִזְיָה שֶׁל כֶּסֶף - הָרִי זֶה מְתָר. מַעֲשֵׂר שְׁנֵי שֶׁל דְּמָאִי שְׁנַתְּעָרַב בְּשֶׁל וְדָאִי - יֵאָכֵלוּ כַחֲמוּר שְׁבֵהֵן:

לבית שמאי: אי אתם מודים לנו בפרות שלא נגמרה מלאכתן, שיפדה מעשר שני שלה ויאכל בכל מקום, אף פרות שנגמרה מלאכתן כיוצא בהן. אמרו להן בית שמאי: לא! אם אמרתם בפרות שלא נגמרה מלאכתן, שיכול להפקירן ולפוטרן מן המעשרות, תאמרו בפרות שנגמרה מלאכתן, שאינו יכול להפקירן ולפוטרן מן המעשרות! אמרו להן בית הלל: אף פרות שנגמרה מלאכתן, יכול להוציא תרומה ומעשרות ממקום אחר עליהן עד שירימו:

יב. אילן שעומד בפנים ונפו נוטה לחוץ – יש למעשר שני שלו פדיון. החזיר נופו לפנים – אין למעשר שני שלו פדיון. הִיָּה עומד בחוץ ונפו נוטה לפנים – אין למעשר שני שלו פדיון. החזיר נופו לחוץ – יש למעשר שני שלו פדיון:

יג. בתים שפתחיהן לפנים וחללן לחוץ, פתחיהן לחוץ וחללן לפנים, בית שמאי אומרים: אין פודין בהן מעשר שני כאלו הן מבפנים, ואין אוכלין בהם קדשים קלים כאלו הן בחוץ. ובית הלל אומרים: מכנגד החומה ולפנים – כלפנים. ומכנגד החומה ולחוץ – כלחוץ. אמר רבי יוסי: זו משנת רבי עקיבא. משנה ראשונה, בית שמאי אומרים: אין פודין בהן מעשר שני כאלו הן מבפנים, ואין אוכלין בהן קדשים קלין כאלו הן מבחוץ. ובית הלל אומרים: הרי הן כלשכות, את שפתחה לפנים – כלפנים. ואת שפתחה לחוץ – כלחוץ:

יד. לשכה בנויה בקדש ופתחה לחול, תוכה – חול, וגגה – קדש. אוכלין בה קדשי קדשים, ואין שוחטין בה קדשים קלים, ואין חביין עליה משום טמאה. בנויה בחול ופתחה לקדש, אף על פי שאין מקימין בן, תוכה – קדש, וגגה – חול. אוכלין בה קדשי קדשים, ושוחטין בה קדשים קלים, וחיבין עליה משום טמאה. בנויה בקדש ופתחה לחול ולקדש, כלה –

ט. חמר בהקדש שאין במעשר שני, ובמעשר שני שאין בהקדש. הקדש – מתחללת על הכל, מעשר שני – אין מתחלל אלא על המעות בלבד. הקדש – נפדה בכל מקום ואין מעשר שני נפדית מכאן ואילך ומכאן ואילך. הקדש – נכנס לירושלים ויוצא, מעשר שני – נכנס לירושלים ואין יוצא. חמר בהקדש, שהקדש – חל על הכל, ומועלין בו, לא התר לאכילה אלא בפדיון, מה שאין כן במעשר שני. חמר במעשר שני מבתרומה, שמעשר שני – קונה את הקנקן, אוסר דמיו וערוביו, ספק ערובו – כל שהוא, אסור לאונן, וטעון בעור, וטעון ודוי, ולא התר לאכילה אלא בפדיון, ואין מדליקין בו את הנר, מה שאין כן בתרומה. חמר בתרומה מה שאין כן במעשר שני, שהתרומה – אינה נתרם אלא מן המקף, ואינה נטלת אלא מן הגמור, ואינה נטלת מן הטהור על הטמא, ומדמעת, וחיבין עליה חמש, ונהגת בכל השנים, מה שאין כן במעשר שני:

י. רבי מאיר אומר: אין מחללין כסף ופרות על הכסף אלא אם כן יש עמו פרוטרוט, וחכמים מתירין. רבי יעקב אומר משמו: שלשה דיגרין כסף ודיגרי, הרביעי – כסף, והשאר – מעות. רבי שמעון בן אלעזר אומר, שמאי הזקן אומר: יניחנה בחנות ויאכל כנגדה:

יא. היו לו שתי מגורות, אחת של תרומה ואחת של מעשר שני, ומצא ביניהן פרות, קרוב לתרומה – יפלו לתרומה, קרוב למעשר שני – יפלו למעשר שני. מחצה על מחצה – מטילין אותו לשני חומרין. רבי יוסי ברבי יהודה אומר: תבה שנשתמשו בה חלין ומעשר שני, ומצא בתוכה מעות, אם רב הניחו חלין – חלין, אם רב הניחו מעשר שני – מעשר שני. אמר להם רבי שמעון: הרי שלמים שיש בהן חזה ושוק שהן אסורין לזרים. רבי שמעון בן יהודה אומר משום רבי יוסי: כך אמרו בית הלל

שְׁמַאי וּבֵית הַלֵּל עַל שְׁנֵטְמָא בְּאֵב הַטְּמֵאָה
בְּחוּץ - שִׁיפְדָּה וַיֵּאָכֵל בְּחוּץ. וְעַל שְׁנֵטְמָא
בְּוֹלַד הַטְּמֵאָה בְּפָנִים - שִׁיפְדָּה וַיֵּאָכֵל
בְּפָנִים. עַל מָה נִחְלְקוּ? עַל שְׁנֵטְמָא בְּאֵב
הַטְּמֵאָה בְּפָנִים, וּבְוֹלַד הַטְּמֵאָה בְּחוּץ,
שְׁבִית שְׁמַאי אוֹמְרִים: נִפְדָּה בְּמִקּוֹם, וַיֵּאָכֵל
בְּמִקּוֹם. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: נִפְדָּה בְּמִקּוֹם,
וַיֵּאָכֵל בְּכָל הַמְּקוֹמוֹת:

יט. הַלְּקוֹחַ בְּכֶסֶף מֵעֶשֶׂר שְׁנֵי שְׁנֵטְמָא -
יְפָדָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: יִקְבֹּר. אָמְרוּ לוֹ
לְרַבִּי יְהוּדָה: מִחְמִיר אַתָּה בְּטַפְלָה? יֵתֵר מִן
הָעֶקֶר. אָמַר לָהֶם: מְצִינּוּ שֶׁהַחְמִירוּ בְּטַפְלָה
יֵתֵר מִן הָעֶקֶר, שֶׁהַתְּמוּרָה - חָלָה עַל בְּעַל
מוֹם קְבוּעַ, הַקֶּדֶשׁ - אֵין חָל עַל בְּעַל מוֹם
קְבוּעַ. אָמְרוּ לוֹ: מִמְּקוֹם שְׂבָאָתָה, מָה
לְהֵלֵךְ, תְּמִימִין - אֵין נִפְדִּין, וּבְעֵלֵי מוּמִין -
נִפְדִּין, אַף כָּאֵן, שְׁהוֹרִין - לֹא יְפָדוּ, טְמֵאִין
- יְפָדוּ:

כ. הַמְּשַׁאֵל קִנְקִינִין לְמַעֲשֵׂר שְׁנֵי, עַד שֶׁלֹּא
גִּיפְן - לֹא קָנָה מֵעֶשֶׂר, וּמִשְׁגִּיפְן - קָנָה
מֵעֶשֶׂר. בְּמָה דְּבָרִים אָמוּרִים? בְּשֵׁל יֵין.
אָבֵל שֶׁל צִיר וְשֶׁל חֲמִץ וְשֶׁל מוֹרִיס, שֶׁל
שְׁמֶן וְשֶׁל דְּבַשׁ, בֵּין גָּפָם בֵּין שֶׁלֹּא גָּפָם -
לֹא קָנָה מֵעֶשֶׂר. בֵּין גָּפָם בֵּין שֶׁלֹּא גָּפָם -
עוֹלִים בְּאֶחָד וּמֵאָה. בֵּין גָּפָם בֵּין שֶׁלֹּא גָּפָם
- תּוֹרַם מֵאֶחָד עַל הַכֵּל. אֵימְתִי אָמְרוּ קָנָה
מֵעֶשֶׂר? בְּזִמְן שֶׁכֻּלָּה מֵעֶשֶׂר. אָבֵל אִם
הַפְּקִיד לְתוֹכָהּ רְבִיעִית שֶׁל חֲלִין, אַף עַל פִּי
שְׁגָפָם - לֹא קָנָה מֵעֶשֶׂר:

כא. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלֵעָזָר: לֹא נִחְלְקוּ
בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הַלֵּל עַל הַדּוֹרֵף בְּחִבִּיּוֹת,
שֶׁמִּפְתַּח וְאֵין צְרִיךְ לְעֲרוֹת. עַל מָה נִחְלְקוּ?
עַל הַדּוֹרֵף בְּגַת, שְׁבִית שְׁמַאי אוֹמְרִים:
מִפְתַּח וּמְעֵרָה לְגַת. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים:
מִפְתַּח וְאֵין צְרִיךְ לְעֲרוֹת:

קֶדֶשׁ. בְּנוּיָהּ בַּחוּל וּפְתוּחָה לְקֶדֶשׁ וְלַחוּל,
כֹּלָה - חוּל. בְּנוּיָהּ בְּקֶדֶשׁ וּבַחוּל, וּפְתוּחָה
לְקֶדֶשׁ וְלַחוּל, כְּגוֹן: בֵּית הַמוֹקֵד, תּוֹכֵן
וּגְגוּתִיהֶן, מִכְּנַגֵּד הַקֶּדֶשׁ וְלַקֶּדֶשׁ - קֶדֶשׁ,
וּמִכְּנַגֵּד הַחוּל וְלַחוּל - חוּל. רַבִּי יְהוּדָה
אוֹמֵר: אִם לְעֵנִין טְמֵאָה, מִכְּנַגֵּד הַחוּמָה
וְלַפְּנִים - כְּלַפְּנִים, מִכְּנַגֵּד הַחוּמָה וְלַחוּץ -
כְּלַחוּץ. אִם לְאָכוֹל קֶדֶשִׁים - הַכֵּל הוֹלֵךְ
אַחַר פְּתָחָה:

טו. הֵיְתָה בְּנוּיָהּ בְּחוּמַת עֲזָרָה - אוֹכְלִין בַּהּ
קֶדֶשִׁי קֶדֶשִׁים, וְשׁוֹחֲטִין בַּהּ קֶדֶשִׁים קָלִים.
הֵיְתָה בְּנוּיָהּ בְּחוּמַת יְרוּשָׁלַיִם - אוֹכְלִין בַּהּ
קֶדֶשִׁים קָלִים וְאֵין פּוֹדִין בַּהּ מֵעֶשֶׂר שְׁנֵי:

טז. בֵּית הַבְּנוּיָהּ בְּחוּמָה, רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר:
כְּאֵלוֹ הוּא מִבְּחוּץ. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: כְּאֵלוֹ
הוּא מִבְּפָנִים:

יז. כָּל הַלְּשָׁכוֹת בְּלֵן בְּנוּיּוֹת בְּקֶדֶשׁ. רַבִּי
יוֹסִי אוֹמֵר: תְּחוּמֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁבְּכַתּוּבִים
- נְדוּנִין כְּחֻצָּה לְאֶרֶץ. רַבִּי אֱלֵעָזָר בְּרַבִּי
יוֹסִי אוֹמֵר: נְדוּנִין כְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל:

יח. מֵעֶשֶׂר שְׁנֵי שְׁנִכְנַס לִירוּשָׁלַיִם וּנְטְמָא,
בֵּין שְׁנֵטְמָא בְּאֵב הַטְּמֵאָה וּבֵין שְׁנֵטְמָא
בְּוֹלַד הַטְּמֵאָה, בֵּין מִבְּפָנִים בֵּין מִבְּחוּץ -
בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: הַכֵּל יְפָדָה וַיֵּאָכֵל
בְּפָנִים. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: הַכֵּל יְפָדָה
וַיֵּאָכֵל מִבְּחוּץ, חוּץ מִשְׁנֵטְמָא בְּאֵב הַטְּמֵאָה
מִבְּפָנִים; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה
אוֹמֵר, בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: הַכֵּל יְפָדָה
וַיֵּאָכֵל בְּפָנִים, חוּץ מָה שְׁנֵטְמָא בְּאֵב
הַטְּמֵאָה בְּחוּץ. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: הַכֵּל
יְפָדָה וַיֵּאָכֵל בְּחוּץ, חוּץ מָה שְׁנֵטְמָא בְּוֹלַד
הַטְּמֵאָה מִבְּפָנִים. רַבִּי אֱלֵעָזָר אוֹמֵר: נְטְמָא
בְּאֵב הַטְּמֵאָה, בֵּין מִבְּפָנִים בֵּין מִבְּחוּץ -
יְפָדָה וַיֵּאָכֵל בְּחוּץ. נְטְמָא בְּוֹלַד הַטְּמֵאָה,
בֵּין בְּפָנִים בֵּין בְּחוּץ - יְפָדָה וַיֵּאָכֵל בְּפָנִים.
רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: נְטְמָא בְּחוּץ, בֵּין בְּאֵב
הַטְּמֵאָה בֵּין בְּוֹלַד הַטְּמֵאָה, יְפָדָה וַיֵּאָכֵל
בְּחוּץ. נְטְמָא בְּפָנִים, בֵּין בְּאֵב הַטְּמֵאָה בֵּין
בְּוֹלַד הַטְּמֵאָה - יְפָדָה וַיֵּאָכֵל בְּפָנִים. אָמַר
רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלֵעָזָר: לֹא נִחְלְקוּ בֵּית

<p>1 MAR</p>	<p>ראשון Sunday</p>	<p>יב 12</p>	<p>בבלי: מנחות מט ירושלמי: גיטין מ תוספתא: תרומות ט נ"ך: אסתר א רמב"ם: דעות ה</p>	<p>עלות השחר 5:17 סו"ז קרי"ש - פג"א 8:43 סו"ז תפלה - פג"א 9:51 שקיעה 5:47</p> <p>נך החפה 6:30 סו"ז קרי"ש - גר"א 9:19 סו"ז תפלה - גר"א 10:15 צה"כ לשיטת ר"ת 7:00</p>
<p>2 MAR</p>	<p>שני Monday</p>	<p>יג 13</p>	<p>בבלי: מנחות נ ירושלמי: גיטין מא תוספתא: תרומות י נ"ך: אסתר ב רמב"ם: דעות ו</p>	<p>תענית אסתר Fast of Esther</p> <p>עלות השחר 5:16 סו"ז קרי"ש - פג"א 8:42 סו"ז תפלה - פג"א 9:50 שקיעה 5:48</p> <p>נך החפה 6:29 סו"ז קרי"ש - גר"א 9:18 סו"ז תפלה - גר"א 10:14 צה"כ לשיטת ר"ת 7:01</p>
<p>3 MAR</p>	<p>שלישי Tuesday</p>	<p>יד 14</p>	<p>בבלי: מנחות נא ירושלמי: גיטין מב תוספתא: מעשרות א נ"ך: אסתר ג רמב"ם: דעות ז</p>	<p>פורים Purim</p> <p>עלות השחר 5:14 סו"ז קרי"ש - פג"א 8:41 סו"ז תפלה - פג"א 9:50 שקיעה 5:49</p> <p>נך החפה 6:27 סו"ז קרי"ש - גר"א 9:17 סו"ז תפלה - גר"א 10:14 צה"כ לשיטת ר"ת 7:02</p>
<p>4 MAR</p>	<p>רביעי Wednesday</p>	<p>טו 15</p>	<p>בבלי: מנחות נב ירושלמי: גיטין מג תוספתא: מעשרות ב נ"ך: אסתר ד רמב"ם: תלמוד תורה א</p>	<p>שושן פורים Shushan Purim</p> <p>עלות השחר 5:12 סו"ז קרי"ש - פג"א 8:40 סו"ז תפלה - פג"א 9:49 שקיעה 5:50</p> <p>נך החפה 6:25 סו"ז קרי"ש - גר"א 9:16 סו"ז תפלה - גר"א 10:13 צה"כ לשיטת ר"ת 7:03</p>
<p>5 MAR</p>	<p>המישי Thursday</p>	<p>טז 16</p>	<p>בבלי: מנחות נג ירושלמי: גיטין מד תוספתא: מעשרות ג נ"ך: אסתר ה רמב"ם: תלמוד תורה ב</p>	<p>עלות השחר 5:11 סו"ז קרי"ש - פג"א 8:39 סו"ז תפלה - פג"א 9:48 שקיעה 5:51</p> <p>נך החפה 6:24 סו"ז קרי"ש - גר"א 9:15 סו"ז תפלה - גר"א 10:12 צה"כ לשיטת ר"ת 7:04</p>
<p>6 MAR</p>	<p>ששי Friday</p>	<p>יז 17</p>	<p>בבלי: מנחות נד ירושלמי: גיטין מה תוספתא: מעשר שני א נ"ך: אסתר ו רמב"ם: תלמוד תורה ג</p>	<p>עלות השחר 5:09 סו"ז קרי"ש - פג"א 8:38 סו"ז תפלה - פג"א 9:48 שקיעה 5:52</p> <p>נך החפה 6:22 סו"ז קרי"ש - גר"א 9:14 סו"ז תפלה - גר"א 10:12 צה"כ לשיטת ר"ת 7:05</p>
<p>Candle Lighting 5:35 הדלקת הנרות</p>				
<p>7 MAR</p>	<p>הפטרה: ויחי דברי ה' שב"ק Shabbos</p>	<p>יח 18</p>	<p>בבלי: מנחות נה ירושלמי: גיטין מו תוספתא: מעשר שני ב נ"ך: אסתר ז רמב"ם: תלמוד תורה ד</p>	<p>כי תשא, פרה Shabbos Parah</p> <p>עלות השחר 5:08 סו"ז קרי"ש - פג"א 8:37 סו"ז תפלה - פג"א 9:47 שקיעה 5:53</p> <p>נך החפה 6:21 סו"ז קרי"ש - גר"א 9:13 סו"ז תפלה - גר"א 10:11 צה"כ לשיטת ר"ת 7:06</p>

סוקיל חודש אדר ליל ג' כל הלילה

ויען מען געבט צדקה מיט א גאנצע הארץ, ווערט מען פרייליך. (ספר המדות אות שמחה סימן ד')